Sünnet Anlayışı mı,
Sünnet'e Yabancılık mı?

(Prof.Dr. İbrahim Canan'ın; "Fethullah Gülen'in Sünnet Anlayışı" Kitabı Üzerine)

Ebu Muaz Seyfullah Erdoğmuş

بســـــم الله الرحـمن الرحـيم

Takdim

Şüphesiz hamd yalnız Allah'adır. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerlerinden, amellerimizin kötülüklerinden Allah'a sığınırız. Allah'ın hidayet verdiğini kimse saptıramaz. O'nun saptırdığını da kimse doğru yola iletemez. Şehadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, bir ve tektir, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.

"Ey iman edenler! Âllah'tan nasıl korkmak gerekirse öyle korkun ve siz ancak müslümanlar olarak ölünüz." (Al-i İmran; 3/103)

"Ey insanlar! Sizi tek bir candan yaratan ve ondan da eşini var eden, her ikisinden birçok erkek ve kadın türeten Rabbinizden korkun. Kendisi adına birbirinizden dileklerde bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık bağlarını kesmekten de sakının. Şüphesiz Allah üzerinizde tam bir gözetleyicidir." (en-Nisâ; 4/1),

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve dosdoğru söz söyleyin. O da amellerinizi lehinize olmak üzere düzeltsin, günahlarınızı da mağfiret etsin. Kim Allah'a ve Rasûlüne itaat ederse büyük bir kurtuluşla kurtulmuş olur." (el-Ahzâb; 33/70-71)

Bundan sonra, Şüphesiz sözlerin en güzeli Allah'ın Kelam'ı, yolların en hayırlısı Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlarıdır. Her sonradan çıkarılan şey bid'attir ve her bid'at sapıklıktır. Her sapıklık ta ateştedir.

Bu çalışma, sünneti ve sahih islam akidesini öldürüp bidatleri ve şirki revaca getiren bir batıl önderinin "Sünnet Anlayışı" olarak takdim edilen görüşlerinin sünnetten ne kadar uzak olduğunu ispatlamak üzere hazırlanmıştır. Umulur ki Allah bu vesileyle kör kalplere basiret verir. Muvaffakiyet Allah'tandır.

Ebu Muaz Seyfullah Erdoğmuş

Sünnetin Zıddı Olan Bidat Hakkında Gevşeklik, Sünnete Yabancılıktır

Ehl-i Sünnet alimleri, ister akidevi ister amelî boyutta olsun, Allah rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetinde yapılan her ekleme ve çıkarmayı, mücadele edilip def edilmesi gereken marazlar olarak görmüşler, (mesela el-Hallal, İbn Ebi Asım, Ahmed b. Hanbel, oğlu Abdullah b. Ahmed gibi ilim ehli) es-Sunne adını verdikleri eserlerinde, sünneti korumanın ancak Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabının üzerinde bulunduğu yolu muhafaza demek olduğu, bunun için de mutlaka hurafeler ve bidatlerle mücadelenin kaçınılmaz gereği üzerinde durmuşlardır. Zira her amelin mutlaka akideyle alakalı yönü vardır. Bir kimsenin basit görülen bir amelî bidati umursamaması, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetini hiç anlamadığını, ona yabancı olduğunu ve sünneti hafife aldığını gösterir. İşte bu umursamazlık bile akideyi berbad etmeye yeter ve bu sünneti anlamak değil, bilakis sünnete yabancılık göstergesidir. İbrahim Canan ve Fethullah Gülen'in bu hafife alış tavrından dolayıdır ki, bu çalışmamızın ileriki bölümlerinde de görüleceği üzere, akideyi ciddi manada sarsıcı ifadeler kendilerinden sadır olmuştur.

İbrahim Canan diyor ki; (s.45) "Birlikten söz ederken, Hocaefendinin büyük usul alimi Şatıbi'nin ruhaniyetine gönderdiği yerinde bir serzenişini aktarmak istiyorum. Bütün güç ve imkanımızla insanların kalp, kafa ve hayatlarından

çıkmış ve çıkarılması için şer güçlerin harıl harıl çalıştığı iman, ibadet, sevgi, kardeşlik, birlik, çocukların istikamet üzere yetiştirilmesi gibi temel meseleleri ele almak, mesaimizi bunlar üzerine teksif edip yoğunlaştırmak varken, "İslamda hurafe" İslamda bidat" "mevzu hadisler" gibi ciddi bir önem taşımayan, sağlıklı bir itikat, biraz bilgi ve azıcık dini heyecanla kendiliğinden kaybolup gidecek olan çok tali meselelerle uğraşan, halk arasında huzurun, dayanışmanın değil, fitnenin ve kuşkuların artmasına sebep olanlar günümüzde de mevcut olduğu için Hocaefendinin Şatıbi'ye olan serzenişini aktarıyorum:

"Merhum Şatıbî, İ'tisam'ında gür sesle zikretme meselesini bidat sayıyor. Zannediyorum, o dönemde pek çok bidat yapılıyordu. Bu sebeple o da, bidat saydığı şeylerin üzerine şiddetle gidiyordu. Cenabı hakk, Şatıbi'yi firdevsiyle sevindirsin; zira o, dine çok hizmet etmiş, bitevî beyin sancıları çekmiş, miras olarak kıymetli eserler bırakmıştır. Fakat muasırım olsaydı ben ona derdim ki, "A üstad, senin yaşadığın dönemde, Endülüs'te eyalet eyalet üstüne, künde künde üstüne yıkılıp gidiyordu. Orada zalim hükümdarlar, müslümanları kılıçtan geçiriyordu. Ve sen müslümanlar arasında islami heyecan uyandıracağına, bidatlara kafanı taktın, hep onlarla uğraştın. O gün yapılması gerekli olan iş o değildi. İşte o gün, senin yaşadığın bölgede birliği temin etme, yüreklerde din gayretinin kor haline gelmiş ateşine güç verme çok öne çıkmıştı. O gün de müslümanların hastalığı ihtilaf ve tefrika, fakru zaruret ve cehaletti. Bunlara karşı mücadele

vereceğine teferruat sayılabilecek meselelerle uğraştın..." Sohbeti Canan (s.89-90)

Bu alıntıdan sonra İbrahim Canan şöyle devam ediyor (s.46): "Namazdan sonra toplu halde tesbih çekmek sünnette var mı?" "Cemaat halinde zikir sünnette var mı?" "Beş vakit namazların sünnetlerini peygamberimiz aleyhissalatu vesselam camide kılmış mıdır?" "Namaz tesbihatını çekerken 33lük veya 99luk tesbih kullanmak bidat midir?" gibi sorulan sorular da bu gruba girer. Kanaatimce bu ve benzeri önemsiz meseleleri gündeme getirenler, farkına varmadan birilerinin aleti oluyorlar."

Bidatlerle, hurafelerle mucadele etmeye "fitne çıkarmak" tabirini kullanmak, İbrahim Canan'ın gafletle söylediği bir söz olmalıdır. Zira Kuran ve Sünnet dinde bidat çıkarmaya fitne derken, İbrahim Canan, bu gibi fitnelerle uğraşmaya fitne demek suretiyle meseleyi ters yüz etmiştir.

Fitne Hangisi?:

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: "**Size Kitab'ı indiren O'dur, O'nun (Kur'an'ın) bazı âyetleri muhkemdir ki, bunlar kitab'ın esasıdır. Diğerleri de müteşâbihtir. Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onu tevil etmek için ondaki müteşabih âyetlerin peşine düşerler. Halbuki onun tevilini ancak Allah bilir.**" (Al-i İmran 7) Hadisi şerifte bu âyet tefsir edilmiştir. Âişe radıyallahu anha'dan gelen sahih bir rivayete göre o şöyle demiştir:

“Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e "Sana Kitab'ı indiren O'dur. Onun bazı âyetleri muhkemdir..." âyeti hakkında soru soruldu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu Kitab'ın müteşabih âyetleri hakkında tartışanları gördüğünüz zaman işte Allah'ın (kalplerinde eğrilik olanlar diye) isimlendirdiği kimseler bunlardır ve bunlardan sakınınız."[1]

Bu ayet ve tefsirinden anlaşıldığına göre “fitne çıkarmak” Kur’anın muhkem ayetini bırakıp müteşabihlerine dalmaktır. Burada fitne çıkarmakla kınanan ve sakınılması gereken kimseler bidatlerle mucadele edenler değil, bidatler çıkaran ve işleyenlerdir.

İbrahim Canan, “Her bidat sapıklıktır” buyuran Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e muhalefet ederek; “Hurafeler, bidatler ve uydurma hadislerin ciddi bir önem taşımadığını” belirttikten sonra “sağlıklı bir itikat” ile bu hurafelerin kayboluvereceğini söylemesi de zuhuldür. Zira akideyi temelden ifsad eden hurafeler, bidatler ve uydurma hadisler temizlenmeden hangi sağlıklı itikattan bahsedilebilir?! Yaptığı naklin ardından da zikirlerle ilgili bidatleri gündeme getirenlerin “birilerine alet olduğu” ve böyle tavırların “huzuru bozucu” olduğunu ifade ediyor. Canan’ın bu tepkisi ya sünnete yabancı oluşundan yahut bidatlere karşı çıktığında karşılaşacağı tepkilerden ürkmesindendir. Halbuki Allah rasulü sallallahu aleyhi ve

[1] Buhari (4548); Müslim (2665); Tirmizi (2996); Ebu Dâvud (4598)

sellem'in ilimde öner sahabelerinden İbn Mesud radıyallahu anh, mescidi nebevi'de halkalar kurup ellerinde taşlarla sayarak zikreden bir kavmi gördüğünde onlara şiddetle karşı çıkmış ve mescidden kovmuştur. Yani İbrahim Canan ve Fethullah Gülen'e göre huzuru bozmuş ve fitne çıkarmış, birilerine alet olmuştur(!) evet, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı işte böyle basiretli idi. O halkalarda bidat bir usulle zikretmeyi önemli görmeyen o topluluk, İbn Mesud radıyallahu anh'ın ikazını dikkate almamış, belki de İbn Mesud'u fitneci ve huzur bozucu olarak gördüklerinden, bu ilk adım ile daha büyük bir fitnenin içine düşmüşlerdi. Hadiseyi rivayet eden Amr b. Selime diyor ki: "Biz İbn Mesud'un mescidden kovduğu o halkadakileri, Nehrevan'da haricilerin saflarında bize karşı savaşırlarken gördük."[2]

Fethullah Gülen'in sünneti ihya yolunda büyük bir hizmet vermiş bulunan müçtehit imam Şatıbi'yi kibarca eleştirirken kullandığı ifadeler, sanki kendisi asrın zalimleri ve zulmüyle mucadele yapıyormuş da, hurafe ve bidatlerle mücadele gibi gereksiz ve nafile (!) işlerle uğraşmaya fırsat bulamıyormuş gibi intiba vermekte, sorunun ihtilaflar olduğunu zikretmektedir. Halbuki Şatıbi, bu sorunu çoktan tespit etmiş ve zaten ihtilafın sebeplerinden başka bir şeyle de mücadele ediyor değildir.

[2] Darimi (206 terc. no:210) Taberani ve İbni Vaddah bunu hasen bir isnad ile rivayet etmiştir. Bkz.: Taberâni (9/125) İbni Vaddah Ma Cae Fil Bid'a (s.8-13) Suyuti el-Emru Bil İttiba (s.83) İbnul Cevzi Telbisu İblis (s.16) Mecmau'z-Zevâ'id (1/181). Hadisin merfû kısmı için bkz. Müslim (1/663); İbn Mâce (1/59); Ahmed b. Hanbel (1/380, 404)

Fakat anlaşıldığına göre Fethullah Gülen'de bu ihtilafların sebebini teşhis etme kabiliyeti olmadığından, aynı yerdeki sözlerinin devamında şu ifadeleri kullanabilmiştir:

"Evet, o devirde yazılacak şey başkaydı; o gün insanlarda islami heyecanı uyarmak, birlik ruhunu diriltmek, ilme ve eğitime önem vermek ve el ele islam dünyasının maddi manevi yükselmesine çalışmak gerekiyordu. Ne var ki, öyle pek çok devirde olduğu gibi, aslı ve temeli dinde olan meselelerde teferruata ait şekillendirme mevzuuyla uğraşılmış ve dolayısıyla da çok şey ihmale uğramıştı." (Sohbeti Canan s.90)

Daha önce de belirttiğim gibi, bidatler teferruat değil, dinin temel meselelerindendir ve ihtilafın sebeplerindendir. Allah Azze ve Celle, gönderdiği rasulun sünnetinde ekleme ve çıkarma yapan bir topluluğa merhamet etmez, kalplerini birleştirmez:

"**Kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. Birtakım yüzlerin ağaracağı ve birtakım yüzlerin de kararacağı günde büyük azab onlaradır. Yüzleri kararanlara inandıktan sonra kâfir mi oldunuz? Öyle ise inkar etmiş olmanızdan ötürü tadın azabı! denilir. Yüzleri ağaranlara gelince onlar Allah'ın rahmeti içindedirler; orada ebedi kalacaklardır**." (*Al-i İmran 105-107)*

Humeyd şöyle dedi: Hasen'e (el-Basri) sordum: "Bu habis hevâ ehli Âli İmran suresindeki "**Kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra paçalanıp ayrılığa**

düşenler gibi olmayın." ayetini ne yaptılar?" Hasen şöyle cevap verdi:

"Kabe'nin Rabbine yemin olsun ki onlar bu âyeti arkalarına attılar." Ebu Ümâme radıyallahu anh o şöyle dedi: "Onlar Harûrilerdir."

İbn el-Kasım'dan: Mâlik bana dedi ki: "Bu âyet, (Ali İmran 105) ehli kıble (yani müslümanlar) hakkındadır. Onun âyet hakkında söylediğini birden fazla kişi nakletmiştir. Katâde'den rivayet edilmiştir: "**Kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler**" bid'atçilerdir.

İbn Abbas'tan rivayet edilmiştir: "**O gün nice yüzler vardır bembeyazdır, nice yüzler vardır simsiyahtır**" ayetindeki beyaz yüzler ehli sünnet, siyah yüzler ehl-i bid'attir.

Bid'ati ve bid'at çıkarmayı kötüleyen âyetlerden birisi de şu ayeti kerimedir: "**Şüphesiz bu benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. Başka yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte sakınmanız için Allah size bunları emretti.**" (En'am 153)

Ayette geçen sırat-ı müstakim/dosdoğru yol, Allah'ın çağırdığı yoldur ve sünnettir. Diğer yollar ise sırat-ı müstakim'den sapan ihtilaf ehlinin yoludur ki bunlar bid'atçilerdir. Diğer yollardan kastedilen, günahkârların yolları değildir. Çünkü masiyetler birer masiyet oluşları yönüyle şeriate benzemek üzere sürekli

gidilen bir yol ortaya koymazlar. Bu nitelik, sadece sonradan uydurulan bid'atlere mahsustur.

Abdullah b. Mesud radıyallahu anh şöyle dedi:

“Bir gün Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bize uzun bir çizgi çizdi. Süleyman ibn Harb de aynı çizgiyi bizim için çizdi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem sonra bu çizginin sağına bir çizgi, soluna bir çizgi daha çizdi. Sonra dedi ki:

"Bu Allah'ın yoludur." Sonra ortadaki çizginin sağına ve soluna birçok çizgiler çizdi ve dedi ki:

"Bunlar yollardır. Bunlardan her birinin üzerinde o yola çağıran bir şeytan bulunur." Sonra şu âyeti okudu:

"**Şüphesiz bu benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. Başka yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır.**"[3]

"**Rabbinin merhamet ettikleri müstesna, onlar ihtilafa düşmeye devam edecekler. Zaten Rabbin onları bunun için yarattı**."(Hud 118-119) âyeti hakkında Mücahid'den şöyle dediği nakledilmiştir: “İhtilafa düşmeye devam edecek olanlar, bâtıla uyanlardır. Rabbinin merhamet ettikleri ise hakka uyanlardır, Çünkü onların içinde ihtilaf olmaz.” Mutarrif ibn eş-Şıhhir'den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

---

[3] İbn Mâce (11) Câbir ibn Abdillah rivayeti; Dârimî (202); Hâkim, Müstedrek,(2/317); Ahmed (1/435), Abdullah ibn Mes'ud rivayeti ve (3/397) Câhir ibn Abdillah rivayeti

“Şayet heva ve hevesine uyanlar tek bir grup olsalardı o zaman belki onların hak üzere olduğunu bir kimse söyleyebilirdi. Bunlar parça parça, grup grup olduğuna göre her akıl sahibi bilir ki "gerçek/hak asla parçalanamaz"

Aişe radıyallahu anha Rasullullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu naklediyor: "Her kim bizim şu dinimizde ondan olmayan bir şey ihdas ederse o reddedilmiştir." Müslim'in rivayetinde bu hadis şöyle geçer: "Her kim bizim dinimizde olmayan bir iş yaparsa o reddedilmiştir."[4]

---

[4] Buhari. Kitabu'l-İ'tisam, Bab:20'dedir.
Buhari bu hadisi Hz. Aişeden mevsul olarak da rivayet etmiştir. Buhari'nin bu mevsûl rivayeti (2697) numaralı hadistir ve lafzı şöyledir. "Her kim bizim şu dinimizde ondan olmayan bir şey ihdas (icad ederse) o reddedilmiştir. Buhari bu hadisi Kitabu’l-İtisam'daki lafzıyle ayrıca Kitabu'l-Buyû. Bâbu'n-Neceş'te yine talik olarak nakletmiştir. Müslim (1718) İbn Mâce (14) Ebû Dâvud (4606)
Malumdur ki lafzı, lafzından daha kapsamlı ve daha güzeldir. Bununla beraber bütün rivayetler hep aynı şeyi söylemektedirler ki o da şudur; İster söz, ister amel isterse takrir olsun, dinde sonradan icad edilen her bid'at reddedilmiştir, şiddetle sakındırılmıştır ve bunları yapan kimseler tehdit edilmiştir ve kınanmıştır. Yine malumdur ki din işi kitap ve sünnete bağlıdır. Her kim kitap ve sünnette olmayan bir şey icat ederse veya onların gerektirdiği şeye muhalefet ederse o reddedilmiştir. Ümmet Kitab ve Sünnete sımsıkı sarılırsa sapıklıktan ve fitneye düşmekten emin olur. Çünkü Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Size iki şey bıraktım; Onlara sarıldığınız müddetçe benden sonra asla sapıtmazsınız: Allah'ın Kitabı ve sünnetim."

Bu hadisi âlimler İslamın üçte biri olarak kabul etmişlerdir. Çünkü bu hadis, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in emrine yönelik her türlü muhalefeti -ister bid'at şeklinde olsun, isterse mâsiyet şeklinde olsun- hedefine almaktadır.

Müslim'in Câbir radıyallahu anh'den rivayet ettiğine göre Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbesinde şöyle derdi: "Emmâ bâ'd; sözün en hayırlısı Allah'ın Kitabı'dır. Hidayetin/yolun en hayırlısı Muhammed'in yoludur. İşlerin en kötüsü (dinde olmadığı halde) sonradan icad edilenlerdir/bid'atlerdir. Ve her bid'at de bir sapıklıktır."[5]

Uydurma hadislerin fitne oluşu hakkında da şu hadisi hatırlayabiliriz:

İbn Vehb, Ebû Hureyre radıyallahu anh'den Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini nakletmiştir:

"Ümmetimin içinde deccaller ve yalancılar olacaktır. Bunlar size, ne sizin ne de babalarınızın duymadığı hadisler uyduracaklar. Onların sizi fitneye düşürmesinden sakının."[6]

---

[5] Buhari (7277, 6098) Müslim (876) İbn Mâce (45) Ebû Davud (4607) Tirmizi (2678) Nesai, Kitâbü'l-İdeyn. Nesai'de şu ilave vardır: Her ihdas edilen şey bid'attir, her bid'at de cehennemdedir. Ahmed (3/319, 371) Dârimi (206)

[6] Müslim, Mukaddime, Babu'n-Neh'yi ani'r-Rivayeti ani'd-Duafa, Ebû Davud (4252)

Bidat ve Hurafelerle Mucadele Eden mi Yoksa Bunlara Gözyumanlar mı Birilerine Alet Oluyor!?

el-Acurri'nin Kitabu's-Sünne'sinde el-Vehb ibn Müslim'in Muaz ibn Cebel radıyallahu anh'den şöyle dediği rivayeti vardır: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi:

"Ümmetimin içinde bid'atler ortaya çıktığı ve ashabıma küfredildiği zaman, âlimler ilimlerini ortaya döksünler. Eğer âlimler bildiklerini açıklamazlarsa Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti onların üzerine olsun"[7]

Abdullah ibn el-Hasen dedi ki: el-Velid ibn el-Müslim'e dedim ki:

"Bilginin açıklanması ne demektir?" Dedi ki:

"Sünnetin açıklanması demektir."

Huzeyfe'den şöyle rivayet edilmiştir: "İnsanlar hakkında en içok iki şeyden korkarım: "Gördüklerini bildiklerine tercih etmeleri ve farkında olmadan sapıklığa

---

[7] Kadı Iyaz eş-Şifa isimli kitabında Abdullah İbn Muğaffel'den Rasulullah'ın şöyle söylediğini nakleder: "Ashabıma sövmeyin. Kim ashabıma söverse Allah'ın ve bütün meleklerin laneti onun üzerine olsun.." Onu şerh eden Molla Aliyyül'Kâri der ki: Taberanî, ibn Abbas'tan bu hadisin bir benzerini rivayet etti. Hakim de benzer bir hadis nakletti ve şunu da rivayet etti: "Âhir zamanda ashabıma söven bir topluluk gelecektir..." (Şerhu'ş-şifa, 5/520) Ebû Dâvud (4658) Tirmizi (4122) İbn Mâce (161)

düşmeleridir." Süfyan der ki: "Bu, bid'atçinin durumudur."[8]

Şu anlatılan da Huzeyfe'den rivayet edilmiştir:

Huzeyfe eline iki taş aldı ve birini diğerinin üzerine koyduktan sonra arkadaşlarına şöyle dedi:

"Bu iki taşın arasında bir ışık görüyor musunuz?" Dediler ki:

"Ey Ebû Abdillah (Huzeyfe'nin künyesidir)! Bu iki taşın arasında biz çok az bir ışık görmekteyiz." Huzeyfe dedi ki:

"Canımı elinde tutan Allah'a yemin olsun ki öyle bid'atler ortaya çıkacak ki, hakikatin nurundan ancak şu iki taşın arasındaki ışık kadarı görünebilecek. Vallahi bid'atler o kadar yayılacak ki, onlardan birisi terk edildiği zaman Sünnet terk edildi, diyecekler."[9]

İbn Mes'ud söylemiştir:

"İçinde büyüğün küçük düşeceği, küçüğün yükseleceği, halkın da onu sünnet edineceği, sonra da değiştirildiğinde "sünnet değiştirildi!" diyecekleri bir fitneye karıştığınız zaman haliniz nice olur?" Ona:

"Bu ne zaman olacak?" diye soruldu. Dedi ki:

---

[8] İbn Ebi Şeybe (8/666) İbn Vaddah el-Bid'a (82, 185) Hennad Zühd (2/465) Ebu Nuaym Hilye (1/278) Şatıbi İtisam (1/60)
[9] İbn Vaddah el-Bid'a (149) Şatıbi İ'tisam (1/60)

“Manasını anlamadan ve uygulamadan Kuran okuyan kurrânız çoğaldığı, fakihlerin (anlayış sahiplerinin) azaldığı, emir vericilerin çoğaldığı, güvenilir kimselerin azaldığı, ahiret ameli karşılığında dünyalık peşine düşüldüğü zaman!“[10]

[10] İsnadı sahihtir. İbn Ebi Şeybe (8/599) Abdurrazzak (11/359) Hakim (4/514) Darimi (191) Beyhaki Şuab (6951) İbn Batta el-İbane (758) Şaşî Müsned (2/90) Ebu Amr ed-Danî Sünenu'l-Varide Fi'l-Fiten (281) Lalkai İtikad (123) Nuaym b. Hammad Fiten (s.42) Elbani Kıyamu'l-Leyl (4)

Hakikat-i Muhammediye İnancı

Fethullah Gülen'in, Prizma (4/204) adlı eserinden şöyle naklediliyor: "O (sallallahu aleyhi ve sellem), hadis diye meşhur olmuş bir sözde şöyle anlatılır: "Levlake levlake lema halaktu'l eflake=eğer sen olmasaydın varlığı yaratmaycaktım." Sanki varlığın yaratılış silsilesi ve bütün yaratıkların vasıflarının hulasası, süzüle süzle, özleşe özleşe Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'de toplanmıştır.

Yine nebiler serveri, makam itibarıyla makam-ı cem'in sahibi olduğundan, bütün enbiya-i izamın varis-i hâssıdır. O (sallallahu aleyhi ve sellem), vazifeleri itibarıyla bütün enbiya-i izama ait hususiyetleri şahsında toplamış olup, kainattaki onlara ait mananın bir fihristidir. Bu itibarla insanlığın iftihar tablosu, "özün özü"dür. Bu hakikatten hareketle "O olmasa idi, kainat da olmazdı" denebilir...

Tasavvuf ehli, Yunan felsefesinde "akl-ı evvel=ilk akıl" olarak isimlendirilen akılla efendimiz arasında, yani varlığa ille-i gaiye" yani nihai yaratılış gayesi olan insan arasında şöyle bir münasebet kurmuşlardır: Allah Rasulü mübarek bir beyanında "Allah'ın ilk yarattığı şey benim nurumdur" buyurmuştur. yaratılış silsilesinde on akıl tevehhüm edenlere göre ise ilk yaratılan şey akl-ı evveldir. Zira akıl, kainattaki nizama esas teşkil edebilecek bir şeydir..." (Fethullah Gülen'in Sünnet Anlayışı s.47)

Konuşma ve yazılarının genelinde bu yazıda olduğu gibi felsefe çöplüğünün süprüntülerini kullanan

birinin sünnet anlayışından bahsedilebilir mi?! “Sen olmasaydın kainatı yaratmazdım” sözünün Nebi sallallahu aleyhi ve sellem adına uydurulmuş bir söz olduğuna güya işarette bulunuyor, ama bu sözün batıl içeriği başka bir kılıf ile tekrar sunuluyor! Sonra “Hakikati Muhammediye” olarak bilinen ilhad akidesi, bir başka uydurma rivayet ile desteklenmeye çalışılıyor: “Allah’ın ilk yarattığı şey benim nurumdur” Halbuki sahih hadislerde ilk yaratılan şeyin kalem olduğu açıklanır:

“Ebu Ya’la, hasen bir isnad ile İbn Abbas radıyallahu anhuma’dan Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

“Allah Teala’nın ilk yarattığı şey kalemdir. Ona her şeyi yazmasını emretmiştir.”[11]

Her Şey Muhammed (Sallallahu aleyhi ve sellem)'in Nurundan Mıdır?

Fethullah Gülen tarafından benimsenen; “Hakikat-i Muhammediye” felsefesinin kurucuları olan tasavvuf ehlinin inandıkları ve dillerine doladıkları budur. Her şey Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in nurundan meydana gelmiştir. Abdulaziz ed-Debbağ bu hurafeyi şöyle dile getirir:

---

[11] Sahihtir. Ebu Ya’la (1/126) Firyabi el-Kader (s.54) Beyhaki Kada ve Kader (7) Beyhaki (9/3) İbn Ebi Asım es-Sunne (108) Tarihu’t-Taberi (1/28) Busayri İthaf (215) Metalibu’l-Aliye (3026) Elbani es-Sahiha (133)

"Arş ve ferşiyle, yer ve gökleriyle, cennet ve perdeleriyle, alt ve üsttekileriyle ne varsa, hepsi bir araya getirilip bakıldığında Muhammed'in nurundan bir parça olduğu görülür. Muhammed'in bütün nuru bir araya getirilip arşa konulsa arş erir, arşı örten yetmiş kat perdeye yöneltilirse, parçalanırlar. Bütün yaratıklar bir araya getirilip o büyük nura tutulsa, hepsi dökülür ve dağılırlar."[12]

Ticani tarikatının mensuplarından biri de şöyle dile getirir: "Muhammed'in nuru yaratıldığı zaman, taayyun eden kainatta dağılmadan önce bütün peygamberlerin ve evliyanın ruhları ehadi bir bütünlük bu Muhammed'i nurda toplanmıştır. Bu da birinci akıl mertebesinde olmuştur."

"el-Müstecîra" ünvanlı kasidesinde el-Hulvani de şöyle der:

"İnsanlar yok iken bütün varlıklardan önce fert fert parlak bir nur olarak var etmiştir.

Ondan sonra bütün yaratıklar senin yüce nurundan varlığını almıştır. Bu ne büyük bir şereftir!

Onun için bütün yaratıklar bu dünyada ve daha çetin günde sana sığınır.

Başlarına bir sıkıntı geldiği zaman, sadece insanların değil, diğer yaratıklar da dahil, hepsinin sıkıntısını giderirsin.

---

[12] Abdulaziz ed-Debbağ el-İbriz, (2/84)

Bana cömertlik yap, şüphesiz Rahman'ın hazineleri sağ elindedir ve sen dağıtanların en cömerdisin."[13]

Yüce Allah ise şöyle buyurur: "**İnsanı, kurumuş, çınlayan bir balçıktan yaratmıştır**." (Rahman 14) Şüphe yok ki Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bir insandır. Aksini iddia ediyorlarsa, onun başka bir sıfatını söylesinler. İşte Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kendisi bunu dile getiriyor: "**Melekler nurdan, cinler alevli ateşten ve Âdem size anlatılan (çamur)dan yaratılmıştır**."[14]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem nurdan ve kendisinin yaratıldığı şeyden söz etmiş, ama meleklerin nurdan yaratıldığını belirttiği halde kendisinin nurdan yaratıldığını söylememiştir. Yine insanların atası Hz. Adem'den söz etmiş ve Kur'ân-ı Kerîm'de belirtildiği gibi balçıktan yaratıldığını anlatmıştır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem de Adem'in oğludur. O halde tasavvufçuların ve onlardan bu fikri devşiren Fethullah Gülen'in Hakikati Muhammediyye'si kime aittir?!

Kur'ân-ı Kerîm'den tek başına şu âyet, bu hurafe için diktikleri bütün putları yıkmaya yeterlidir. Yüce Allah "***Bu işte senin yapacağın hiçbir şey yoktur***" (Al-i İmran 128) buyuruyor. "Şey" kelimesi Arapça'da genellik ve kapsamlılık yönünden en geniş ve kapsamlı bir kelimedir. Hatta bazıları onu mevcut olan ve olmayanı

---

[13] Ahmed Abdulmunim el-Hulvani, Risale, (s.14)

[14] Muslim (Zühd, 60) Ahmed (6/153, 168)

kapsadığını bile söylemiştir. Nitekim İbn Arabi bunun delaletini o kadar genişletmektedir ki zihinsel tasavvurları bile kapsadığını belirtmektedir. Üstelik âyette "Şey" kelimesi olumsuz bir cümlede nekre olarak gelmiş, böylece kapsam ve şümulü daha da büyümüştür. Bütün bu kapsam ve şümulü ile Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in elinde birşey bulunmadığını ifade etmektedir.

Bir de şu âyete bakalım: "***De ki, ben peygamberlerin ilki değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilmem. Ben sadece bana vahyedilene uyarım ve ben apaçık bir uyarıcıyım.***" (Ahkaf 9) Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem diğer peygamberlerden farklı ve onların ilki olmadığına göre, acaba onun hakkında inandıklarını diğer peygamberler hakkında da inanırlar mı?

Yüce Allah'ın peygamberine şu hitabını da düşünelim: "***De ki, doğrusu ben size ne zarar verme ne de fayda sağlama gücüne sahibim. De ki, gerçekten beni Allah'a karşı kimse himaye edemez. Ondan başka sığınacak kimse de bulamam.***" (Cin 21-22)

Kur'ân'ın açıkladığı gerçekler ve ortaya koyduğu hidayet budur. Bunu, tasavvufçuların ve Fethullah Gülen'in her şeyin Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in nurundan yaratıldığı iftiralarıyla karşılaştırınız. Göreceksiniz ki Allah'ın gösterdiği gerçekler ve insanlara gösterdiği yol ile onların uydurduğu ve sapıttıkları yol arasında hiç mi hiç bir ilişki ve yakınlık yoktur.

Allah'ın buyurduklarını düşününüz. Onlarda apaydınlık gerçeği, yüce hakkı ve ilahi nuru içinde hikmeti göreceksiniz. Diğer yanda felsefecilerin küfür kusmuklarını görüp tiksineceksiniz.

Fethullah Gülen'in tasavvufçulardan devşirdiği "Hakikat-ı Ahmediye" veya "Hakikat-ı Muhammediye" inancına gelince, Tasavvufçular onu şöyle tanımlarlar: "İlk taayyunla beraber olan zattır. Esmau'l-Hüsna'sı vardır ve Allah'ın ismi azamıdır."[15]

Görüldüğü gibi tasavvufçuların Muhammed'i, beşer (insan) ve rasul değil, en üstün mertebelerinde ilahi zatın kendisidir.

Ed-Demirtaşî de şöyle der: "Hakikatlerin hakikati bütün mertebeleri kapsayan ilahi kemalli insani mertebedir. Hazratu'l-Cem', Ehadiyyetu'l-Cem' diye isimlendirilir. Daire onunla tamamlanır. Zatın yokluğunda (gaybinde) taayyun eden ilk mertebedir ve o Hakikat-ı Muhammediyye'dir."[16]

Yine Gümüşhanevi şöyle diyor: "Hakkın suretleri Muhammed'in kendisidir. Çünkü ehadiyyet ve vahdaniyyet hakikati ile taayyun etmiştir."[17]

Görüldüğü gibi tasavvufçulara göre Muhammed ismi azamdır. İsmi azam nedir? "Bütün isimleri

---

15 Gümüşhanevi, Camiu'l-Usul (107)

16 Muhammed ed-Demirtaşi Risale Fi Marifeti'l-Hakaik (s.7)

17 Gümüşhanevi, Camiu'l-Usul (107)

kapsayandır yahut mutlak ilahi zatın ismidir" diye tanımlamışlardır.

Ehadiyyet nedir? İlahi zatın açığa çıkmasıdır. İsimlerin, sıfatların veya başka bir şeyin onda hiçbir tesiri yoktur. Hakkiyet (uluhiyet) ve halkiyyet (beşeriyyet) özelliklerinden soyut salt zatın ismidir.

Muhammed vahidiyyettir. Vahidiyyet nedir? İlahi zatın sıfatı olarak ve sıfatın onda zat olarak açığa çıkmasıdır, diye açıklamışlardır.

Ehadiyyet ile vahidiyyet arasındaki fark da şudur: Ehadiyyette isim ve sıfatlardan bir şey zahir olmaz. Vahidiyyette ise isim ve sıfatlar zahir (açığa çıkmış) olur.

Görüldüğü gibi tasavvufçular Muhammed'in zat ve sıfat olarak Allah'ın kendisi olduğuna, evvel ve âhir, bâtın ve zâhir olduğuna, mutlak varlık (vücut) ve mukayyed varlık (vücut) olduğuna, o varken ondan önce veya onunla beraber başka bir şeyin bulunmadığına, sonra maddi suretlerde taayyun ettiğine ve birinde cansız (cemad), birinde canlı olarak isimlendirildiğine ve isminin bütün varlıkların ismini kapsadığına ve mahiyetinin bütün mahiyet (kimlik ve kişilik)lerle aynı olduğuna inanırlar.

İbn Arabi şöyle der: "Alemin başlangıcı hava (boşluk)tur. Alemde ilk mevcut, rahmani arşın üzerine istiva ile nitelenen rahmani hakikatı muhammediyyedir. Rahmani arş ilahi arştır. Ayrı bir varlık sözkonusu olmadığı için onu ihata etmek de sözkonusu değildir. O

neden var olmuştur? O, varlık veya yoklukla nitelenemiyen malum hakikattan var olmuştur. Nerede var olmuştur? Hava (boşluk)da var olmuştur. Ne şekilde var olmuştur? Kendisini bilmekle ifade edilen Hak (Allah)'ta mevcut olan misal (şekil) üzere var olmuştur. Niçin var olmuştur? İlahi hakikatleri izhar etmek için. Gayesi nedir? Karışımdan kurtulmak ve karışım olmaksızın her alemin yaratıcısından nasibini almasını sağlamak. Gayesi, hakikatlerini izhar etmek ve en büyük alemin feleklerini bilmektir."[18]

Yine şöyle der: "Nuru içinde bir lamba bulunan kandile benzer. Lambaya benzetilmiştir. O boşlukta akılla adlandırılan Hakikati Muhammed'den daha çok kabul edeceği bir şey yoktu. Akıl denilen bu Hakikati Muhammed bütünüyle alemin başlangıcı ve varlık olarak ilk zahir olandı. Onun varlığı o ilahi nurdan, boşluktan ve küllî hakikattandı. Boşlukta kendisi var olmuş ve alemin kendisi onun tecellisinden var olmuştur. Onun en yakını alemin imamı ve bütün peygamberlerin sırrı (sırdaşı) Ali İbn Ebi Talib'dir."[19]

Yine şöyle der: "Yüce alem de Hakikati Muhammediyye'dir. Feleği de hayattır. İnsanlardan benzeri ise latife ve kudsi ruhtur."

---

[18] İbn Arabi, el-Futuhatu'l-Mekkiyye (152-154)

[19] İbn Arabi, a.g.e. (155) "Bazan tam bir ilah, bazan yarım ilah, bazan bütün yaratıkların ilk hakikati, Kabe'nin manevi şahsiyeti, bazan lahuti ve nasuti kimliği şeklinde anlatılan Hakikat-ı Muhammediye için bkz. İmam Rabbani, Mektubat, 117, 120, 121, 209, 220, 251, 252. Mektuplar.

Dr. Zeki Mübarek Hakikati Muhammediyye inancının temel olarak hıristiyanlık inançlarına dayandığını söylemekte ve şöyle demektedir: "Açıkça anlaşılıyor ki müfrit tasavvufçuların Hakikati Muhammediyye inançları hıristiyan kaynaklarından alınmıştır. Hıristiyanlar'a göre Hz. İsa Allah'ın oğludur. Yani Hz. İsa Allah ile insanlar arasında bir vasıta kabul edilmiştir. Hakikati Muhammediyye inancına göre de Muhammed taayyunların ilkidir ve Hz. İsa'nın üstünde baba Allah'tan başka bir şey bulunmadığı gibi Muhammed'in üstünde de zatı ehadiyyetten başka bir şey yoktur.

Hıristiyanlar Hz. İsa'ya seslendikleri zaman Allah'ı gözlerinin önünde canlandırırlar. İsa olmasaydı varlık olmazdı, derler. Tasavvufçular da Muhammed'e seslendikleri zaman Allah'ı gözlerinin önünde canlandırırlar. Muhammed olmasaydı varlık olmazdı, derler.

Hıristiyanlar'a göre İsa Allah'ın oğludur. Ancak bir insan suretinde ortaya çıkmaktadır, yahut bir insan suretinde varedilmiştir. İsa olmasaydı Allah ile varlıklar arasında bağ kopar ve alem yok olurdu.

Muhammed de olmasaydı ne yer yüzü, ne ufuk, ne zaman, ne insan, ne de nesil olurdu.

İsa Allah'ın kelimesidir. Onun davetini tebliğ eden mensubu elçiler de kelimelerdir. Tasavvufçulara göre Muhammed de Allah'ın kelimesidir ve bütün

peygamberler onun kelimeleridir. Onların hususiyetleri vardır ve Muhammed'in tabilerinin de hususiyetleri vardır."

Gerçek şu ki Hakikati Muhammediyye inancı hurafe ve saçmalıktan başka bir şey değildir. Gördüğümüz kadarıyla hıristiyan teoriden alınmıştır. Hıristiyan teori de kuvvetleri akıllara taksim eden Yunan felsefesinden alınmıştır.

Özellikle bu nazariyeyi savunan İbn Arabi'nin şu sözlerini hatırlarsak, söylediklerimizin ne kadar doğru olduğunu anlarız. Şöyle diyor İbn Arabi: "Yunan felsefesinden, yahudi, hıristiyan ve İslâm dininden okuduklarımı özümledim, sonra bu karışımı başkasının rahatlıkla ve kısa bir zamanda elde edemiyeceği felsefi bir karışım haline getirdim."

İbrahim Canan, Fethullah Gülen'in "Hakikat-ı Muhammediye" dediği, "felsefi karışımı"nı da sünnet anlayışına eklemekten haya etmeyerek şöyle diyor (s.187):

"Sübki'ye göre mahiyetini ancak Yaratıcısı'nın ve de O'nun yardım ettiği kimselerin bilebildiği hakikatlardan biri ve belki de en önemlisi olan "Hakikat-ı Ahmediye" ve "Hakikat-ı Muhammediye" hakkında yapılan Gülenî yorumlar da burada hatırlatılmaya değer. Tamamını görmeyi meraklılarına bırakarak, sekiz farklı açıdan sunulan "Ahmedî hakikat"ın bir vechini kaydediyorum: "Nahiv kaideleri itibarıyla gayr-ı munsarıftır ve amiller onun üzerinde müessir değildir. Bu espiriye binaen

Hakikat-ı Ahmediye, varlığın değerlendirilmesi adına bir sabitedir." (Fethullah Gülen, Fikir Atlası s.58)

Buraya Dikkat!

İbrahim Canan'ın çalışmasını okurken kanımı donduran şu paragrafla karşılaştım (s.198-199): "Hz.Meryem'in, Hz. İsa'ya hamile kalma meselesine temas eden "Biz ona ruhumuzu gönderdik de o, kendisine tastamam bir insan şeklinde göründü" mealindeki ayeti (Meryem 19/17) açıklarken, Hocaefendi, burada zikri geçen ruhun kim olduğu hususunda müfessirlerin ihtilaf ettiğini, çoğunluk itibariyle "Hz.Cibril'dir" dediklerini belirttikten sonra, Rasulullah'ın, Hz.Meryem'le nikahından söz eden bir hadisi hatırlatarak, bu ruh'un Hz.Peygamber'in ruhu olduğu ihtimalini dile getirir: "..Zira Hz. Meryem çok afife ve nezihe bir kadındı. Bu itibarla da gözlerinin içine başka hayal girmemişti ve girmemeliydi de. Ona sadece kendisine helal olan biri bakmalıydı. O da olsa olsa Efendimiz olabilirdi..." (Kur'an'dan İdrake Yansıyanlar 2/247-248) Hocaefendi, bu yorumunu, bir başka yerde, daha farklı yani Hakikat-ı Ahmediye yaklaşımıyla da te'kid eder." (Gülen, Fikir Atlası s.59)

Subhanallahi'l-Azim! Hristiyanların teslis inancındaki baba; Fethullah Gülen'e göre Hakikati Ahmediyye'dir! İbret alın ey basiret sahipleri! Felsefeciler, hristiyanlar ve tasavvufçular bile bu kadar ileri gitmeye cesaret edemediler. Şu dinden ok gibi fırlayışa bakın!

Fethullah Gülen, Kuran'dan İdrake Yansıyanlar kitabında bahsi geçen rivayet için Taberani'nin Mucemi'ni (8/258) vermiştir.[20] Bu anlamdaki rivayetlerin sahih olmadığında muhaddisler ittifak etmişlerdir. Buhari, Ukayli, İbn Adiy, ed-Dulabi, Zehebi, İbn Kesir, İbn Hacer, Heysemi, Suyuti, Munavi ve Elbani'yi bu hadisin; metin olarak münker, isnad olarak zayıf ve uydurma olduğunu belirten muhaddisler arasında zikredebiliriz.[21]

---

[20] Taberani (8/258) ve Ebu'ş-Şeyh Tabakat'ta (4/113) Ebu Umame radıyallahu anh'den rivayet ettiler. Heysemi dedi ki: "Halid b. Yusuf es-Semti zayıftır." Yunus b. Şuayb hakkında Buhari: münkerul hadis dedi. Bkz.: İbn Hibban Mecruhin (3/139) Zehebi de ravilerinden Abdunnur b. Abdillah'ın yalancı olduğunu belirtmiştir. Bkz.: Ukayli Duafa (3/114) Mizanu'l-İtidal (4/481)

İbn Sunni (2/683) ve Deylemi (8620) Aişe radıyallahu anha'dan rivayet etmiştir. İsnadında iki illet vardır: Ebu İshak müdellis olup, tedlis sigası olan an'ane ile rivayet etmiştir. Ahmed b. İbrahim el-Medeni meçhuldür.

Taberani (6/52) Yunus b. Nufey'den rivayet etmiştir. Yunus b. Nufey meçhuldür. Muhammed b. Sad Ebu Cafer el-Avfi hakkında Hatib Tarih'inde (5/322) "leyyin:gevşek" demiştir. Bkz. Sualatu Hakim (178) Sad b. Muhammed el-Avfi hakkında Ahmed b. Hanbel: "Ondan rivayet etmek helal olmaz" demiştir. Bkz.: Hatib Tarih (9/126) Ebu Abdillah el-Huseyn b. Hasen el-Avfi zayıftır. Bkz.: Lisanu'l-Mizan (2/278) Abdullah b. Naciye de meçhul bir ravidir.

Taberani (22/451) İbn Ebi Ravvad'dan mu'dal olarak rivayet etti. İbn Ebi Ravvad tebeut-tabiindendir. Ya'la b. Mugire meçhuldür. Diğer bir ravisi Muhammed b. Hasen b. Zebale hakkında İbn Hacer et-Takrib'de yalancı olduğunu belirtmiştir.

[21] Bkz.: İbn Hacer Lisanu'l-Mizan (6/332) Munavi et-Teysir (1/512) Heysemi Mecmau'z-Zevaid (9/218) İbn Hibban Mecruhin (3/139) Ukayli ed-Duafa (3/114, 4/459) İbn Adiy el-Kamil Fi'd-Duafa (7/180) Zehebi Mizanu'l-İtidal (4/481) İbn

Özellikle İbn Kesir el-Bidaye'de (2/74-75) bu manadaki rivayetin bütün tariklerini zikretmiş ve uydurma olduğunu belirtmiştir. Elbani de ed-Daife adlı eserinde (812, 5885 ve 7053) hadisin rivayet yollarını zikretmiş ve uydurma olduğunu açıklamıştır.

Kesir el-Bidaye (2/74-75) Suyuti Camiu's-Sagir (1744) Elbani Daifu'l-Camii's-Sagir (1611, 1235)

İnsanlar Kabe'yi Neden Tavaf Ederler?

Fethullah Gülen, Prizma (4/205)'te şirkî anlayışına bütün müslümanları ortak etme düşüncesinden olsa gerek şu ifadeleri kullanıyor: "Ehl-i tahkikin keşif ve ifadelerine göre, insanların tavaf ettiği o yerde (Kabe'de) yüzlerce peygamberin medfeni vardır"

Böyle bir keşif haberi, bunu bildirenin tahkik ehli değil, ancak ve ancak şeytan olduğunu gösterir. Rahmanın dostlarını ve sıfatlarını tanımayanlar, şeytan evliyasını "tahkik ehli" olarak tanıtırlar. İşte Kabe hakkındaki bu şirkî yorum da bunun en bariz göstergesidir. Müslim, Sahih'inde (Hac babı no: 1181) mekkeli müşriklerin kabeyi tavaf ederlerken: "Buyur ey Allahım buyur, senin ortağın yoktur. Ancak bir ortağın vardır ki, onun kendisi de bütün yetkileri de sana aittir" dediklerini, işte Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bu son cümleyi şirk olarak belirttiğini rivayet ediyor. La ilahe illallah sözünü söylerken "Allah'tan başka ibadete layık başka hiçbir şey ve hiç kimse yoktur" dediğimizi hatırlayalım.

Allah Azze ve Celle peygamberlerini bu tayyib kelimeyi tebliğ etmek üzere göndermişken, hangi sivri zeka; "Kabe'de peygamberlerin kabirleri tavaf edilmiş oluyor" fikrine kapılabilir? Allah ile birlikte bu peygamberlere de ibadet edilmesini kim, nasıl meşru görebilir! Tavaf bir ibadettir ve ibadet yalnız Allah'ın hakkıdır. Kabe'de tavaflar sadece Allah'ın emri olduğu için yapılır. Ama insanları sıratı mustakimden saptırmak

isteyen şeytan elçileri, dini yalnızca Allah'a has kılarak ibadet eden Hanif İbrahim'in (Aleyhisselam) temellerini yükselttiği Kabe'yi dahi, şirkin manzarı olarak takdim etmeye çalışmakta ve böylece şirke kapı aralamak istemektedirler. La havle ve la kuvvete illa billah!

Tavaf bedenî ibadetlerdendir. Allah Teala'dan başkasına yönlendirilmesi ve şerefli Ka'beden başka bir yerin tavaf edilmesi caiz değildir. Bütün bunlarda icma vardır. Kim bir peygamberin kabrini, Salih bir kimsenin kabrini veya belli bir yeri tavaf ederse ve hatta Kabe'yi Allah'tan başkasına yakınlaşmak amacıyla tavaf ederse, Müslümanların icmaı ile büyük şirke düşmüş olur.[22]

Tevekkül[23], teberrük, aşırı tazim[24], boyun eğme, Kuran okumak, zikir, ezan[25], tevbe ve inabe (Allaha yönelme) gibi diğer bütün ibadetler de böyledir. Bütün bu ibadetlerin Allah'tan başkasına yönlendirilmesi caiz

---

[22] Mecmuu'l-Fetava (2/308) Sarimu'l-Menki (s.215) el-Cevabu'l-Kafi (s.196, 199, 200) ed-Dinu'l-Halis (2/58, 94) ed-Dehlevi el-Hindi et-Tevhid (s.55-56)

[23] Bu ibadetlerdeki şirk için bkz.: Mecmuu'l-Fetava (7/79) el-Fevaid (s.163, 208, 211) Medaricu's-Salikin (3/521, 522) el-Cevabu'l-Kafi (s.199-200) Teysiru'l-Azizi'l-Hamid, Fethu'l-Mecid, Kurretu Uyun, el-Kavlu'l-Mufid, Mecmuatu't-Tevhid (1/285, 415, 474) el-Fevzan el-İrşad (s.64)

[24] Mirkatu'l-Mefatih (2/372)

[25] El-Aynî Umdetu'l-Kari'de (1/31) der ki: "Bütün bu sözler tartışmasız olarak birer ibadettir" bkz.: el-Cevabu'l-Kafi (s.199)

değildir. Kim bunlardan birini Allah'tan başkasına yönlendirirse büyük şirke düşmüş olur.[26]

"**De ki: "Benim namazım da, ibadetlerim de, hayatım ve ölümüm de, âlemlerin Rabbı Allah İçindir." O'nun hiçbir ortağı yoktur**." (En'am 162-163)

[26] Bu ibadetlerdeki şirkler için bkz.: İbn Teymiyye Mecmuu'l-Fetava (1/71, 291, 351) İbn Kayyım Medaricu's-Salikin (1/374) Zadu'l-Mead (4/158-162) el-Cevabu'l-Kafi (s.196-200) Makrizi Tecridu't-Tevhid (s.31, 38, 45) Teysiru'l-Azizi'l-Hamid (s.24-26)

Bidatler ve Hurafeler Konusunda Gülen'in Tesahülüne İbrahim Canan'ın Sessiz Kalışı

İbrahim Canan, Fethullah Gülen'in "Rasulullah'ın Sünnetine Bağlılığı" başlığı altında şöyle nakleder (s.73):

"...Kadı Iyaz Şifa-i Şerifinde şunu nakleder: Hazreti Adem, kendisine yasaklanan meyveden yedikten sonra Cenab-ı Allah'a Efendimizi şefaatçi ederek yalvarmış, "Muhammed hürmetine beni affet" demiştir. Allah Teala'nın, "Sen Muhammed'i nereden biliyorsun?" sorusuna karşılık da, "Ben, cennetin kapısında "La ilahe illallah, Muhammedun rasulullah" yazısını gördüm. İsmi, Senin İsm-i Şerifi'nin yanında anılan biri, Sen'in yanında en kıymetli olsa gerek!" şeklinde cevap vermiştir.

Bazı kitaplarda rivayet edildiğine göre, ezanı işiten kimse, birinci "Eşhedü enne Muhammeden Rasulullah" denilince: "Sallallahu aleyke ya rasulullah: Allah sana salat etsin, ey Allah'ın peygamberi!" der. İkinci defa "Eşhedü enne Muhammeden Resulullah" denilirken de "Karret aynî bike ya rasulullah: Gözüm seninle aydın oldu/olsun ey Allah'ın peygamberi!" der. Bunları söylerken de, baş parmaklarının uçlarını öperek gözlerine sürer ki, bunun müstehap olduğu ifade edilir. "Gözüm seninle aydın oldu" ne güzel bir söz." (Ümit Burcu s.82)

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahih sünnetinde gelenlerin yerine aslı olmayan amellerde bulunarak sünnetin yerine bidati ikame etmenin

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bağlılık olarak sunulması, çok büyük bir yabancılıktır. İslam'a ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e yabancılıktır. İbrahim Canan'ın bu fiilleri sünnete bağlılık olarak sunması cidden düşündürücüdür. Yukarıda naklettiğim paragrafta iki uydurma rivayet söz konusudur. Şöyle ki:

Kadı Iyaz'dan nakledilen rivayet, Ömer radıyallahu anh'den merfuan şu lafızla gelmiştir: "Âdem aleyhisselam hatayı işlediğinde; "Ya Rabbi! Muhammed hakkı için senden beni bağışlamanı istiyorum" dedi.

Allah Teala; "Ey Âdem! Henüz yaratmadığım halde Muhammed'i sen nasıl tanıdın?" diye sordu.

Âdem; "Ya Rabb! Sen beni elinle yaratıp bana ruhundan üflediğinde başımı kaldırdım. Arşın sütunları üzerinde "Lailahe illallah Muhammed rasulullah" cümlesinin yazılı olduğunu gördüm. Bildim ki sen, ismine ancak mahlûkatın en sevimlisini izafe edersin" dedi.

Bunun üzerine Allah; "Doğru söyledin ey Âdem! Hakikaten o bana mahlûkatın en sevgili olanıdır. Onun hakkı için bana dua et. Ben de seni bağışladım. Şayet Muhammed olmasaydı seni yaratmazdım." Buyurdu.[27]

---

[27] Hakim (1/672) Tarihut Taberi (1/160) Taberani Evsat (6/313, no;6502) Taberani Sağir (2/182 no;684) Beyhaki Delail (5/488) İbni Cevzi el-Vefa (no;4) Mecmauz Zevaid (8/253) Hafaci Nesimur Rıyaz (3/444) Suyuti Dürrü Mensur (1/142) İbni Kesir Bidaye (1/81,2/322) Kadı Iyaz Şifa (s.174) Suyuti Menahilus

Bu rivayetin isnadında zayıf bir ravi oluşunda ittifak bulunan: “Abdurrahman Bin Zeyd Bin Eslem” ve hadis uydurcu Ebul Haris el-Fihri vardır. Adem aleyhisselam’ın tevessülü ile ilgili bu rivayet hakkında Zehebi ve İbni Hacer, Ebul Haris el-Fihri’nin hal tercemesini verirken batıl demişler[28], İbni Teymiye ve Elbani de mevzu olduğunu söylemişlerdir.

Bu rivayette tek kalan, Abdurrahman Bin Zeyd b. Eslem, hafızasının iyi olmaması sebebiyle cerh edilmiştir. Nitekim İbni Huzeyme; “Ehli ilim, hafızasının kötülüğü yüzünden onunla delil getirmez.” Demiştir. Onun hakkında Ebu Hatem der ki; “Hadiste kavi değildir. Kendisi salih olup hadiste vâhî (çok zayıf)dir.”[29] Şu var ki, Abdurrahman b. Zeyd’e kadar ulaşan bütün rivayet yolları da çürüktür.

Ezan hakkında söylenenlere gelince, Fethullah Gülen’in “Bazı kitaplarda rivayet edildiğine göre…” diyerek bahsettiği uygulama herhangi bir asla dayanmamaktadır. Deylemi Müsned’inde isnadsız olarak böyle bir nakilde bulunmuş, gece oduncusu gibi rivayet toplayan, sahih mi uydurma mı pek aldırmayan müellifler bunu dua kitaplarına almışlardır. “Sünnet anlayışından”

Safa (s.30) Aliyyul Kari Şerhu Şifa (2/51) Acurri Şeriat (no; 906,913) İbni Asakir(7/437)

[28] Zehebi Mizan(4/199) İbni Hacer Lisan(3/359) Zehebi, Telhisul Müstedrek’te Hakim’in bu rivayetine batıl değil, zayıf hükmü vermiştir!

[29] İbni Hacer Tehzibut Tehzib(6/161) İbni Adiy Kamil(4/273) Tehzibul Kemal(17/118)

bahsedilen bir kimse, her halukarda sahih rivayetlerde gelen meşhur sünnetten gafil olmamalıdır!

Sahih sünneti beğenmeyip, azımsayarak, aslı astarı olmayan uygulamalar aramak ve sıhhatini araştırmak gibi bir zahmete girmeden ümmete bunu tavsiye etmek; Allah'tan korkmamaktır, bidatin tehlikesini bilmemektir, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetine yabancılıktır, sünneti değil, bidati ihya etmektir, din hakkında sorumsuzca söz söylemektir! Bu nasıl sünnete bağlılık olarak takdim edilebilir ey İbrahim Canan!

İbrahim Canan, (s.75'te) "... Dünyanın kesben değil, kalben terk edilmesi gereğinin işlendiği bir konuda: Aslında Nebiler serverinin mutlak manada, zenginliği, mal-mülk-menal edilmeyi zemmeden herhangi bir beyanını görmek mümkün değildir"(Kurandan İdrake Yansıyanlar 2/311) tespiti buna örnektir. Bu konudaki bütün merviyatı bilmeyen birisinin, bu kesinlikte bir tespitte bulunması kolay değildir.." diyordu. "mal-mülk edinmeyi zemmeden bir rivayet olarak "**Arazi edinmeyin kalbinizi dünyaya bağlar**"[30] hadisini zikredeyim ve Canan'ın çok güvendiği hocasının – ki merviyyat konusunda geniş vukufiyet iddiasında haklı ise bunları bilerek yapıyordur - hangi hadislere muhalefet ederek bidatlerin altına imza attığını görelim;

[30] Elbani es-Sahiha no:6'da tahriç etmiştir

Bakın Kütüb-i Sitte mütercimi olan İbrahim Canan'ın bizzat terceme ettiği hadislerde sahih sünnet nasıl gelmiş:

"Abdullah İbnu Amr İbni'l-Âs (radıyallâhu anh)'ın anlattığına göre, Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın şöyle söylediğini işitmiştir:

"Ezanı işittiğiniz zaman müezzinin söylediğini aynen (kelime kelime) tekrar edin. Sonra bana salât-u selâm okuyun. Zîra kim bana salât-u selâm okursa Allah da ona on misliyle rahmet eder. Sonra benim için el-vesîle'yi taleb edin. Zîra o, cennete bir makamdır ki, mutlaka Allah'ın kullarından birinin olacaktır. Ona sahip olacak kimsenin ben olmamı ümid ediyorum. Kim benim için Allah'tan el-Vesîle'yi taleb ederse, şefaat kendisine vâcib olur."[31]

Câbir (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Ezanı işittiği zaman kim: "Allâhümme Rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmme ve's-salâti'l-kâime âti Muhammedeni'l-Vesîlete ve'l-fadîlete veb'ashu makâmen mahmudeni'llezî va'adtehu. (Ey bu eksiksiz davetin ve kılınan namazın sahibi! Muhammed'e, Vesîle'yi ve fazîleti ver. O'nu, va'adettiğin -bir rivayette va'adettiğin üzere- makam-ı Mahmüd üzere

[31] Müslim, Salât 11, (384); Ebü Dâvud, Salât 36, (522); Nesâî, Ezan 33, (2, 23); Tirmizî, Salât 154, (208); İbnu Mâce, Ezân 4, (720). Hadisin ilk cümlesi Buhârî'de de rivayet edilmiştir (Ezân 7)

ba's et (dirilt)" derse, ona Kıyâmet günü mutlaka şefaatim helal olur."[32]

Ömer (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Müezzin,

"Allahu ekber Allahu ekber" deyince sizden kim samimiyetle, "Allahu ekber Allahu ekber" derse, sonra müezzin:

"Eşhedu en lâ ilâhe illallah" deyince, "Eşhedu en lâ ilâhe illallah" derse; sonra müezzin:

"Eşhedü enne Muhammeden Resülullah" deyince, "Eşhedü enne Muhammeden Resülullah" derse; sonra müezzin:

"Hayye ala's-salât" deyince "Lâ havle velâ kuvvete illâ billah" derse; sonra müezzin:

"hayye ala'l-felâh" deyince, "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" derse; sonra müezzin:

"Allahu ekber Allahu ekber" deyince, "Allahu ekber Allahu ekber" derse; sonra müezzin:

"Lailâhe illallah" deyince "Lâilahe illallah" derse cennete girer."[33]

Sà'd İbnu Ebî Vakkâs (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

---

[32] Buhârî, Ezân 8; Ebü Dâvud, Salât 28, (529); Tirmizî, Salât 157, (211); Nesâi, Ezân 38, (2, 26); İbnu Mâce, Ezârı 4, (722).
[33] Müslim, Salât 12, (385); Ebu Dâvud, Salât 36, (527).

"Müezzini işittiği zaman, kim: "Ben şehadet ederim ki, bir olan Allah'tan başka ilah yoktur, O'naşerik de yoktur, Muhammed O'nun kulu ve Resülüdür. Rabb olarak Allah'tan Rasul olarak Muhammed'den -bir rivayette "...nebî = peygamber olarak Muhammed'den din olan İslâm'dan- razıyım" derse günahı affedilir."[34]

Evet, bu hadisleri İbrahim Canan'ın tercemesinden aynen aldım. Şüphesiz hiç kimse Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetinden daha güzelini ortaya koyamaz.

[34] Müslim, Salât 13, (386); Ebü Dâvud, Salât 36, (525); Tirmizî, Salât 156, (210); İbnu Mâce, Ezân 4, (721); Nesâî, Ezân 38, (2, 26)."

Sahih Hadisleri Eleştirip Zayıf ve Uydurma Rivayetlere Kapıları Ardına Kadar Açmaları

Yine Fethullah Gülen ve İbrahim Canan, sahih rivayetlerde geleni yeterli görmeyerek başka uydurma arayışının peşine düşmüşlerdir ki, Canan (s.131) şöyle diyor:

"Hocaefendinin şu sözleri de ümmetin itimad ettiği makbul kitaplarda "hadis" diye gelen rivayetlere veya ibadetlerde yer verilmesi tavsiye edilen dualara veya bir kısım adaba, aslını araştırmadan sahip çıkma düsturunu göstermesi bakımından manidar bir örnektir: "...Ya rasulallah, ...Abdest dualarının sana ait olup olmadığını bilmiyorum ama madem İbn Humam onları sana isnad ediyor ve "Bunlar abdestte okunsun" diyor, bunları sen abdest alırken söylediğin için ben de söylüyorum! Abdestten sonra bir yudum su içtiğin için ben de içiyorum.."(Ümit Burcu s.88)

Evet suç, hatayı aşmış, taammüde ulaşmıştır! Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

"**Yoksa onların, Allah'ın izin vermediği şeyi kendileri için dinden bir şeriat koyan ortakları mı var? Eğer önceden verilmiş bir hüküm olmasaydı, muhakkak aralarında hükmolunurdu. Şüphesiz zâlimler için acı bir azâb vardır.**" (Şura 21)

Bazıları "zayıf hadisler ile amel etmek caizdir" sözünü öne sürmüş, İsmail Hakkı Bursevi daha da ileri giderek Ruhul Beyan adlı tefsirini uydurma rivayetlerle doldurmuş, surelerin faziletleri hakkında uydurulduğu tesbit edilen rivayetler hakkında utanmadan şunu söyleyebilmiştir;

"Bunu uyduran Rasulullah'ın aleyhinde değil, şeriatı desteklemek için lehinde uydurmuştur"(!!!)[35] başka bir yerde de regaib namazı gibi uydurma namazların aslında ibadet olması hasebiyle, bunların bidat olduğunu açıklayan Nevevi gibi büyük bir imama karşı çıkarak; "İbadetin bidat olduğuna inanan kafir olur" diyebilmiş, insanları bidatlere yönlendirerek İmam Rabbani'nin de regaib namazı gibi hususlarda dediği gibi "Şeytanın tuzağına düşmüş" ve düşürmüştür.

Allah Azze ve Celle bu dini tamamladığını beyan ederken, sanki bu bir eksiklik görmüş ve o eksiği kapatmış gibi!!! Fesubhanallah!

Fethullah Gülen ile İbrahim Canan da ilmin ve hakikatin değil de, batılın yolunu tutarak ümmetin akidesini tahrif eden zayıf, uydurma ve hurafelere insanları yönlendirmişler, bunun yanında sahih rivayetlerle sabit olan hadisleri de eleştirmekten geri durmamışlardır.

[35] Bursevi Ruhul Beyan(3/548)

Zayıf hadisle amel meselesine gelince, zayıf hadisin zan ifade etmesi bile tartışılırken ve Allah Azze ve Celle zanna tabi olmayı yasaklamışken bu caiz görülemez. İmam Şatıbı el İtisam'da sufilerin hatalarını sayarak der ki;

a. Rasûlullah (s.a)'a yalan ihtiva eden ve zayıf hadislere güvenmeleri... Zayıf hadislerin ise Peygamber (s.a) tarafından söylendiğine dair zan galip değildir. Dolayısıyla bunlara bir hüküm isnad etmeye imkan yoktur. Durum böyle olunca ya yalan oldukları bilinen hadisler hakkında ne denilir? (s. 299-300)

b. Maksatlarına uymayan sahih hadisleri reddederek bunların akla muhalif olduğunu ileri sürerler. Kabir azabını, sıratı, mizanı, ahirette Allah'ın görülmesini ve benzeri hususları inkar edenler gibi bunların akla aykırı olduğunu ileri sürerler. (s. 309)

c. Allah'tan ve Rasûlünden gelenlerin kendisi vasıtasıyla anlaşılabildiği arapça ilmini bilmemekle birlikte, arapça olan Kur'an ve sünnet hakkında söz söyleme cesaretini göstererek, şeriatı geride bırakıp, ilimde derinleşmiş olan kimselere muhalefet etmeleri.

d. Apaçık usulü bırakıp saparak, akılların çeşitli tavırlar takındığı müteşabihata tabi olmaya yönelmeleri. (s. 320)

e. Mutlaklara kayıt getiren hükümleri tetkik etmeden, mutlak ifadeleri alıp kabul etmek. Tahsis edici

buyrukları var mıdır, yok mudur düşünmeden umumi buyrukları anmak. Aynı şekilde bunun aksini de yaptıkları olur. Mesela nass mukayyed ise mutlak alınır yahut has ise başka herhangi bir delil olmadan mücerred görüş ile umumi kabul edilir. (s. 329) (a)

f. (s. 334): Delilleri kullanılacakları yerlerden uzaklaştırarak tahrif etmek. Mesela delil herhangi bir menata dair varid olmuş iken bir başka menata yönlendirilerek her iki menatın aynı olduğu vehmini vermekle delilleri tahrife kalkışmak. Bu ise sözleri yerlerinden kaydırmak suretiyle yapılan gizli tahriflerdendir. Bundan Allah'a sığınırız. Büyük bir ihtimalle İslamı kabul ettiğini ifade etmekle birlikte sözlerin yerlerinden tahrif edilmesini yeren bir kimse bu işe ancak karşı karşıya kaldığı bir şüphe ya da kendisini haktan alıkoyacak bir bilgisizlik olmadan açıkça sığınması. Bununla birlikte o kimsede delilin gerçek yerinde kullanılmasını alıkoyacak bir hevası da sözkonusu olur. Bu sebeple böyle bir kimse bid'atçi olur.

g. (s. 348) Şeyhlerini tazimde çok ileri derecede giderek sonunda onları haketmedikleri seviyeye ulaştırmaları. Onların aşırıya gitmeyip, orta hallileri filandan daha büyük Allah'ın hiçbir velisinin olmadığını iddia eder. Bazen velayet kapısını bu sözü eden kişi dışında diğer ümmetin yüzüne kapatırlar. Bu ise katıksız bir batıldır... (s. 349): Orta halli mutedil olanları ise şeyhinin Peygamber (s.a)'a eşit olduğunu ileri sürer, ancak ona vahiy gelmediğini ifade eder.

Fethullah Gülen, asılsız bir ameli, İbn Humam gibi değerli bir alimin ismini öne sürerek meşrulaştırmaya çalışıyor. İbrahim Canan'ın hadis usulü okumuş, hatta bu konuda eser vermiş birisi olarak bu hatalı davranışı tasvib etmesi hayret vericidir!

İmam Suyuti şunları nakleder; "Zahid olarak tanınan Meysere Bin Abdirabbih vefat ettiği gün, cenazseine katılabilmek için Bağdat çarşıları tamamen kapanmıştır. Böyle bir zahid olmasına rağmen Meysere, hadis uydurmakla itham edilmiştir. Vefat edeceği sırada; "Rabbinden ümitvar ol" dedikleri zaman "nasıl olmam ki, Ali Radıyallahu anh'ın fazileti hakkında yetmiş hadis uydurdum." Diye cevap vermiştir.[36]

Suyuti'nin verdiği daha başka bilgilere göre Ebu Davud en Nehai geceleri ibadet etmesi, gündüzleri oruç tutmasıyla şöhret bulan bir zattı. Buna rağmen hadis uydururdu.

Ebu Bişr Ahmed Bin Muhammed el-Fakih el-Mervezi zamanında sünneti en çok müdafaa eden muhaliflere karşı amansız mücadele veren biriydi. Böyleyken hadis uydurmaktan çekinmezdi.

[36] Tedribur Ravi(1/283)

Yine Vehb Bin Hafs Salihlerden bir zat idi. Yirmi sene hiç kimseyle konuşmadan durmasına rağmen, hadis uydurmaktan da geri durmazdı.[37]

Evet, örnekleri verilen bu kimselerin zühdleri ve salahları, rivayet ettikleri her hadise itimad edilmesini gerektirmemiş, hadis usulüne dair eserlerde bu gibi örneklerle bu konuya dikkat çekilmiştir.

"**Onlara, "Allah'ın indirdiklerine uyun" denildiği zaman, "hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeylere uyarız" demektedirler. Ya ataları hiçbir şeyi akıl edememiş ve doğru yolu da bulamamış idiyseler**?" (Bakara 170)

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem de "**Her kim emrimiz olmayan bir amelde bulunursa o reddolunur**" buyurmuş, kendisi adına hadis uyduranları cehennem ile tehdit etmiştir. din adına, Allah'a yakınlaşmak adına yapılacak her işin, atalara, alimlerin görüşlerinde değil, mutlaka şer'i delile yani Kitap ve Sünnete dayanması gerekir. zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bizleri cennete yaklaştıracak ve cehennemden uzaklaştıracak her şeyi beyan ettiğini bildirmiştir. O halde bize düşen şey, bu bildirilenleri sahih delillerde aramak, Allah ve rasulü tarafından meşru kılınmayan her yoldan sakınmaktır. Kemale erdirilmiş bu dinin hiçbir hakikati zayıf hadislere muhtaç değildir.

[37] Tedribur Ravi(1/283)

İbrahim Canan, zayıf ve uydurma rivayetleri savunma pozisyonuna geçerek sayfalar dolusu açıklamalara giriştikten sonra "Telakki-yi bi'l-kabul" deliliyle tashih diye bir başlık daha açarak (s.134) hurafelere kapı aralar, Tehanevi'nin usule aykırı olarak söylediği "Eğer bir hadis, ümmetin hüsnü kabulüne mazhar olmuşsa bu, bizim nezdimizde mütevatir hadis hükmündedir" sözünü onaylar. Bu, hem ilme ihanet, hem de Allah ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in ihtarlarına aldırmazlıktır!

Allah'ın dinini ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetini muhafaza için bunlara karşı çıkan hadis alimlerini de kabalık ve sertlikle itham eder.

Halbuki İbrahim Canan (s.69), Fethullah Gülen'in Prizma (1/189) adlı eserinden naklettiği şu ifadeleri takdirle nakletmiştir:

"Evet, olabildiğince temkin, hüsnüzan ve selefi hayırla yad etme anlayışı içinde bile olsa, "Ehli Sünnetin donmuş kafaları ve eblehleri" diyebileceğimiz, insan düşüncesini büsbütün donduran, hatta öyle ki birbirine zıt rivayetler ve naslar arasında bile tercih yapamadan, hepsine doğrudur, amel edilmeli dogmasıyla yaklaşan, bu buzdan kafaların ifratları, felsefecileri tefrite götürmüştür."

Fethullah Gülen burada, nasların birbirine zıt olduğunu ima ediyor fakat bir taraftan da sahih hadislere aykırı zayıf ve uydurma rivayetlerle amel etmeyi tavsiye ediyor! İbrahim Canan'ın, hurafelere karşı çıkan ulemayı

eleştirirken, naslara geldiği gibi teslim olan sahabe, tabiin ve onlara güzelce uyan Ehli sünneti "donmuş kafalılık ve eblehlik"le itham etmesine ses çıkarmadan takdirle karşılaması, nefsinde yerleşen tarafgirlik duygusunun kendisini hangi derekelere düşürdüğünü göstermeye yeterlidir.

Şimdi gelelim kendilerine uymayan sahih hadisleri eleştirmelerine; İbrahim Canan eserinin 76. Sayfasında şöyle der:

"Hocaefendi bir çok durumda hadisin farklı rivayetlerinde gelen ziyade ve noksan kelimelere de dikkat çeker ki, bu onun hadisler üzerindeki derin vukufuna bir başka delil olarak değerlendirilebilir. Mesela, Amerikalıların dine öncelik vermemelerine rağmen kalkınmalarını izah ederken, hadisten bir örnek kaydeder:

"Hadisi şerifte "Allah şekillerinize, suretlerinize bakmaz. Kalplerinize bakar buyruluyor. Bu hadisin bir başka zayıf rivayetinde: "Kalplerinize ve amellerinize bakar" buyrulur. Bunu destekleyen bir ayeti kerimede de "İşleyin, Allah, Rasulü ve müminler yaptıklarınıza bakacaktır" deniyor..."

Fethullah Gülen burada "Kalplerinize ve amellerinize bakar" lafzının zayıf olduğunu iddia ederken, Hadis profesörü İbrahim Canan, bunu hadisler üzerinde derin vukufiyet olarak değerlendiriyor! Halbuki hadisin bu lafzı Sahihu Muslim'de (no:4651) mevcuttur ve Elbani Sahiha'da (no:2656) tahric etmiştir. İmam

Hafız Beyhaki el-Esma ve's-Sıfat adlı eserinde (2/426) şu değerlendirmeyi yapar:

"Kalplerinize ve amellerinize bakar lafzı sahihtir ve hafızlar indinde mahfuzdur. İlim ehlinden bir cemaatin ve başkalarının dillerinde dolaşan: "Muhakkak ki Allah suretlerinize ve amellerinize bakmaz, lakin kalplerinize bakar sözünün sabit bir yönü olmayıp sahih hadislerde gelene de aykırıdır.."

İbrahim Canan'ın, hadislere geniş vukufiyetle vasfettiği Fethullah Gülen şu ifadeleriyle İbrahim Canan'ın yüzünü kara çıkarmış, İbrahim Canan dahi bunu naklederken, kendi söylediklerinden gafil kalmıştır (s.138):

"Günümüzde çokça üzerinde durulan ve dinin bir aslı gibi insanlara sunulan sarık mevzuunda bile Efendimizn, Buhari, Müslim gibi mevsuk hadis kitaplarında rivayet edilen bir işareti dahi olmamıştır. Bu mevzuda sadece Ebu Davud'un Sünen'inde Efendimiz'in Mekke'ye girerken başında siyah bir sarığın olduğu ve hafifçe arkaya sarkıttığına dair bir rivayet vardır..." (Prizma 4/120)

Sarık sarmanın faziletini belirten veya sarık sarmaya teşvik eden sabit bir rivayet bulunlmadığı doğrudur, lakin Fethullah Gülen burada Buhari ve Müslim'de bir işaret dahi yoktur derken yanılmaktadır. Zira kendisinin Ebu Davud'a nisbet ederek yaptığı rivayet, Sahihu Muslim'de şu şekilde mevcuttur:

Câbir *radıyallahu anh* şöyle dedi: Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, Mekke'nin feth edildiği gün başında siyah bir sarıkla Mekke'ye girdi"[38]

Yine Sahihu Muslim'den diğer bir rivayet:

Amr İbnu Hureys radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ı gördüm, üzerinde siyah bir sarık vardı. İki ucunu omuzları arasından sarkıtmıştı."[39]

---

[38] Müslim, Hac 451

[39] Müslim, Hacc 453, (1359); Ebu Dâvud; Libâs 24, (4077); Nesâî, Zînet 109, (8, 211).

Şekilcilik Meselesi ve Şekle Yönelik Emirler

İbrahim Canan, Fethullah Gülen'in bu konudaki sözlerini özetlerken şöyle diyor: "Adetlere uymayı emir ve tamim (genelleştirmek) şekilciliktir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in böyle şekilcilikle alakalı hiçbir emri yoktur. Sakalla rivayetlerin çokluğuna, Hanefilerin bu meseledeki hassasiyetlerine rağmen Muhammed Ebu Zehra, sahabe efendimizin adet-i seniyyelerinden biri olarak değerlendirmiştir." (s.137)

Fethullah Gülen bu konuda Prizma adlı eserinde (4/121) şöyle diyordu: "Ancak sakala dair bir hayli rivayet vardır ve bu yüzden Hanefi fukahası o mevzu üzerinde oldukça hassasiyetle durmaktadırlar; durmakta ve sakalın olduğu gibi bırakılması gerektiğini ifade etmektedirler. Ne var ki, Hanefi fukahasının bunca hassasiyetine rağmen, bu mezhebe muntesip dünya kadar insan da sakal bırakmamıştır. Muhammed Ebu Zehra sakalı Efendimiz'in adeti seniyelerinden biri olarak değerlendirir. Dolayısıyla bir insan bu adete uyma düşüncesiyle sakal bırakırsa sevap kazanır der. Bu yüzden sakal bırakmayana, sarık sarmayana, şalvar giymeyene günah işliyor demek sertçe bir yaklaşım olsa gerek..."

Sakalı emreden hadisleri gördüklerini itiraf etmelerine rağmen, Allah rasulünün sözünü bırakıp da Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetine muhalefet eden "dünya kadar insanların" sakal

bırakmamasını ve sünneti öldürmeye çalışan Ebu Zehra'nın açıklama ve saptırmalarını "olması gereken" gibi takdim etmeleri cidden çok tuhaftır. Şekilcilik olarak değerlendirilen hususlarla ilgili bazı hadisleri burada zikretmekte fayda var. Ki bu hadisleri gördükten sonra bazılarının şekilcilik anlayışlarını yeniden şekillendirmesini tavsiye ederim:

Sakalın Fıtrattan Olması:

Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; **"(Şeytan, Allah'a karşı;) "Elbette senin kullarından belli bir nasip edineceğim. Onları mutlaka saptıracağım, muhakkak onları boş kuruntulara düşüreceğim, şüphesiz onlara emredeceğim de, hayvanların kulaklarını yaracaklar, şüphesiz onlara emredeceğim de Allah'ın yarattığını (fıtratı) değiştirecekler" dedi. Kim Allah'ı bırakıp ta şeytanı dost edinirse, elbette apaçık bir ziyana düşmüştür**." (Nisa;118-119)

Ebu Hureyre radiyallahu anh'ın rivayet ettiği hadisi şerif; "Cuma günü gusletmek, misvak, bıyıkları kısaltmak, sakalı uzatmak, İslam fıtratındandır. Zira Mecusiler bıyıklarını uzatır, sakalı keserler. Şu halde onlara muhalefet edin."[40]

---

[40] İbni Sad (1/147) Müslim (taharet,55) Beyhaki (1/150) Şafii el Ümm (1/21) Beyhaki Ma'rife (1/246) Nesai (Zinet,2) Ahmed (2/52) Buhari Tarihul Kebir (1/140) Taberani Sağir (553) Hatib Tarih (6/247) Deylemi (2570) Fethul Bari (10/346) Suyuti Esbabı Vurud (212-214)

Aişe radiyallahu anha rivayet ediyor; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "On şey vardır ki, bunlar daha önceki peygamberlerin de sünnetlerindendir; bıyıkları kısaltmak, sakalı uzatmak, misvak kullanmak, buruna su çekip temizlemek, tırnakları kesmek, parmak aralarını yıkamak, koltukları yolmak, kasıkları tıraş etmek, taharet ve ağza su vermek."[41]

Bıyıkları uzun ve sakalları tıraşlı bir Mecusi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelmiş ve Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem ona; "Böyle yapmanı sana kim emretti?" diye sorunca o Kisra'yı kastederek; "Rabbim" demişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; "Lakin benim Rabbim, bıyıkları kısaltmamı, sakalları salıvermemi emretti" buyurarak sakalın önemini ve Rabbimizin bir emri olduğunu belirtmiştir.[42]

İbni Ömer radiyallahu anh, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet ediyor; **"Bıyıkları kısaltın, sakalları uzatın. Müşriklere benzemeyin."**[43]

---

[41] Müslim (361) Tirmizi (2758) Ebu Davud (taharet 29) Nesai (8/126) İbni Mace(293) Tahavi Müşkilül Asar (1/297) Darekutni (1/95) Ebu Ya'la (8/4517) İbni Ebi Şeybe (1/195) Beyhaki (1/36,52) Ahmed (6/137) Ebu Avane (1/191) Neylul Evtar (1/110)

[42] İbni Sa'd (1/449) Said Bin Mansur Musannef (172) Ebu Nuaym Delail (1/349) Tarihut Taberi (2/654) Suyuti Dürrül Mensur (1/276) Suyuti Esbabu Vurud (213) İbni Hacer Metalibul Aliye (2206)

[43] Malik Muvatta (şa'r,1) Buhari (libas,63-64) Müslim (taharet,52) Ebu Davud (4199) Tirmizi (2764) Nesai (taharet 14) Ahmed (2/16, 356, 365, 366, 387) Beyhaki (1/151) Suyuti Esbabu Vurudil Hadis (77)

İnsanları en güzel biçimde yaratan Allah Teâlâ, peygamberleri aracılığıyla kulluk vazifelerini onlara öğrettiği gibi kılık kıyafetlerini de tayin etmiş ve bildirmiştir. Yaratılış icabı ve hikmetleri gereği olarak insanların bedenlerinde saç, sakal ve diğer kılları yaratmıştır. Bunların bir kısmının giderilmesini veya kısaltılmasını, bir kısmının da kesilmeyerek uzatılmasını peygamberleri aleyhimus selam tebliğ etmişler ve uyarmışlardır. Hadisler, sakalın uzatılmasını, bıyığın kısaltılmasını emretmektedir.

Hafız İbnu Şahin, sakal tıraşının müsle olduğunu belirtir.[44] (müsle; vücut azalarından herhangi bir yeri keserek eziyet etmektir.)

Sakalı tıraş etmek, hem fıtratı değiştirmek, hem de kadınlara benzemek olur ki, bunlar lanetlenmiş fiillerdir.[45]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, yaratılışı değiştirenlere, (dövme yapan ve yaptırana, kaşları yolana ve yoldurana, güzel görünmek için dişlerini seyrekleştirene, törpüleyene ve törpülettirene, peruk

---

Beyhaki Şuab (6430-34) İbni Ebi Şeybe (8/376) Tarihu Bağdat (5/11) Neylul Evtar(1/114)

[44] İbnu Şahin en-Nasih vel-Mensuh (s.256)

[45] Bkz. Hattabi es Sübki Menhelül Azbul Mevrud (1/186) Kutul Kulub (3/457)

takana ve taktırana, kadınlara benzeyen erkeklere ve erkeklere benzeyen kadınlara) lanet etmiştir.[46]

Demek ki, fıtratı değiştirmek lanete müstahak olmaya sebeptir. Allah Teâlâ, erkekleri bıyık ve sakalları ile kadınları ise bıyıksız ve sakalsız yaratmıştır. Değiştirilmesine dinimizde yasak konulmayan ve emredilen sünnet olmak, tırnak kesmek, etek ve koltuk tıraşı gibi, şeyler bundan müstesnadır.

Giyimde Emredilmiş Şekillerden Örnekler:

Ali radiyallahu anh anlatıyor: "Rasûlullah aleyhissalâtu vesselâm, kasîy (yol yol ipek bulunan keten) kumaşla sarıya boyanmış kumaşı yasakladı."[47]

Ali (radiyallahu anh)'den; "Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yüzüğü işaret parmağına ve orta parmağa takmaktan yasakladı."[48]

Kafirlere Benzeme Yasağı:

Allah Teala şöyle buyurmuştur:

"**İman edenlere, Allah'ın ve Kur'ândan nazil olanların zikri için, kalblerinin titreme vakti henüz gelmedi mi? Sakın ola ki evvelce kendilerine kitap verilip de aradan geçen zamanın uzaması dolayısıyle kalbleri katılaşan ve çoğu da fâsık olan Yahudî ve**

---

[46] Buhari (Tefsir, 59, Libas,82) Müslim (libas,120) Ebu Davud (tereccül, 5) Tirmizi (edeb 33) Nesai (Zinet,24,26) İbni Mace (nikah 52) Darimi (isti'zan, 19) Ahmed (1/415) Beyhaki (7/312)

[47] Ebu Dâvud(4044) Tirmizî(1725) Müslim(2078)

[48] Müslim(2078) Ebu Davud(4225) Tirmizi(1786) Nesai(8/177)

hıristiyanlara benzemesinler." (Hadid 16) Allah Subhanehu ve Teala bu ayette müminleri bizden önce kendilerine kitap verilen Yahudi ve Hıristiyanlara benzemekten yasaklıyor.[49] Bu delillerden birisi de Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet edilen şu hadistir:

"Kim bir kavme benzemeye çalışırsa onlardandır."[50] Yine Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den

---

[49] Şeyhulislam İbn Teymiyye el-İktiza'da (s.258, 259) "**Kendilerine kitap verilenler gibi olmayın**" kavli, mutlak olarak onlara benzemekten yasaklamadır. Yine bu, kalbin katılaşmasında onlara benzemekten yasaklamaya hastır." Hafız İbn Kesir bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: "Allah müminleri usul ve furü meselelerinde onlara benzemekten yasaklıyor."

[50] Ahmed (5114) Ebu Davud (4031) İbn Ebi Şeybe (5/313) Tahavi Müşkilu'l-Asar (231) senedinde ıdtırap vardır. Bkz.: Feydu'l-Kadir (6/104, 105) el-İrva (1269)

"Ebu Davud ve Ahmed b. Hanbel'in isnadlarında hakkında ihtilaf edilen Abdurrahman b. Sabit b. Sevban bulunmasından dolayı Şuayb el-Arnaut zayıf demiştir. Lakin Ahmed b. Hazlem'in Hadisu'l-Evzai cüzünde (s.31 no:30) ve Tahavi'ninMüşkilu'l-Asar adlı eserinde (1/238) İbn Ömer radıyallahu anhuma'dan rivayetinde İbn Sabit yerinde el-Evzai vardır. Bu mutabi ile hadis sahihtir.ayrıca aşağıda belirttiğim gibi şahitleri de vardır. Bu hadisi muhaddislerin geneli hasen ve sahih olarak değerlendirmişlerdir.Bkz.: Darekutni el-İlel (9/272) Iraki el-Muğni (1/217) İbn Hacer Fethu'l-Bari (10/271) Busayri İthafu's-Sadetil-Mahera (4/484) Zehebi Siyeru A'lami'n-Nubela (15/509) Suyuti Camiu's-Sagir (8593) Elbani (Sahihu Ebi Davud, Gayetu'l-Meram, Cilbabu'l-Mer'e) Hadisin şahitlerinden bir kaşı

1- Huzeyfe radıyallahu anh'den: Bezzar (7/368) Taberani Evsat (8/179) Musnedu'ş-Şamiyyin (1/135, 3/94 no: 1862) Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu'r-Raye (4/347)

2- Ebu Hureyre radıyallahu anh'den Bezzar (8606) Darekutni İlel (9/272 no: 1754) İbn Ebi Hatim İlel (1/319) Herevi

sabit olduğuna göre, imanı zayıf olanların bunu yapacaklarını, kendilerini kafirlerin karşısında eksik ve

---

Zemmu'l-Kelam (1/54) Zehebi Siyeru A'lami'n-Nubela (16/242) isnadında Sadaka b. Abdillah es-Semin zayıftır. Diğer ravileri güvenilirdir. Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu'r-Raye (4/347)

3- Enes radıyallahu anh'den: Ebu Nuaym Ahbaru Esbahan (2/85) Tarihu Esbehan (1/69) Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu'r-Raye (4/347)

4- Tavus'tan mürsel olarak: İbn Ebi Şeybe (4/216, 6/470) Kudai Musnedu Şihab (1/244 no: 390) İbn Mubarek Cihad (105) isnadı hasendir. Bkz.: İbn Hacer ed-Diraye (2/267) Zeylai Nasbu'r-Raye (4/347)

5- Ömer radıyallahu anh'den mevkuf olarak: "Başını traş eden ve ipek elbise giyen birini görünce: Kim bir kavme benzerse onlardandır" lafzıyla: Abdurrazzak (11/453) Mamer Cami (1599)

6- Abdullah b. Amr radıyallahu anhuma'dan: "Bizden başkalarına benzeyenler bizden değildir" lafzıyla: Tirmizi (2695) Taberani Evsat (7/238) Kudai (2/105) Deylemi (5270) Elbani bunun hasen olduğunu söylemiştir: es-Sahiha (2194) Sahihu'l-Cami (5434) Abdulkadir el-Arnaut da el-Ezkar tahkikinde (1/210) isnadı zayıf olup bunu takviye eden şahitleri vardır" dedi.

7- Cabir radıyallahu anh'den "Bizden başkalarına benzeyenler bizden değildir" lafzıyla: Taberani Musnedu'ş-Şamiyyin (1/289 no: 503) isnadı hasendir.

Rivayet yollarının tamamıyla hadis şüphesiz sahihtir. Allah en iyi bilendir. – Ebu Muaz -

Şeyhulislam el-İktiza'da (1/241) şöyle demiştir: "Bu hadisin en düşük derecesi, zahirinde onlara benzeyenin küfrünü gerektirse de, onlara benzemeyi haram kılmasıdır." Es-San'ani Sübülü's-Selam'da (4/338) bu hadisi şerh ederken şöyle demiştir: "Alimler dediler ki; görünüşte kafire benzemek ve onun gibi itikad etmek küfürdür. Eğer onun gibi itikad etmezse bu hususta fakihler arasında ihtilaf vardır. Hadisin zahirinde geldiği üzere "kafir olur" diyen de, "kafir olmaz fakat tedip edilir" diyen de vardır."

hakir hissedeceklerini, bu yaptıklarını çirkin görerek şöylece haber vermiştir:

“Elbette sizden öncekilerin yoluna adım adım, karış karış uyacaksınız. Hatta öyle ki, onlar bir kertenkele deliğine girseler siz de onları takip edeceksiniz.” Ebu Said el-Hudri radıyallahu anh dedi ki:

“Biz: Ey Allah’ın rasulü! Yahudi ve Hıristiyanları mı (kastediyorsun)? Dedik. Buyurdu ki:

“(Başka) kimler olacacaktı ki?” Buhari ve Müslim rivayet etmiştir.[51] Sünen; yol demektir. Bu hadis Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in mucizelerindendir. Bu yüzden müslüman erkek ve kadınların çoğunun bugün pek çok konuda, hatta kendilerine hiçbir faydası olmayan giyim, saçların şekli, yanaklardaki tüyleri ve sakalları traş etmeleri gibi hususlarda bile kafirleri taklid ettilerini görürsün. Öyle ki müslüman erkek ve kadınlar gazete ve dergilerde batıdaki veya doğudaki kafirlerin son modalarını araştırıp aynısını yapmaktadırlar.

İbnu Amr İbni'l-As radiyallahu anh anlatıyor: "Rasûlullah aleyhissalâtu vesselâm üzerimde sarıya boyanmış iki giysi görmüştü. Derhal: "*Bunu giymeni annen mi sana emretti?"* diye sordu. Ben: *"Bunları yıkayayım mı, ey Allah'ın Rasûlü"* dedim. *"Hattâ yak onları!"* buyurdular." Bir rivayette: "*Bu, kâfirlerin kıyâfetidir, sakın bunları giyme!" buyurdular"* denmiştir.[52]

---

[51] Buhari (3456) Müslim (2669) Ebu Said el-Hudri radıyallahu anh’den rivayet etmişlerdir. Buhari (7319) benzerini Ebu Hureyre radıyallahu anh’den rivayet etmiştir.
[52] Müslim(2077) Ebu Dâvud(4066, 4067, 4068) Nesâî(8/203, 204)

Bu hadisi şeriften kafirlerin kıyafetlerini giymenin yasaklığı anlaşılmaktadır.[53]

Pek çok mütevatir hadislerde bir çok fiillerden yasaklama gelmiş, bunların illeti Yahudilere ve Hıristiyanlara benzemek olarak ifade edilmiştir.[54] Bu da onlara muhalefet etmenin dinen istenen bir şey olduğunu ve onlara benzemenin haram olduğunu göstermektedir. Nitekim ilim ehli kafirlere benzemenin haram olduğunda icma etmişlerdir.[55]

---

[53] Mısır Allamesi Ahmed Muhammed Şakir (vefatı 1377) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Abdullah b. Amr radıyallahu anhuma'ya: "**Kafirlerin elbisesini giyme**" buyurduğu hadisin dipnotunda (Müsned 10/19) şöyle demiştir: "Bu hadis, giyim ve görünüm konusunda kafirlere benzemenin haram olduğunu açıkça ifade etmektedir. Nitekim diğer bir sahih hadiste: "**Kim bir kavme benzerse onlardandır**" buyrulmuştur. İlim ehli ilk asırlardan bu son asırlara kadar, kafirlere benzemenin haramlığı hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Müslümanlar arasında köleleşmeye çalışan zelil nesiller çıkmış, her konuda kafirlere benzeyerek onlara alay konusu olmuş ve köleleşmişlerdir. Sonra ilme yapışan ve kendilerini ilme nispet edip, giyim, görünüm, şekil, ahlak ve her konuda kafirlere benzeme işini onlara süsleyen kimselere buldular. Durum o hale geldi ki, ümmet arasında içine bidat soktukalrı namaz, oruç ve hac görüntüleri dışında kafirlere benzetmedik bir İslam alameti kalmadı."

[54] Bu hadisleri Şeyh Muhammed Nasıruddin el-Elbani rahimehullah Hicabu'l-Mer'eti'l-Muslime adlı risalesinde (s.80-98) Dr. Osman Dokri et-Tedabiru'l-Vakiye mine't-Teşebbuh Bi'l-Kuffar risalesinde, bir araya toplamışlardır.

[55] Keşşafu'l-Kına (3/131) Şeyh Ahmed Şakir'in az önce geçen sözlerine bakınız. Ayrıca bkz.: el-İktiza (1/165, 350, 420)

Kadınlara Benzeme Yasağı:

Allah'ın kulları için koyduğu fıtrat kanunlarından birisi de erkeğin, Allah'ın onun için yarattığı erkekliğini koruması, kadının da Allah'ın onun için yarattığı kadınlığını korumasıdır. Bu, insan hayatının düzeni için vazgeçilmez unsurlardan biridir. Erkeklerin kadınlara benzemesi ve kadınların erkeklere benzemesi fıtrata aykırıdır. Kötülüğe giden kapıların açılması ve toplumdaki çözülmenin yayılmasıdır. Bu davranış şer'an haram kılınmıştır. Şer'i bir nasta bir işi yapan hakkında lanet zikrediliyorsa bu o işin haram kılındığına ve büyük günahlardan olduğuna delalet eder. İbni Abbas'dan (radiyallahu anh) şöyle dediği rivayet edilmiştir:"

"Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem erkeklerden kadınlara benzeyenlere ve kadınlardan erkeklere benzeyenlere lanet etti."[56]

Yine İbni Abbas'dan (radiyallahu anh) şu rivayet edilir: "Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadınlaşan erkeklere ve erkekleşen kadınlara lanet etti."[57]

Bu benzeme duruş ve hareketlerde veya yürümede olabilir. Vücudu kadınlaştırmak, konuşma ve yürüyüşte kadınsı davranmak gibi... Bu benzerlik giyimde de geçerlidir. Erkeğin -hippi ve metalci gruplar arasında yaygın olduğu gibi- kolye, bilezik, halhal, küpe vb.

[56] Buhari Bkz Fethu'l-Bari: 10/332.
[57] Buhari Bkz Fethu'l-Bari: 10/333.

takması caiz değildir. Yine kadının; gömlek elbise vb. erkeklere özel giysileri giymesi caiz değildir. Daha da ötesi şekil ve ayrıntıda erkeklerden farklı olması gereklidir. İki cinsin her birinin diğerinden farklı olması gerektiğine delil Ebu Hureyre'den (radiyallahu anh) gelen hadistir: *"Kadın giyinişiyle giyinen erkeğe ve erkek giyinişiyle giyinen kadına Allah lanet etsin."*[58]

Kılık Kıyafetle İlgili Emirler ve Yasaklardan Örnekler:

"Son zamanlarda saç ve sakalının güvercin göğsü gibi siyaha boyayan insanlar olacak. Onlar cennetin kokusunu duymazlar."[59]

Rasûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem saçındaki veya sakalındaki beyazlığı sarılık, kızıllık veya kahverengiye çalan bir renk veren kına vb. ile değiştirdiği sabittir. Mekke'nin fethi günü Ebu Kuhafe (radiyallahu anh) saçı ve sakalı bembeyaz bir halde getirildiğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: *"Bu beyazlığı değiştirin ve (bu işte) siyahtan sakının."*[60] Doğrusu, bu konuda kadın, erkek gibidir. Siyah olmayan saçlarını siyaha boyaması caiz değildir.

Ebu Hureyre (radiyallahu anh) anlatıyor: "Rasûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

---

[58] Ebu Davud: 4/355; Bkz. Sahihu'l-Cami': 5071.

[59] Ebu Davud: 4/319; Bkz. Sahihu'l-Cami': 8153. Ve Nesai sahih bir isnadla rivayet eder.

[60] Müslim: 3/1663.

"*Biriniz ayakkabı giyince sağdan başlasın, çıkarırken de soldan başlasın [ya ikisini birlikte giysin, ya ikisini birlikte çıkarsın.*"[61] Bir rivayette de: "*Sakın kimse tek ayakkabı ile yürümesin, ya ikisini de çıkarsın, yahut ikisini de giyinsin*" buyrulmuştur[62]

İbn Ömer *radıyallahu anh* şöyle rivayet eder: İzarım (belden aşağıya giyilen giysi) gevşemiş bir haldeyken Allah Rasûlü'ne rastgeldim. Bana

"Abdullah! İzarını kaldır" diye ihtarda bulundu. Kaldırdım ancak bu onu tatmin etmemişti *"Daha da kaldır"* dedi. Ben hâlâ onun dediği mikdarı araştırırken bazıları "Nereye kadar" diye sordu. Allah Rasûlü *"baldırların yarısına..."* diyerek karşılık verdi.[63]

Huzeyfe *radıyallahu anh* şöyle der: Allah Rasûlü baldır kaslarımı tutarak *"İşte izarın yeri burasıdır. Daha da indireceksen aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) geçmeyecek kadar indir. Ancak izarın aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) aşmasın"* buyurdu.[64]

Enes b. Malik *radıyallahu anh* der ki: Allah Rasûlü *"İzar, baldırın yarısına dek salınacaktır"* buyurunca baktı ki bu, müslümanlara ağır gelmektedir. Sonra *"Aşık*

---

[61] Müslim(2097)
[62] Buharî, Libas 39 Müslim(2097) Muvatta(2/916) Ebu Davud(4139) Tirmizî(1780)
[63] Muslim.
[64] Tirmizî-Sahih.

kemiklerine (ayak bilek kemiklerine) kadar. Ancak bundan aşağısında hayır yoktur" buyurdu.[65]

Allah Rasûlü *"Müminin (giysi), baldır kaslarına kadardır. Bundan aşağısı ateştedir"* buyurmuştur.[66]

"Allah, izarını uzatan kimsenin yüzüne bakmaz."[67]

"İzarın aşık kemiğini (ayak bilek kemiğini) aşan kısmı ateştedir."[68]

Şüreyd der ki: Allah Rasûlü giysisini uzun tutan bir kimseyi görünce derhal yanına koşup *"İzarını kaldır ve Allah'tan kork"* diyerek onu uyardı.

Adam: "Ben zayıfım, bacaklarımın çirkin görünmesinden korkuyorum" deyince

"İzarını kaldır. Allah'ın yarattığı herşey güzeldir" buyurdu. Bu adam daha sonra hep izarını baldırının yarısına kaldırmış olarak görüldü.[69]

Eş'as b. Süleym şöyle der:

"Halamı, amcasından şöyle naklederken işittim - Medine'de yürürken arkamdan birinin:

---

65 İmam Ahmed/Müsned 3/140. Hadis sahihtir.
66 İmam Ahmed, Müsned 26255. Hadis sahihtir.
67 Nesai-Sahih.
68 Buhârî.
69 Müsned, Sahihtir, 4/390.

- İzarını kaldır. Böylesi takvaya daha uygundur-, dediğini duydum. Baktım ki bu kimse Allah'ın Rasûlüdür. Dedim ki:

-Ey Allahın Rasûlü! "Bu giydiğim değersiz bir aba'dır." Şöyle karşılık verdi.

-Ben senin için örnek değil miyim? Ona baktım, izarı baldırının yarısına kadardı."[70]

"*Namazda giysisini uzun tutan kimsenin helal ve haram noktasında Allah'tan bir nasibi yoktur.*"[71]

Allah Rasûlü

-kim elbisesini kibirle sürürse Allah kıyamet günü ona bakmaz, buyurunca Ümmü Seleme Validemiz

-Peki, kadınlar elbiselerinin eteklerini nasıl yapacaklar? Diye sormuştur. Allah Rasûlü

-Bir karış salarlar diye cevaplamış Ümmü Seleme Validemiz

-O zaman ayakları görünür, diye görüş bildirince Allah Rasûlü

-Bir zira salsınlar ve bunu aşmasınlar, buyurmuştur.[72]

---

[70] Tirmizi, Şemail. Sahihtir.
[71] Ebu Davud-Sahih.
[72] Tirmizî-Sahihtir.

Hafız İbn Hacer der ki -Bu kadınların avretini örtme ihtiyacından kaynaklanan bir haldir. Zira kadınların ayakları tümüyle avrettir.[73]

[73] Fethu'l-Bârî 10/259.

Bidat'in Hasenesi Olur mu?

İbrahim Canan, Fethullah Gülen'den naklederek şöyle diyor (s.143): "Zikirlerin cehrî veya mahfî yapılıp yapılmaması konusunda bir sünnet bulunmadığı misalini hatırlattıktan sonra "Aslı dinde olduğu için bunlar bidat-i hasene tarifine girerler" der (Fasıldan Fasıla 2/302-303)

"İmam Rabbani gibi eazim-i eimme, bidat-ı haseneyi kabul etmezler. Ancak kabul eden bir hayli ulema da var. Onların tariflerine bakılırsa, bidati hasene, aslı dinde olup, faslı şer'an formule edilmeyen şeylerden ibaret amel demektir. Bidati seyyie ise hem aslı, hem de formülü dinde olmayan. Şimdi bunu biraz daha açalım. Mesela Kur'an: "Ey iman edenler Allah'ı çokça zikredin.." der. Acaba buradaki çokluk nedir? Eğer Allah Azze ve Celle'nin ganiyyi ale'l-itlak olduğunu, bizim de nihayetsiz muhtaç olduğumuzu nazara alırsak, devamlı onu zikredip, takdiste bulunmamız gerekmez mi? Hem mesela, tekrarlanması sevap olan ve aynı zamanda mesnun bulunan "subhanallahi ve bihamdihi, subhanallahil azim" kelimesini formule etmişler ve demişler ki günde 500 defa, "la ilahe illallah" kelimesini de 1000 defa tekrar etmeliyiz. Bu adet 600-700 de olabilir. İşte Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den mervi olmayan âmal ve ezkarın formulü buna benzer şekillerde ve daha çok da ilhamla tesbit edilmiştir. Bu sebeple bir şey sünneti sahihada yoksa hemen inkara gidilmemeli, onun sünnette bir mahmilinin bulunup bulunmamasına bakılmalıdır. Ayrıca bu ezkarın cehri ya da hafi şekilde yapılması da mesnun değildir. biz bunları, kendi

ruh halimiz itibariyle bazen hafi, bazen cehri yapmak isteyebiliriz. Tabii, bütün bunların dinde aslı olduğu için bunlar bidati hasene tarifine girerler. Mevlid de böyledir. Mesela Ka'b b. Züheyr, Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda O'nu övmüş ve teşvik görmüştür. mevlid de çok rahatlıkla aynı şekilde mütalaa edilebilir. Belki formül olarak aslı yoktur denebilir, ama dinde hiç yeri yoktur denmez. Ne var ki bu güzel adette işi ticarete döküp, yozlaştıranlar mesul olurlar. Zaten ticarete dökülürse, bunların değil mevlid okumaları, Kuran okumaları bile tasvib edilemez. Zira Kuran böyle ağızlarda renk kaybına uğrar ve tesirini yitirir." (Fasıldan Fasıla 2/302-303)

BİDATİN TARİFİ

İmam Tartuşî r.a. der ki; "Bu kelimenin aslı; önceden bir aslı olmadan yeni bir şey türetmek demektir. Allah Teala'nın; **"Gökleri ve yeri benzersiz olarak yaratandır"**(Bakara 117) ve; **"De ki; ben o peygamberlerden farklı olan biri değilim"**(Ahkaf 9) yani; **"Ben yeryüzündekilerin ilk rasulü değilim"** ayetlerindeki gibi. Şer'î tarifine gelince; "Dinde bir yol icad etmek, şeriattakine benzer bir yol edinerek onunla şeriat yolunda yürümek istemek" demektir.[74]

İmam Şatıbî de bu tarif şeklini tercih etmiş ve "Bu, bidat tarifinin en kapsamlısıdır." Demiştir.[75]

---

[74] El-Havadis vel-Bid'a (s.40)
[75] El-İ'tisam (1/15) Ali el-Halebî İlmu Usulil Bid'a (23)

Bu yüzden araba, uçak gibi dünyevî yenilikler bu tarifin kapsamında değildir. Dünyevî yenilikler dînî bidat olmayıp; vacip, haram, müstehap, mekruh ve mübah olmak üzere beş hüküm üzere taksim edilmiştir.

Bütün Bidatlerin Sapıklık Oluşu ve Bunlarda Hiçbir Güzellik Olamayacağının Delilleri:

Bidatin güzel ve çirkin diye ikiye taksim edilmesinin dinde bir dayanağı yoktur. Nasıl olsun ki, Kur'an'a ve sahih hadislere zıttır bu?

1- İnanılması ve bilinmesi mutlaka şart olan din esaslarından biri; İslam'ın Allah Teala tarafından bina edilmiş ve tamamlanmış olmasıdır. İnsanlara düşen şey ancak dinlemek ve itaat etmektir. Bu apaçık ortada olan bir gerçektir.[76]

Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; "**Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı beğendim**."(Maide 3)

Bu ayeti kerime şeriatın tam ve kâmil olduğunu, ihtiyacı olan herkese Allah'ın indirdiğinin yeterli olduğunu gösterir. Nitekim Allah Teala; "**Cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım**"(Zariyat 56) buyurmuştur.

[76] Selim bin Iyd el-Hilalî el-Bid'a ve Eseruhus Seyyie (s.7)

İmam İbni Kesir Tefsirinde der ki; "Bu, Allah Teala'nın bu ümmete lutfettiği en büyük nimettir. Allah bu ümmetin dinini kemale erdirmiştir. Artık dinlerinden başka bir dine ve peygamberlerinden başka bir peygambere ihtiyaç duymayacaklardır. Bu yüzden Allah peygamberini, peygamberlerinin sonuncusu kılmış, insanlara ve cinlere elçi göndermiştir. Onun helal kıldığından başka helal, onun haram kıldığından başka haram yoktur. Onun getirdiği dinden başka da din yoktur."[77]

Dinin yeterli olmadığını, kemale erdirilmediğini ve sonradan çıkarılan bidatlere ihtiyaç olduğunu iddia etmek çirkin bir cürettir. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı ve onlardan sonraki âlimler asla böyle bir anlam çıkarmamışlardır. İbni Mesud r.a. diyor ki; "Tâbî olunuz, bidat çıkarmayınız. Bu size yeter. Her bidat sapıklıktır."[78]

İmam Buharî, Huzeyfe bin el-Yeman r.a.'den rivayet ediyor; "Ey Kurrâlar topluluğu! İstikamet üzere olunuz. Böyle olursanız öne geçersiniz. Sağa sola ayrılırsanız büyük bir sapıklığa düşersiniz."[79]

Sözün kısası, bidati güzel görüp ona devam eden kimselere göre "Din tamamlanmamıştır" ve onlara göre Allah'ın; "**Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize**

---

[77] İbni Kesir Tefsiri (2/19)

[78] Lalkaî es-Sünne (1/96) Mervezî es-Sunne (s.28) İbni Vaddah el-Bid'a (s.43) Darimi (mukaddime 205) El-Hilalî el-Bid'a (s.23)

[79] Buhari (7282)

nimetimi tamamladım"(Maide 3) ayetine itibar edilmez" demektir(!)[80]

Şayet böyle olursa, bidatçi; "Din tamamlanmamıştır, onda eksik kalan bazı şeyleri eklemek gerekir." demiş gibi oluyor. Zira dinin kemale ermiş olduğuna iman etseydi, bidat çıkarmazdı. Böylece bunu diyen kimse dosdoğru yoldan sapmış olur.

2- Şüphesiz Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, risalet görevini eksiksiz olarak, hakkıyla yerine getirmiştir. Allah Teala buyuruyor ki; "**İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik."**(Nahl 44) O da bunu yapmış ve kendisinden razı olunmuş bir halde Rabbinin katına intikal etmiştir. Din kemal bulmuş olup ziyadeye ihtiyacı yoktur.[81]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de şu hadisinde buna işaret etmiştir; "Benden öncekiler içinde hiçbir peygamber yoktur ki, ümmetine bilmedikleri hayrı göstermek ve bilmedikleri kötülüklerden onları sakındırmak üzerine vazife olmasın."[82]

Ebu Zerr radıyallahu anh'den; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "Sizi cennete yaklaştıracak her şeyi ve sizi cehennemden uzaklaştıracak her şeyi

---

[80] Şatıbi el-İtisam (1/147)
[81] El-Hilali el-Bid'a (s.13)
[82] Müslim

size açıkladım."[83] Yine buyurdu ki; "Sizleri gecesi de gündüzü gibi olan bir aydınlık yolda bıraktım. Benden sonra kim bu yoldan saparsa helak olur."[84]

Aişe r.a. dedi ki; "Kim size peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in vahiyden bir şey gizlediğini söylerse onu tasdik etmeyin. Zira Allah Teala buyuruyor ki; "**Ey Resûl! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun.**"(Maide 67)"[85]

Bazı müşrikler Selman el-Farisî radıyallahu anh'e; "Görüyoruz ki arkadışınız size hela edeplerine kadar her şeyi öğretiyor" deyince, o da; "Evet, bize kıbleye dönmememizi, sağımızla intinca etmememizi, üç taştan azıyla yetinmememizi, kemik ve tezekle de istinca etmememizi öğretti." Demiştir.[86]

İbnul Macişun der ki; "İmam Malik'in şöyle dediğini işittim; "Kim güzel bularak islam'da bir bidat çıkarırsa, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in risalet görevine ihanet ettiğini iddia etmiş olur. Zira Allah Teala; "Bugün dininizi kemale erdirdim" buyurmuştur. O gün dinden olmayan bir şey bugün de dinden olamaz."[87]

---

[83] Taberani (1647) isnadı sahihtir.
[84] Elbani Sahihu Süneni İbni Mace (1/32)
[85] Buhari, Müslim
[86] Müslim
[87] Şatıbi el-İtisam (1/64)

3- Şeriat koymak beşerin değil, alemlerin Rabbinin hakkıdır. Şayet şeriat koyma insanlara bırakılsaydı, şeriat nazil olmaz, peygamber gönderilmezdi. Bu yüzden dinde bidat ortaya koyan, kendini Allah'a denk görmüş olur. Böylece ihtilaf kapısını da açar.[88]

Allah Teala buyuruyor ki; **"Rabbinizden size indirilene uyun. O'nu bırakıp da başka dostların peşlerinden gitmeyin. Ne kadar da az ibret alıyorsunuz!"**(A'raf 3)

"Yoksa onların, Allah'ın izin vermediği bir dini getiren ortakları mı var?"(Şura 21)

"Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. (Başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte sakınmanız için Allah size bunları emretti."(En'am 153)

Tabiinin büyüklerinden imam Mücahid r.a. dedi ki; "Bu ayette geçen "Sizi ondan ayıracak yollara uymayın" kavlindeki "yollar" bidat ve müteşabihlerdir.[89]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "Kim bu işimizde (dinimizde) olmayan şeyler çıkarırsa o reddolunur."[90]

---

[88] El-Hilali el-Bid'a (s.16)
[89] Beyhaki Medhal, Ali el-Halebi İlmu Usulil Bid'a (s.40)
[90] Buhari (2697) Müslim (1718)

“Kim emrimiz üzere olmayan bir şeyle amel ederse o reddolunur.”[91]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, kendi nefsinden şeriat koyucu değildir; Allah Teala buyuruyor ki; “**Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye sana Kitab'ı hak ile indirdik.”**(Nisa 105)

“**İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik.”**(Nahl 44)

“**O hevayu hevesinden konuşmaz, o ancak kendisine bildirilen bir vahiy ile konuşur**.”(Necm 3-4)

“De ki: "Ben, ancak Rabbimden bana vahyolunana uyuyorum.”(A’raf 203)

“Rabbinden sana vahyolunana uy. O'ndan başka tanrı yoktur. Müşriklerden yüz çevir.”(En’am 106)

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Allah’ın emretmediği şeyler yapanları kötülemiştir; İbni Mesud radıyallahu anh rivayet ediyor; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu; “Allah Azze ve Celle’nin benden önce gönderdiği her peygamberin kendi sünnetine uyan ve emrine sarılan seçkin havarileri ve

[91] Müslim

ashabı vardı. Bunlardan sonra gelenler ise yapmadıklarını söyleyen ve **emrolunmadıklarını yapan** kimseler oldular. Onlarla eliyle cihad eden mümindir, diliyle cihad eden mümindir, kalbiyle cihad eden mümindir. Bu kadarını da yapmayan kimse de artık hardal tanesi kadar bile iman yoktur."[92]

Kim kendiliğinden bir ibadet yaparak bidat çıkarırsa, bu sapıklık kendisine reddolunur. Zira şüphesiz Allah, kendisine yaklaştıraak olan ibadetleri koymaya hak sahibi olandır.

İbni Kayyım der ki; "Bilinmektedir ki, Allah ve Rasulünün bildirdiğinden başka haram, Allah ve Rasulünün kötü gördüğü dışında kötülük olmadığı gibi, Allah'ın vacip kıldığından başka farz da yoktur. Allah'ın koyduğundan başka şeriat olamaz. İbadetlerde asıl olan, onun meşru olduğunu gösteren bir delil olmadığı müddetçe o ibadetin geçersiz oluşudur. Akidler ve muamelelerde asıl olan ise, yasaklığına dair bir delil olmadığı müddetçe sahih olmasıdır. (Eşyada asıl olan mübahlıktır.)"[93]

Şeyhulislam İbni Teymiye der ki; "Şer'î bir delil olmaksızın hiç kimse için bir ibadet veya bir yakınlık vesilesi edinme imkanı yoktur."[94]

---

[92] Müslim (iman 80)
[93] İ'lamul Muvakkiin (1/344)
[94] Mecmuul Fetava (31/35)

İmam İbni Kesir, Kuran okuma sevabının ölüye hediye edilmesi meselesindeki ihtilaf hakkında der ki; "Kuran okuma ölünün amelinden ve kazancından değildir. Bu sebepledir ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ümmetini ölüler için Kuran okumaya, ne açık bir ifadeyle ne de îmâ ile teşvik etmemiştir. Sahabelerin hiçbirisinden de bu konuda bir nakil yoktur. Şayet bu hayırlı bir amel olsaydı, şüphesiz onlar bu hayırda bizi geçerlerdi. Allah'a yaklaştıran ameller ancak nass ile sabit olur ve bu hususta kıyas ile veya birtakım görüşlerle karar verilemez."[95]

Sahabe ve Tabiinden salih selefimiz işte bu yol üzere idiler."[96]

Ali Bin Ebu Talib radıyallahu anh der ki; "Şayet din, görüş ile olsaydı mestlerin üzerini değil, altını mesh ederdim. Fakat ben Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mestlerinin üzerini mesh ettiğini gördüm."[97]

Ömer bin el-Hattab radıyallahu anh Haceru'l-Esvedi öptükten sonra şöyle demişti; "Şüphesiz biliyorum ki, sen faydası ve zararı olmayan bir taşsın. Şayet Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in seni öptüğünü görmeseydim seni öpmezdim."[98]

---

[95] İbni Kesir Tefsiri (4/401)
[96] Ali el-Halebi İlmu Usulil Bid'a (s.70-73)
[97] Elbani Sahihu Ebu Davud (1/53) İbni Hacer Telhisul Habir (1/160)
[98] Buhari ve Müslim.

Bir kadın Aişe radıyallahu anha'ya; "Bizden biri temizlenince namazını neden kaza etmiyor?" diye sorunca; "Sen harûrî (Hâricî) misin? Biz peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında hayız olduğumuz zaman bize bunu emretmezdi."[99]

Nafi anlatıyor; İbni Ömer radıyallahu anhuma'nın yanında birisi hapşırdı ve "Elhamdulillah ves selamu ala Rasulih" dedi. Bunun üzerine İbni Ömer radıyallahu anhuma; "Ben de derim ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bize öğrettiği böyle değildir. Biz deriz ki; "Elhamdulillahi ala kulli hal"[100]

Bu nebevî hadisler ve seleften gelen rivayetler, şeriatı anlamadaki doğru yolu açıklamaktadır. Şüphesiz aklın bunun aksini güzel görmesine veya şahsi görüşün bunun zıddını süslemesine mecal yoktur. Şüphesiz şer'î naslar bu şekilde varid olmuştur.

İmam Şafiî r.a. der ki; "Kim bir konuda istihsan ile (Şahsi görüşle güzel bularak) hükmederse şeriat koymuş olur."[101]

4- Şüphesiz bidat çıkarmak, hevaya tabi olmaktır. Zira akıl, eğer şeriata tâbî değilse, onda heva ve şehvetten başka bir şey yoktur. Bilirsin ki hevâya uymak, apaçık bir sapıklıktır. Allah Teala'nın şu kavlini görmez

---

[99] Buhari ve Müslim
[100] Tirmizi (2738) Hakim (4/265) isnadı hasendir.
[101] Gazalî el-Menhul (s.374) Mahalli Cemul Cevami (2/395) Ali el-Halebi İlmu Usulil Bid'a (s.70-73)

misin; “**Ey Davud! Biz seni yeryüzünde halife yaptık. O halde insanlar arasında adaletle hükmet. Hevâ ve hevese uyma, sonra bu seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu Allah'ın yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarına karşılık çetin bir azap vardır.”**(Sa’d 26)

Neticede hüküm, hak ve heva olmak üzere iki şık arasındadır. Bir üçüncü şık yoktur. Yine Allah Azze ve Celle buyuruyor ki;

“Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, kötü arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimseye boyun eğme.”(Kehf 28)

“Allah'tan bir yol gösterici olmaksızın kendi hevesine uyandan daha sapık kim olabilir!”(Kasas 50)

“Sonra da seni din konusunda bir şeriat sahibi kıldık. Sen ona uy; bilmeyenlerin isteklerine uyma.”(Casiye 18)

İbni Mesud radıyallahu anh’den; “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bize bir çizgi çizdi ve buyurdu ki; “İşte Allah’ın yolu” sonra bu çizginin sağına ve soluna da çizgiler çizerek buyurdu ki; “İşte bu yollardan her birinin üzerinde şeytan vardır ve kendisine çağırır.” Sonra şu ayeti okudu; “**Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. (Başka) yollara uymayın. Zira**

o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte sakınmanız için Allah size bunları emretti."(En'am 153)[102]

İbni Mesud radıyallahu anh dedi ki; "Şüphesiz bizler, uyarız, yenilik çıkarmayız, tâbî oluruz, bidat çıkarmayız. Emre sarıldığımız sürece sapıtmayız."[103]

5- Amelin kabul olunması için ihlâs yeterli değildir. Zira şüphesiz, İslam iki dînî esas üzere kuruludur; ortağı olmayan tek Allah'a kulluk etmemiz ve dinde meşru olan, Rasulün emri olan şeyle ibadet etmemiz.[104]

Yani sahih amel iki şart ile makbul olur; ihlâs ve Rasule tâbi olmak. Fudayl bin Iyaz r.a. der ki; "Şüphesiz amel samimî olup doğru olmazsa kabul edilmez. Yine amel, doğru olup samimi olmazsa kabul edilmez. Samimi olması; yalnız Allah için yapılmasıdır. Doğru olması ise sünnete uygun olmasıdır."[105]

Bunun delilleri çoktur. İbadetin Allah'a has kılınması şu ayetlerle vaciptir; "**Halbuki onlara ancak, dini yalnız O'na has kılarak ve hanifler olarak Allah'a kulluk etmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emrolunmuştu. Sağlam din de budur.**"(Beyine 5)

Bir adam Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek; "Hem sevabını hem de övülmeyi umarak

---

[102] Hasendir. Elbani Zılalul Cenne (1/13)
[103] Lalkaî Şerhu Usuli İtikad (1/96)
[104] Mecmuul Fetava (1/189)
[105] Ebu Nuaym Hilye (8/95) İlmu Usulil Bida (s.61)

savaşan kimse hakkında ne dersin?" dedi. Buyurdu ki; "Ona karşılık yoktur" adam bunu üç sefer sordu ve hepsinde aynı cevabı aldı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem sonunda şöyle buyurdu; "Şüphesiz Allah ancak kendisi için halis olarak yapılan ameli kabul eder."[106]

Rasule tabi olmanın gereğine gelince; Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur; **"(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."**(Âl-i İmran 31)

"Allah'a ve Allah'ın bütün kelâmlarına iman etmiş bulunan o ümmî peygambere, evet ona uyun ki, hidayete erebilesiniz."(A'raf 158)

Enes (radıyallahu anh) anlatıyor: Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'in zevce-i pâklerinin hâne-i saâdetlerine bir gurub erkek gelerek Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın (evdeki) ibadetinden sordular. Kendilerine sordukları husus açıklanınca sanki bunu az bularak:

"Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) kim, biz kimiz? Allah O'nun geçmiş ve gelecek bütün günahlarını affetmiştir (bu sebeple O'na az ibadet de yeter) dediler. İçlerinden biri: "Ben artık hayatım boyunca her gece namaz kılacağım" dedi. İkincisi: "Ben de hayatımca hep oruç tutacağım, hiç bir gün terk etmeyeceğim" dedi.

[106] Elbani Sahihu Süneni Nesai (2/384)

Üçüncüsü de: "Kadınları ebediyen terk edip, onlara hiç temas etmeyeceğim" dedi. (Bilâhere durumdan haberdar olan) Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) onları bularak:

"Sizler böyle böyle söylemişsiniz. Halbuki Allah'a yemin olsun Allah'tan en çok korkanınız ve yasaklarından en ziyade kaçınanınız benim. Fakat buna rağmen, bazan oruç tutar, bazan yerim: namaz kılarım, uyurum da; kadınlarla beraber de olurum. (Benim sünnetim budur), kim sünnetimi beğenmezse benden değildir" buyurdu.[107]

Muaviye radıyallahu anh Kabe'nin dört rüknünü selamlayınca İbni Abbas radıyallahu anhuma; "Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bu iki rüknü selamlamazdı" dedi. Muaviye; "Bu ikisi Kabe'den ayrı değil ki" dedi. İbni Abbas; "Sizin için Allah Rasulünde en güzel örnek vardır" dedi. Bunun üzerine Muaviye radıyallahu anh; "Doğru söyledin" dedi.[108]

Amr b. Yahya'dan; "babamı, babasından (naklen) şöyle rivayet ederken duydum: "Babam dedi ki; "Sabah namazından önce Abdullah b. Mes'ûd'un kapısının önünde otururduk. Çıktığında, onunla beraber mescide giderdik. Neyse (bir gün) Ebû Musa el-Eş'arî yanımıza geldi ve; "Ebû Abdirrahman (yani Abdullah b. Mesûd) şimdiye kadar yanınıza çıktı mı?" dedi. "Hayır" dedik. O

---

107 Buhârî (Nikah 1) Müslim (1401) Nesâî (6/60)
108 Buhari, Müslim, Tirmizi ve Ahmed

da bizimle beraber oturdu. Nihayet (Abdullah) çıktı. Çıkınca toptan ona ayağa kalktık. Sonra Ebû Musa ona şöyle dedi:

"Ey Ebû Abdirrahman! Biraz önce mescidde yadırgadığın bir durum gördüm. Ama yine de, Allah'a şükür, hayırdan başka bir şey görmüş değilim." (Abdullah) "Nedir o?" diye sordu. O da; "Yaşarsan birazdan göreceksin. Mescidde halkalar halinde, oturmuş, namazı bekleyen bir topluluk gördüm. Her halkada (İdareci) bir adam, (halkadakilerin) ellerinde de çakıl taşları var. (idareci): "Yüz defa Allahu ekber deyin" diyor, onlar da yüz defa Allahu Ekber diyorlar. Sonra, yüz defa La İlahe İllallah, deyin diyor, onlar da yüz defa La ilahe İllallah diyorlar. Yüz defa Sübhanallah deyin diyor, onlar da yüz defa Sübhanallah diyorlar."

Abdullah b. Mes'ûd; "Peki onlara ne dedin?" dedi. "Senin görüşünü bekleyerek -veya "senin emrini bekleyerek" -onlara bir şey söylemedim." dedi.

Dedi ki; "onlara kötülüklerini hesab etmelerini emredip (bununla) iyiliklerinden hiçbir şeyin de zayi edilmeyeceğine dair onlara güvence verseydin ya!" dedi. Sonra gitti, biz de onunla beraber gittik. Nihayet o, bu halkalardan birine geldi, başlarında durdu ve şöyle dedi: "Bu, yaptığınızı gördüğüm nedir?"

Dediler ki; "Ey Ebû Abdirrahman! Bunlar çakıl taşları. Onlarla Allahu Ekber, La ilahe İllallah ve

Sübhanallah deyişleri sayıyoruz." (Bunun üzerine Abdullah b. Mes'ûd) dedi ki;

"Artık kötülüklerinizi sayıp (hesab edin)! Ben, iyiliklerinizden hiç bir şeyin zayi edilmeyeceğine kefilim. Yazıklar olsun size! Ey Ümmet-i Muhammed, ne çabuk helak oldunuz! Peygamberinizin -salallahu aleyhi ve sellem- şu sahabesi içinizde hâlâ bolca bulunmakta. İşte onun elbiseleri, henüz eskimemiş; kapları, (henüz) kırılmamış. Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, sizler kesinlikle ya Muhammed'in dininden daha doğru yolda olan bir din üzerindesiniz (-ki bu imkânsızdır-) veya bir sapıklık kapısı açmaktasınız."

Onlar; "Vallahi, ey Ebû Abdirrahman, biz, başka bir şey değil, sadece hayrı (elde etmeyi) İstedik" dediler.

O da şöyle karşılık verdi; "Hayrı (elde etmek) isteyen niceleri vardır ki onu hiç elde edemeyeceklerdir. Resûlullah -salallahu aleyhi ve sellem- bize haber vermişti ki; Kur'an'ı okuyacak olan bir topluluğun bu okuyuşları sadece dilde kalacak, onların köprücük kemiklerini ileriye geçmeyecek. Vallahi, bilmiyorum, belki onların çoğu sizdendir." Sonra Abdullah onlardan yüz çevirdi.

(Amr b. Yahya'nın dedesi) Amr b. Selime, bundan sonra şöyle dedi: Bu halkalardaki (insanların) tamamını,

en-Nehrevân olayında, haricîlerin yanında bize karşı vuruşurken gördük."[109]

Bu kıssa, alim sahabelerin, ibadetlerin vesile ve maksatları hakkındaki anlayışlarını göstermektedir. Bir topluluk, Allah Azze ve Celle'yi tesbih, tekbir, tehlil ve tahmid ile zikrediyor, bu zikredişlerini saymak için taş kullanıyorlar. Bu amellerinde niyetleri Allah'a ibadet etmek olduğu halde İbni Mesud radıyallahu anh bunları sünnete muhalif bir bidat görerek onlara karşı çıkmıştır. Zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem böyle yapmamıştır. Onların niyetlerinin güzel oluşu, yaptıklarının sahih olduğunu göstermiyor. Zira niyetin güzel olması, bidatı sünnete çevirmez ve çirkini güzel yapmaz. Güzel niyetin yanında sünnete ve selefe uyma şartı da kaçınılmazdır.[110]

Said bin el-Müseyyeb radıyallahu anh, fecrin doğuşundan sonra namaz kılmaya devam eden birini gördü ve onu uyardı. Adam; "Ey Ebu Muhammed! Namaz kıldım diye Allah bana azab eder mi?" diye aklınca haklı bir gerekçe zikretti. İbnül Müseyyeb; "Hayır, fakat Allah sana Sünnet'e aykırı hareket ettiğin için azab

---

[109] Darimi (1/68) Taberani bunu hasen bir isnad ile rivayet etmiştir. Bkz.: Taberâni (9/125) Mecmau'z-Zevâ'id, (1/181). Hadisin merfû kısmı için bkz. Müslim (1/663); İbn Mâce (1/59); Ahmed b. Hanbel (1/380, 404)

[110] Halebi İlmu Usulil Bid'a (s.244) Hilali el-Bida (s.15) Ebu Şame el-Bais (s.63)

eder." Dedi.[111] Benzeri İbni Abbas r.a.'dan da rivayet edilmiştir.[112]

Elbanî r.a. der ki; "Said Bin el-Müseyyeb'in bu veciz cevabı, bidatleri güzel görene karşı ve sünnet ehlini "zikri ve namazı inkâr etmekle" suçlayanlara karşı kuvvetli bir silahtır. Hâlbuki sünnet ehli sadece sünnete muhalif olan namaz, zikir v.b. şeylere karşı çıkmaktadır."[113]

Birisi imam Malik'e; "Ey Ebu Abdullah! Nerede ihrama gireyim?" dedi. O da; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in girdiği yer olan Zul-Huleyfe'den itibaren" dedi. Adam; "Ben, kabrin yanında, Mescidin yanından girmek istiyorum" dedi. İmam Malik; "Öyle yapma! Fitneye düşmenden korkarım." Dedi. Adam; "Bunda ne gibi bir fitne olabilir ki? Ben daha fazla mesafeden ihrama gireceğim." Deyince imam Malik; "Hangi fitne senin kendini Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i fazilette geçmiş görmenden daha büyük olabilir? Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; "**O'nun emrine muhalefet edenler kendilerine bir fitnenin veya elim bir azabın isabet etmesinden sakınsınlar.**"(Nur 63)"[114]

---

[111] İsnadı ceyyiddir. Darimi (1/116) Abdurrezzak (3/52) Beyhaki (2/466) Hatib el Fakih (1/147)
[112] İbni Abdilberr Cami (s.559) Şatıbi Muvafakat (4/18)
[113] El-Elbani el-İrva (2/236)
[114] Hatib el-Fakih (1/148) Ebu Nuaym Hilye (6/326) Beyhaki Medhal (236) İbni Batta el-İbane (98) Halebi İlmu Usulil bida (s.72)

6- Sahih deliller bidati mutlak olarak kötülemektedir. Bidatın; “hasene=güzel” ve “seyyie=kötü” diye ikiye taksim edilmesinin delili yoktur.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem; “Şüphesiz sözlerin en güzeli Allah’ın Kelam’ı, yolların en hayırlısı Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem’in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlarıdır. Her sonradan çıkarılan şey bid’attir ve her bid’at sapıklıktır. Her sapıklık ta ateştedir.” Buyurmuştur.[115]

Yine şöyle buyurmuştur; "Sizden kim Benden sonra yaşarsa birçok ihtilaflar görecektir. Bu yüzden sünnetime ve hidayete erdirilmiş raşid halifelerin sünnetine sarılmanız gereklidir. Ona azı dişlerinizle ısırır gibi sarılıp, bırakmayın. Sizleri sonradan çıkarılanlardan sakındırırım. Zira şüphesiz her sonradan çıkarılan şey bidattir ve her bidat sapıklıktır."[116]

“Kim şu emrimizde olmayan bir şey çıkarırsa o reddolunur.”[117]

“Kim emrimiz olmayan bir şeyle amel ederse, o reddolunur.”[118]

---

[115] Müslim ve Nesai

[116] Ahmed (4/126, 127) Ebu Davud (4607) Tirmizi (2815, 2816) İbni Mace (42, 44) İbni Ebi Asım Es Sünne (1/29-30) İbni Hibban (1/104) İbni Abdilberr Cami (2/222, 224) Hakim (1/65, 96, 97) Taberani (18/537-602, 617, 625) Beyhaki (10/114) Darimi(95) Tahavi Müşkil (1/85-87) Tayalisi (2615-16) Suyuti el-Emru bil-İttiba (s.34) Elbani Sahihu Ebi Davud (3/119) Sahihtir.

[117] Buhari ve Müslim

Bu hadislerde olduğu gibi bidatler arasında bir ayrım söz konusu değildir. Nekre (belirsiz) olarak gelen izafe umum ifade eder. ancak bir istisna varsa o başka. Peki burada istisna nerede? Bazılarının istisna iddialarına cevap inşallah ileride gelecek.

Bu, bütün salih selefin anlayışıdır. Nitekim İbnu Ömer radıyallahu anhuma; "İnsanlar güzel görse de bütün bidatler sapıklıktır." Demiştir.[119]

İbni Mesud radıyallahu anh; "Ey İnsanlar! Sizler hadis anlatıyorsunuz ve size hadis anlatılıyor. Bir bidat gördüğünüz zaman ilk duruma sarılın."[120]

İşte bu iki sahabe bidati umum manada almışlar, güzel-çirkin ayrımı yapmamışlardır. Usul ilminde sabit olmuştur ki; şeriatın küllî delili, pek çok yerde, farklı zamanlarda ve farklı durumlarda tekrar ederse, o tahsis edilmez ve sınırlandırılmaz. Böylece delilin getirdiği hüküm, mutlak olarak genellik ifade eder. Bidati kötüleyen ve ondan sakındıran hadisler de bu kabildendir. Nitekim peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, minber üzerinde Müslüman topluluğuna pek çok zaman ve farklı hallerde bütün bidatlerin sapıklık olduğunu belirtmiş, ne bir ayette, ne de bir hadiste bu konudaki genelleştiren ifadeyi sınırlandıran bir delil

---

118 Müslim

119 Lalkai (126) İbni Batta (205) Beyhaki Medhal (191) İbni Nasr es-Sunne (70) isnadı sahihtir; Ali el-Halebi İlmu Usulil Bida (s.92)

120 Darimi (1/61) Lalkai (1/77) Fethul Bari (13/253) sahihtir; İlmu Usulil Bida (s.226)

gelmemiştir. Bu da genel ifadenin, mutlak oluşunu gösterir.

Salih selef de bidatin kötülenmesinde icma etmiş, bundan hiçbir şeyi istisna etmemişlerdir. Sabit olan icma; bütün bidatlerin kötü oluşunu, hiçbir bidatin güzel olamayacağını göstermektedir.[121]

7- Bidatin güzelinin de olduğunu iddia edenlerin, yapılan işin zahirde taat olduğunu mazeret göstermeleri geçersizdir. Aslında o tam aksine masiyettir. Zira mücerred akıl, mesela öğlen namazını neşeli zamanlarda beş rekat kılmayı daha güzel görür. Bu, diğer farzlar için de aynıdır. Bidati güzel görenin, güzelini çirkininden ayırmaya şiddetli bir ihtiyacı vardır. Biz ittifakla diyoruz ki; zahiri taat olan her şey taat olmadığı gibi, zahiri masiyet olan her şey de masiyet değildir. Neticede bidatçi, isabet ettiği güzel bidat ile hatta ettiği çirkin bidat arasında döner durur. Durum böyle olunca, bu bidatin güzel olduğunu iddia etmek ancak Kitap ve Sünnet'ten bir delil ile mümkün olabilecektir. Hâlbuki Kitap ve Sünnet'ten delil bulunan şey bidat değildir. O halde "güzel bidat" iddiası batıldır.

Herhangi bir amelin "güzel bidat" olduğunu iddia edene; "bir bidatin güzel mi, yoksa çirkin mi olduğunu nereden anladığını sorarız.

---

[121] Abdulkayyum es-Suheybanî el-Lum'a Fir Reddi Ala Musiniyil Bid'a (49-51) Şatıbi el-İtisam (1/187-188)

Güzel zannedilen pek çok amelin aslında çirkin bidat olduğuna sıkça şahid oluruz. Mesela Sahihu Müslim'de; Ukbe bin Amir radıyallahu anh'den şu rivayet gelmeseydi anlayamazdık; "Üç vakit vardır ki, Resülullah (aleyhissalatu vesselâm) bizi o vakitlerde namaz kılmaktan veya ölülerimizi mezara gömmekten nehyetti:

— Güneş doğmaya başladığı andan yükselinceye kadar.

— Öğleyin güneş tepe noktasına gelince, meyledinceye kadar.

— Güneş batmaya meyledip batıncaya kadar."[122]

Sahihayn'daki rivayette Aişe (radıyallâhu anhâ) anlatıyor: "Allah namazı (ilk defa farz ettiği zaman iki rek'at olarak farz etmişti. Sonra onu hazer için (dörde) tamamladı. Yolcu namazı ilk farz edildiği şekilde sabit tutuldu."[123] Bu hadis ulaşmasaydı, seferde namazı tam kılmanın caiz olmadığını anlayamazdık.

Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem, abdest alırken azalarını üçer kere yıkadıktan sonra; "İşte abdest budur. Kim bundan fazla yaparsa kötülük ve zulüm etmiş olur." Buyurmuştur.[124] Bu hadis olmasaydı abdest alırken azaları beş kez yıkamanın, akıl güzel gördüğü halde caiz olmadığını anlayamazdık.

---

[122] Müslim (831) Ebu Davud (3192) Tirmizi (1030) Nesâi (1/275, 26)

[123] Buhârî (3935) Müslim (685) Muvatta (1/146) Ebu Dâvud (1198) Nesâî (1/225).

[124] Elbani Sahihu Ebu Davud (1/46)

İbni Abbas radıyallahu anhuma rivayet ediyor; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "Dikkat edin! Ben rükû ve secdelerde Kuran okumaktan nehyolundum"[125] bu hadis olmasaydı bu fiilin caiz olmadığını nereden anlayacaktık? Şeriatta taat zannedilen birçok şey aslında masiyettir ve ceza gerektirir.

8- insanların çoğu, genel manada gelen nasları bidatleri için delil getiriyorlar. Bu ise büyük bir hata olup, usul ilminin önemli kaideleri ile çelişmektedir.

Mesela; birkaç kişi mescide namaz kılmak için gelseler, içlerinden biri öne geçip onlara cemaatle tahıyyetul mescid namazı kıldırsa, içlerinden bazısı da buna karşı çıksa, diğerleri de kişinin cemaatle kıldığı namazın yalnız başına kıldığı namazdan daha faziletli olduğuna dair hadisleri delil getirse, iki ayrı görüşe bölünmüş olmazlar mı? Bunlardan birisi bu istidlale uygun, diğeri muhaliftir. Halbuki bu delil başka bir konuda varid olmuştur. Peki, burada ayırıcı kavil hangisidir?

Şeyhulislam İbni Teymiye, Tefsir Usulü'ne Giriş adlı eserinde diyor ki; "Şu bilinmelidir ki, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ashabına Kuran'ın manalarını, onun lafızlarını nasıl açıkladıysa öyle açıklamıştır. Çünkü Allah Teala'nın; "**Biz sana zikr'i indirdik ki, insanlara**

[125] Müslim

ne indirildiğini açıklayasın."(Nahl 44) ayeti, hem lafzın, hem de mananın açıklanmasını içine alır.

(Tabiîn'den) Ebu Abdurrahman es-Sulemî demiştir ki; "Osman bin Affan ve Abdullah bin Mesud gibi, bize Kuran okutanlar bildirmişlerdir ki, onlar peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den on ayeti ilim ve amelce öğrenmeden geçmezlerdi. Onlar bize dediler ki; "Bizler Kuran'ı ilim ve amel ile birlikte öğrendik."[126]

Bundan dolayıdır ki, onlar, bir sureyi bellemek için uzun bir müddet o sure üzerinde dururlardı. Enes radıyallahu anh şöyle demiştir;

"Bizim zamanımızda birisi Bakara ve Al-i İmran surelerini okuduğu zaman gözümüzde büyürdü."[127]

Abdullah bin Ömer r.a., Bakara suresini öğrenmek (ezberlemek) için birkaç yılını, bir rivayete göre sekiz yılını vermiştir. Bunu İmam Malik rivayet etmektedir.[128]

Çünkü Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur; **"Sana bu mübarek Kitab'ı, ayetlerini düşünsünler ve aklı olanlar öğüt alsınlar diye indirdik."**(Sad 29)

"Hâla Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi?"(Nisa 82)

---

[126] Taberi (1/80) Kurtubi (1/39)
[127] Sülasiyatu Müsnedi'l-İmam Ahmed (2/276)
[128] Muvatta (1/205) Kurtubi (1/39)

“Onlar bu sözü (Kur'an'ı) hiç düşünmediler mi?”(Müminun 68)

Bu ayetlerde sözedilen “tedebbür; iyi düşünmek”, Kur’anın manalarını anlamadan gerçekleşmez. Yine Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur;

“**Akıl erdiresiniz diye biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik.**”(Yusuf 2) Bir söze akıl erdirmek için, onu anlamak gerekir. Malumdur ki, her söz mücerred lafızlarından öte, manasının anlaşılması için söylenir. Kuran ise anlaşılmaya daha layıktır.

Tıp, hesap gibi fen dallarıyla ilgili kitap okuyan bir topluluğun, okuduklarını anlamak istememeleri düşünülemez. O halde kurtuluşlarına, din ve dünya saadetlerine sebep olacak olan Allah Kelamı nasıl olur da anlaşılmak için okunmaz?”[129]

İmam Şatıbî de el-Muvafakat’ta genel manadaki delillerle selefin anlayışına muhalif istidlalde bulunanlara ve delili, varid oluş sebebinden başka konulara hamledip onunla amele çağıranlara reddiyede bulunarak der ki;

“İlk nesillerin hiçbir şekilde amel etmedikleri deliller: Sonra gelenlerin (müteahhirûn) kendi kuruntularına bunları delil olarak kullanmaları asla yerinde değildir ve onlar hiçbir şekilde delil olamazlar. Zira eğer delil olsalardı, sahabe ve tabiîn nesillerinin değerlendirmelerinden uzak kalıp da şunların onu anlaması gibi bir sonuç asla ortaya çıkmazdı. İlk

[129] İbni Teymiyye Mukaddime Fi Usulit Tefsir (s.8-9)

nesillerin amel ettiği veya terk ettiği şey, delil sanılan şeyin gereğine nasıl ters düşer ve onunla nasıl çatışabilir?

Sonra gelen nesillerin bu türden delillerle amel etmeleri, ilk nesillerin icmâına muhalefet olmaktadır. İcmâa muhalefet eden her kim olursa olsun hatalıdır. Zira Muhammed ümmeti hata üzerinde görüş birliği etmez. Onların üzerinde bulundukları fiil ya da terk, sünnettir ve muteber bir durumdur, hidâyettir. İnsan ya hata eder ya da isabet eder. Selefe muhalefet eden kimseler hata üzerindedir. Bu kadarı delil olarak yeterlidir…

İşte bu noktadan hareketledir ki, ehl-i sünnet âlimleri Râfızîlerin "Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kendinden sonra halife olmak üzere Ali'yi tayin etti" şeklindeki iddialarına kulak asmamışlardır. Çünkü bütün sahabenin bu iddia aksine hareket etmiş olmaları, onun batıl ve dikkate alınmayacağına açık bir delildir. Çünkü sahabe hata üzerinde görüşbirliği etmez. Çoğu zaman bid'at ve sapık mezhep sahiplerinin Kitap ve sünnet ile iddialarını desteklemeye çalıştıklarını görürsün; bunlar keyfî yorumlar yaparlar, onların müteşâbihlerine sarılarak havayı bulandırmak ve böylece halka karşı kendilerinin hak üzere oldukları intibaını vermek isterler."[130]

Yine aynı eserde der ki; "Bundan dolayı, şer'i deliller üzerinde duran kimselerin, mutlaka o delillerden selefin ne anladıklarını gözönünde bulundurmaları bir

[130] El-Muvafakat (3/72)

mecburiyettir. Onların amel edegeldiklerine uygun düşen mana, doğru olmaya en layık olandır; ilim ve amel için en uygunudur."[131]

Hafız İbn Abdilhadi r.a., der ki; "Bir ayeti veya bir hadisi, Selef zamanında onların bilmediği ve ümmete açıklamadıkları halde te'vil etmek caiz değildir. Aksi halde "selefin bu gerçeği bilmedikleri ve bu konuda sapmış oldukları, sonraki asırlarda çıkmış olan bu iddia sahibinin ise hidayet üzere olduğu" gibi bir anlam çıkar."[132]

İbn Kayyım r.a. diyor ki; "Allah'ın Kitabındaki bir ayeti Selef ve imamların açıkladıklarına muhalif şekilde yorumlayan kişi iki halden biri içindedir; ya kendisi hata etmiştir ya da bunu kendisinin söylediklerine muhalif olarak açıklayan selef hata etmiştir. Akıl sahibi bir kimse, bu kimsenin hata yapmaya seleften daha layık olduğunda şüphe etmez.

Bu konuda "Onlar bu işin ehli ise, biz de onun ehliyiz" diyerek gururlanan kişi, küstahlık ederek kapıları kendi yüzüne kapamıştır. Doğru yola eriştirecek olan Allah'tır." [133]

Derim ki, bu kaideyi anladıysan, bahsettiklerimiz içinde hangi fırkanın hidayet üzere olduğu ortaya çıkmış demektir.

İşte bu umumi delil, Selef r.a'un amelinde veya anlayışında varid olmayan bir şeyin (Farz namazlar ve

[131] El-Muvafakat (3/77)
[132] Sarimul Menkî Fir Reddi Ales Subkî (s.318)
[133] Muhtasaru's-Savaikul Mürsele (2/128)

teravih gibi cemaatle kılınan namazların diğer nafilele namazlara kıyaslanarak cemaatle kılınamayacağı gibi) cemaate delil getirilmesinde geçerli olmadığını gösteriyor. Öyleyse, umumun bir parçasında geçerli olan olan şey, bütün parçaları için geçerli olmayacaktır. Selefin uygulamasında bunun bir başka örneğini görelim;

Ebu Davud, Sünen'inde Mücahid r.a.'den rivayet ediyor; "İbni Ömer r.a. ile beraber idim. Bir adam öğle veya ikindi vaktinde tesvib yaptı. Bunun üzerine İbni Ömer r.a.; "Benimle gel de gidelim. Zira bu bidattir" dedi.[134]

Tesvib; onların mescidlerin kapılarında durup "Namaza! Namaza!" diye nida etmeleridir.[135]

Birisi gelip; "Namazı hatırlatmakta ne zarar var? Allah Teala; "**Hatırlat, zira hatırlatmak müminlere fayda veri**r"(Zariyat 55) buyurmuştur." Derse, onun sözü kabul edilmez, bu anlayışı reddolunur. Çünkü Selef radıyallahu anhum bu ayeti genele yorumlayarak anlamamıştır. Malumdur ki, İbn Ömer radıyallahu anhuma Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'e uymada en dikkatli olan ve sünneti en iyi gözeten sahabelerden biridir.

Buna diğer bir örnek daha önce geçen şu rivayettir; Nafi anlatıyor; İbn Ömer radıyallahu anhuma’nın yanında birisi hapşırdı ve “Elhamdulillah ves selamu ala Rasulih” dedi. Bunun üzerine İbn Ömer radıyallahu anhuma; “Ben de "Elhamdulillah ves selamu ala Rasulillah diyorum

[134] Ebu Davud (538) isnadı hasendir.
[135] Et-Tartuşi el-Havadis vel Bid'a (s.149)

ama, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bize öğrettiği böyle değildir. Biz deriz ki; "Elhamdulillahi ala kulli hal"[136]

Burada İbn Ömer r.a., "**Şüphesiz Allah ve melekleri peygambere salat ederler, ey iman edenler siz de ona salat ve selam verin**"(Ahzab 56) ayeti umum ifade ettiği halde, bu adama karşı çıkıyor. Demek ki ayet umum ifade etmesi yanında, sahabenin ve onlardan sonra gelen salih selefin anlayışı önceliklidir.

Allah ona rahmet etsin, İmam el-Evzaî ne güzel demiş; "Sünnet üzere olmaya sabrediniz! Sahabelerin durduğu yerde durunuz ve onların söylediklerini söyleyiniz. Onların açıklama yapmadığı şeyi açıklamaya çalışmayın. Salih selefin yolunu tut! Onlara geniş gelen şey sana da geniş gelir."[137]

Bunun üzerine diyoruz ki; Öncekilere muhalefet etmekten şiddetle sakın! Faziletli gibi görünse bile buna yanaşma! Onda bir fazilet olsaydı selef bunu yapmaya daha layıktır. Yardımcımız Allah'tır.[138]

9- Bidat'a "bidat-ı hasene" demek, kötülük getirir.

Birincisi; bir bidatın güzel görülmesi, onlar tarafından; Allah'ın kulları için tamamladığı ve razı olduğu bu dinde müstehap görülmesi demektir. Böyle bir iddianın batıl oluşu ise ortadadır. Zira ne Allah kullarına bu bidatı emretmiş, ne de Rasulullah Sallallahu aleyhi ve

---

[136] Tirmizi (2738) Hakim (4/265) isnadı hasendir.

[137] Lalkai Şerhu Usuli İtikadi Ehlis Sunne vel-Cemaa (1/174) Beyhaki Medhal (233) Acurri Şeriat (2/673-674) İsnadı sahihtir.

[138] Ali el-Halebî İlmu Usulil Bid'a (s.137-145)

sellem emretmiştir. Raşid halifeler, diğer sahabeler ve onlara tabi olan Tabiin de bunu yapmamışlardır. İşte böylece, kim bir bidati dinde güzel bulursa, Allah'a, Kitabına ve Rasulüne bilmeden iftirada bulunmuş olur.

İkincisi; Peygamber sallallhu aleyhi ve sellem ve ashabının bazı amelleri terk etmeleri de övülmüş, güzel ve bereketli sünnetlerdir. Zira Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabı ondan uzak durmuşlardır.

Üçüncüsü; bidatı hasene diye iddia ederek yerleştirmek isteyenler, ne Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in övülmüş, mübarek sünnetinde ne de Sahabelerinin fiilinde olmayan bir şeyle amel etmeyle, sünnet ile amel etmenin kazandırdığı şeyin kazanılacağını iddia etmiş olurlar. Bunu ise, akıl ve din sahibi biri söylemez."[139]

---

[139] Şeyh Hamud et-Tuveycirî er-Reddul Kavî Aler Rıfaî vel Mechul ve ibni Alevi ve Beyanu Ahtanihim Fil Mevlidin Nebevî (16-17)

ALLAH'I ZİKRETME KONUSUNDAKİ BİDATLER

Şüphesiz zikrullah'ı emir ve tavsiye eden pek çok ayet vardır. Yine Allah Teala Kendisini az zikretmenin münafıkların sıfatı olduğunu Nisa suresi 142. ayetinde belirtmektedir.

Bazı âlimler, ferdî olsun, cemaat halinde olsun cehrî zikrin caiz olmadığına hükmetmişlerdir. Lakin teşrik tekbirleri, hacda telbiye gibi bazı yerlerde ve adabına riayet halinde cehri zikrin sünnet olduğu sahih hadislerden anlaşılmaktadır. Zikrullah ibadetine çeşitli bidatler dahil olmuştur. Mesela, zikrin belirli ve ölçülü hareketlerle tertip edilmesi, kasideler eşliğinde yapılması, raksedilmesi, çalgılar çalınması, gırtlaktan garip sesler çıkarılması, yapmacık cezbeler -büyük Tabii Said Bin el Müseyyeb r.a.'in dediği gibi- selefte görülmeyen, haram olan bidatlerdir.

İmam el Kadı Iyaz r.a. et Tinnisî'den naklediyor; "İmam Malik r.a.'ın yanında idik. Ashabı da oradalardı. Nusaybin halkından birisi dedi ki;

"Bizim o tarafta "sufiler" denilen bir topluluk var. Çok yiyorlar, sonra kasideler okumaya başlıyor ve kalkıp raksediyorlar"

Bunun üzerine imam Malik dedi ki; "onlar çocuk mu?" "hayır" dedi. "peki onlar mecnun mu?" diye sorunca adam dedi ki; "hayır onlar şeyhtirler ve akıl sahibidirler." İmam Malik dedi ki;

“İslam ehlinden hiç kimsenin böyle yaptığını duymadım!!!” adam dedi ki;

“Onlar yiyorlar, sonra kalkıp ayakları üzerinde raksediyor, bazıları başlarını ve yüzlerini tokatlıyorlar” bunun üzerine imam Malik güldü ve kalkıp evine girdi. Malik r.a.’ın ashabı adama dediler ki; “Arkadaşımıza uğursuzluk getirdin. Biz otuz küsur senedir onun meclisindeydik, bu gün dışında güldüğünü görmedik.”[140]

Şeyhul İslam İbni Teymiye (r.a.), der ki; “her kim; “*La ilahe illallah avam halkın zikridir, havasın zikri Müfred isimdir. Yani zikir yalnız Allah Allah, Hay, Hay, Hay demektir*” diye iddia ederse sapıtmış, fahiş bir hataya düşmüş olur. Bazılarının; “**Sen Allah de, sonra onları bırak batıl dedikodularında oynaya dursunlar**.”(En’am 91) ayetini alıp da iddilarına delil getirmeleri, bunların en açık yanılmalarıdır. Çünkü bu ayetteki “Allah” ismi şerifi, ayetin baş tarafındaki; “**Musa’nın nur ve insanlara hidayet olarak getirdiği kitabı kim indirdi?”** sorusunun cevabıdır. Kastedilen, tek olarak “Allah” diye zikretmek demek değildir.

Sonra tek bir isim ister şahıs zamiri, isterse gayb zamiri olsun tam bir kelam ve mana ifade eden bir cümle değildir. (yani Allah Allah Allah, hu hu hu kelimeleri tam bir anlam ifade eden cümle değildir.) bu çeşit tek kelime ne iman, ne küfür, ne emir ne de yasak ifade etmez. Bu çeşit zikri seleften ve ashabdan hiçbir kimse yapmamış

---

[140] Kadı Iyaz Tertibul Medarik (2/54)

ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de meşru kılmamıştır. Bir tek ismi zikretmek, bizzat kalbe anlamlı bilgi de vermez. Sadece kalbe mutlak bir tasavvur verir ki onun üzerine ne menfi ne müsbet hiçbir fikir bina edilmez. Öyleyse bu faydasızdır. Şeriat ise, bizatihi manalar ifade eden zikirleri meşru saymıştır...

Bazı şeyhlerin (Şiblî'yi kasdediyor) söylediği nakledilen; "La ilahe illallah derken la ilahe deyip te, illallah diyemeden ölürsem diye korktuğum için Allah Allah diyorum" sözü sakattır. Zira bu korkunç bir hatadır. Çünkü ameller niyetlere göredir. Şüphesiz sahih hadiste; can çekişen kimseye la ilahe illallah kelamı şerifini telkin etmek emredilmiş, "her kimin son sözü la ilahe illallah olursa cennete girer" buyrulmuştur. Eğer bu mübarek cümle zikredilmesi mahzurlu cümle olsaydı, o söylerken her an ölmesi beklenen bir kimseye telkin edilmez, kötü bir şekilde ölmesine meydan verilmezdi. "Allah" demesi telkin edilirdi. Hulasa, "Allah Allah, Hay, Hay, Hu, Hu" diye zikretmek sünnetten çok uzak, bidatın en içinde ve şeytanın saptırmasına en yakın olandır..."[141]

Şeyhul İslam İbni Teymiye'nin sözlerine şunu da eklemek gerekir; Enes r.a.'ın rivayet ettiği hadiste; "Yeryüzünde Allah Allah diyen kaldıkça kıyamet kopmayacaktır" buyrulmuştur.[142] Hadisin diğer bir metni şöyledir; "Allah Allah diyen hiçbir kimsenin üzerine kıyamet kopmaz."

---

[141] İbni Teymiye Ubudiyet (s.110-112)
[142] Müslim (234)

Bu hadisler İbni Teymiye'nin söylediklerine zıt değildir. Zira bu rivayetlerde lafzatullah mansub (son harfinin harekesi üstün) olarak gelmiştir. Bu takdirde nasba amil olan fiil muzmerdir, ismin tekrarı, fiil yerini tutmuştur. Buna nahiv ilminde "tahzir" derler ki, mef'ulün bih çeşitlerindendir. Tahzir, bir şeyden sakındırmak demektir. O halde; "Allahe Allahe" cümlesindeki muzmer fiil de; "ihzer" yani; "sakın" fiilidir. Böylece cümlenin manası; "Allah'tan sakın diyen hiçbir kimsenin üzerine kıyamet kopmaz." Demektir. İmam Müslim bu hadisi rivayet ederken merfu (ötreli) okumuştur. Bu takdirde de cümle mübteda ve haber olur. İbni Ca'fer bu hadisi "La ilahe illallah" tevhidi olarak rivayet etmiştir ki, "Allah Allah" lafzıyla gelen rivayetin tefsiridir.[143]

Sufilerin kıyam halinde zikre delil getirdikleri; "*Namazı kıldıktan sonra; ayakta iken, otururken, yanlarınız üstü yatarken de Allah'ı anın. Emniyete kavuştuğunuzda; namazı dosdoğru kılın. Namaz; şüphesiz mü'minler üzerine vakitleri belli bir farz olmuştur.*" (Nisa 103) ayeti, korku namazı hakkındadır.

Nitekim bir önceki ayette "**Ve o vakit sen içlerinde olub da onlara namaz kıldırdığında içlerinden bir kısmı seninle beraber namaza dursun, silâhlarını da yanlarına alsınlar, bunlar secdeye vardıklarında diğer kısım arkanızda beklesinler, sonra o namaz kılmamış olan diğer kısım gelsin seninle beraber kılsınlar ve ihtiyatlı bulunsunlar ve silâhlarını yanlarına alsınlar,**

[143] Ahmed Davudoğlu Sahihu Müslim Şerhi (2/26)

kâfirler arzu ederler ki silâhlarınızdan ve eşyanızdan bir gafil bulunsanız da size birdenbire bir basgın bassalar, eğer yağan yağmurdan bir eziyyet varsa veya hasta iseniz silâhları bırakmanızda beis yoktur, bununla beraber ihtiyatı elden bırakmayın çünkü Allah kâfirler için mühiyn bir azab hazırlamıştır" buyrulur

Cüveybir Bin Dahhak der ki; "İbni Mes'ud r.a. bir topluluğun ayakta zikir yaptığını öğrendi ve onlara karşı çıktı. Onlar dediler ki; "Allah Teala; *"Onlar ayakta, oturarak ve yanları üzere yatarak Allah'ı zikrederler"* buyurmuyor mu?" bunun üzerine İbni Mesud r.a.; "Bu ayet, ayakta namaz kılmaya güç yetiremeyen kimse hakkındadır" dedi."[144]

Şunu da delil getirirler; Şeddad Bin Evs radıyallahu anh'den; "Biz Peygamber aleyhisselam'ın yanında iken buyurdu ki;

"Ellerinizi kaldırın ve La ilahe illallah deyin" Biz de öyle yaptık. Sonra buyurdu ki; "Allahım şüphesiz Beni bu kelime ile gönderdin, bununla emrolundum, bununla Bana cenneti vaad ettin. Şüphesiz Sen vaadinden dönmezsin" Sonra buyurdu ki; "Müjdeleniniz Şüphesiz Allah sizi affetti."[145]

---

[144] İbni Ebi Şeybe (2/231) Kurtubi (4/310)

[145] Zayıftır. Ahmed (4/124) Hakim (1/679) Taberani Müsnedi Şamiyyin (2/157-8) Tergib (2/268) Taberani Mucemi Kebir (7/289) Bezzar (7/157, 8/407) Mecmauz Zevaid (1/19,10/81) Kandehlevi

Bu rivayet zayıf olup delil olamaz. Ravilerinden Raşid bin Davud müdellis ve zayıf bir ravi olup bunu tedlis sigası olan an'ane ile rivayet etmiştir. Ayrıca anlaşılan o dur ki, burada Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem dua için ellerini kaldırmalarını emretmiş ve duada bulunmuştur. Ya da biat tazelemelerini istemiştir.

Amr b. Yahya'dan; "babamı, babasından (naklen) şöyle rivayet ederken duydum: (Babam) dedi ki sabah namazından önce Abdullah b. Mes'ûd'un kapısının önünde otururduk. Çıktığında, onunla beraber mescide giderdik. Neyse (bir gün) Ebû Musa el-Eş'arî yanımıza geldi ve;

"Ebû Abdirrahman (yani Abdullah b. Mesûd) şimdiye kadar yanınıza çıktı mı?" dedi. "Hayır" dedik. O da bizimle beraber oturdu. Nihayet (Abdullah) çıktı.

Fezailiz Zikr (s.97/6) Hayatus Sahabe (4/38) İbni Receb Hanbeli Camiul Ulum vel Hikem (s398) Ahmed Rıfai El Bürhanul Müeyyed (s.58) Leknevi Sibaha (s.57) İsnadında bulunan İsmail Bin Iyaş'ın rivayeti, bazılarına göre sadece Şamlılardan rivayet ettiğinde makbuldür. Hicazlılardan ve ıraklılardan rivayetlerinde yanlışları çoktur. Bununla birlikte imam Buhari yine de onunla delil getirilemeyeceğini söyler. İbni Hibban onun hüccet olmadığını, çok hata yaptığını, Ali Bin Medini ile Nesai de; zayıf olduğunu, Ahmed; hadislerinin muzdarip olduğunu söyler. (bkz. Zehebi Men Tekelleme Fiyh (38) Mizanul İtidal (1/401) el Muğni (697) Cerh ve Tadil (2/191) İbnül Cevzi Duafa (1/118) İbni Iyaş, bu hadisi Raşid Bin Davud'dan rivayet etmiştir ki o da Şamlıdır. Ancak Raşid bin Davud hakkında Buhari; "Şüpheli", Darekutni; "zayıftır, onunla delil getirilemez" der. (Zehebi Mizan (3/55) Kaşif (1/388) Tehzibul Kemal (9/7) Tehzibut Tehzib (3/195) el Muğni (2066)

Çıkınca toptan ona ayağa kalktık. Sonra Ebû Musa ona şöyle dedi:

"Ey Ebû Abdirrahman! Biraz önce mescidde yadırgadığın bir durum gördüm. Ama yine de, Allah'a şükür, hayırdan başka bir şey görmüş değilim. (Abdullah) "Nedir o?" diye sordu. O da; "Yaşarsan birazdan göreceksin" dedi (ve) şöyle devam etti:

"Mescidde halkalar halinde, oturmuş, namazı bekleyen bir topluluk gördüm. Her halkada (İdareci) bir adam, (halkadakilerin) ellerinde de çakıl taşları var. (idareci): "Yüz defa Allahu ekber deyin" diyor, onlar da yüz defa Allahu Ekber diyorlar. Sonra, yüz defa La İlahe İllallah, deyin diyor, onlar da yüz defa La ilahe İllallah diyorlar. Yüz defa Sübhanallah deyin diyor, onlar da yüz defa Sübhanallah diyorlar."

(Abdullah b. Mes'ûd); "Peki onlara ne dedin?" dedi. "Senin görüşünü bekleyerek -veya "senin emrini bekleyerek" -onlara bir şey söylemedim." dedi.

Dedi ki; "onlara kötülüklerini hesab etmelerini emredip (bununla) iyiliklerinden hiçbir şeyin de zayi edilmeyeceğine dair onlara güvence verseydin ya!" dedi. Sonra gitti, biz de onunla beraber gittik. Nihayet o, bu halkalardan birine geldi, başlarında durdu ve şöyle dedi: "Bu, yaptığınızı gördüğüm nedir?"

Dediler ki; "Ey Ebû Abdirrahman! Bunlar çakıl taşları. Onlarla Ellahu Ekber, La ilahe İllallah ve

Sübhanallah deyişleri sayıyoruz." (Bunun üzerine Abdullah b. Mes'ûd) dedi ki;

"Artık kötülüklerinizi sayıp (hesab edin)! Ben, iyiliklerinizden hiç bir şeyin zayi edilmeyeceğine kefilim. Yazıklar olsun size! Ey Ümmet-i Muhammed, ne çabuk helak oldunuz! Peygamberinizin -salallahu aleyhi ve sellem- şu sahabesi içinizde hâlâ bolca bulunmakta. İşte onun elbiseleri, henüz eskimemiş; kapları, (henüz) kırılmamış. Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, sizler kesinlikle ya Muhammed'in dininden daha doğru yolda olan bir din üzerindesiniz (-ki bu imkânsızdır-) veya bir sapıklık kapısı açmaktasınız."

Onlar; "Vallahi, ey Ebû Abdirrahman, biz, başka bir şey değil, sadece hayrı (elde etmeyi) İstedik" dediler.

O da şöyle karşılık verdi; "Hayrı (elde etmek) isteyen niceleri vardır ki onu hiç elde edemeyeceklerdir. Resûlullah -salallahu aleyhi ve sellem- bize haber vermişti ki; Kur'an'ı okuyacak olan bir topluluğun bu okuyuşları sadece dilde kalacak, onların köprücük kemiklerini ileriye geçmeyecek. Vallahi, bilmiyorum, belki onların çoğu sizdendir." Sonra Abdullah onlardan yüz çevirdi .

(Amr b. Yahya'nın dedesi) Amr b. Selime, bundan sonra şöyle dedi: Bu halkalardaki (insanların) tamamını,

en-Nehrevân olayında, haricîlerin yanında bize karşı vuruşurken gördük."[146]

Amir Bin Abdullah Bin Zübeyr dedi ki; "Babama geldim ve dedim ki; "Allahı zikreden hayırlı bir kavim gördüm. İçlerinde Allah korkusundan çığlık atıp bayılanlar vardı. Onlarla beraber oturdum." Bunun üzerine babam dedi ki;

"Onlarla oturma! Ne Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, ne Ebu Bekir, ne Ömer ne de diğer sahabelerde böyle bir şey yoktu. Senin o gördüklerin, bunlardan daha mı çok huşu sahibidir?"[147]

Katade r.a.; "Rablerinden korkarak derileri ürperir. Sonra Allah'ın zikriyle kalpleri yatışır" ayetini okudu ve dedi ki; "Bu Allah'ın dostlarının sıfatıdır. Allah onları, "şuurlarının kaybolmasıyla, çığlık atıp bayılmalarıyla" değil, derilerinin ürpermesi, gözlerinin yaşarması ve zikrullah ile kalplerinin sükünete ermesiyle vasıflıyor. Zira çığlık atıp bayılmak, şuurların gitmesi, ancak bidat ehlinde bulunur ve şeytandandır."[148]

---

[146] Darimi (206) Taberani bunu hasen bir isnad ile rivayet etmiştir. Bkz.: Taberâni (9/125) Mecmau'z-Zevâ'id (1/181)

[147] Ebu Nuaym Hilye (3/167-168) el-İtisam (1/306)

[148] Abdurrazzak Tefsir (2/172) bkz.: Said Bin Mansur Tefsir (no:94)

Enes Bin Malik r.a.'e, Kur'an okuyup, çığlık atarak bayılan bir kavim sorulunca dedi ki; "bunu hariciler yapar!"[149]

Kays Bin Ubade r.a. diyor ki; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı zikir anında sesi yükseltmeyi çirkin görürlerdi."[150]

Aliyul Kari "el Hırzus Semin Şerhu Hısnul Hasin" adlı eserinde "Kulum beni bir toplulukla zikrederse..." hadisini izah ederken der ki; "Burada muhtemelen gizli zikir kastedilmektedir. Nitekim "gafiller arasında Allah'ı zikreden kişi, savaşta firar edenler arasında firar etmeyip sabreden kimse gibidir"[151] hadisi buna işaret eder. Topluluk ile zikir ifadesinden, haddi aşarak sesi yükseltmenin cevazını çıkarmaya yol yoktur."[152]

İmam Buhari Kitabus Siyer'de "Tekbirde sesin yükseltilmesinde kerih olanı" diye bir bab açmış, Ebu Musa r.a.'den şu rivayeti nakletmiştir; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve selem ile beraberdik. Bir vadiden inerken tekbir getiriyor, çıkarken de tehlil ediyorduk. Sesimizi biraz yükselttik. Bunun üzerine buyurdu ki; "ey insanlar, kendinize acıyın. Zira siz ne sağır birisine, ne de burada olmayan birisine sesleniyorsunuz. Şüphesiz O

---

[149] Ebu Ubeyd Fadailul Kur'an (s.112) Şatıbi el-İtisam (1/306)
[150] İbni Ebi Şeybe (7/189) Kurtubi (1/10)
[151] Mecmauz Zevaid (10/80) Taberani ve Bezzar İbni Mesud r.a.'den rivayet etmiş olup, ricali güvenilirdir.
[152] Leknevi Sibahatul Fikr (s.37)

sizinle birliktedir, çok iyi işitir, çok yakındır. O'nun ismi mübarek, şanı da yücedir."[153]

Bu hadisin şerhinde Kastalani der ki;[154] "Taberi dedi ki; "Zikir ve duada sesi yükseltmenin mekruhluğunu sahabe ve tabiinden selefin çoğu söylemişlerdir." Bu hadis de, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zikirde sesin yükseltilmesini çirkin gördüğünü gösteriyor."

Ancak Leknevi der ki; "bu hadis, mutlak olarak cehri zikrin yasaklığını veya mekruhluğunu göstermez. Bilakis gizli zikrin müstehaplığına delil olmaktadır. Zira "kendinize acıyın" ibaresi, yasaklık veya vaciplik ifade etmeyip, hafifletme, merhamet ifade etmektedir. Şayet Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onları men etmeseydi, tepe çıkarken yüksek sesle zikretmenin takriri sünnet olacağını zannedeceklerdi. Ümmetine kolaylık olması için bunu yasakladı."[155]

Zikir meclislerinden kastedilen şey hakkında Ebu Hureyre r.a.'den gelen sahih rivayet şu şekildedir;

"Allah'ın evlerinden bir evde toplanıp Allah'ın Kitabını okuyan ve aralarında ders yapan bir topluluğu,

---

[153] Buhari (Cihad ve siyer,131, megazi,38, deavat 50,67, kader 7, tevhid,9) Müslim (2704) Tirmizi (5/457) Ebu Davud (2/182) Nesai Amelül Yevme vel Leyle (s.364) Tuhfetul Eşraf (6/426)
[154] Kastalani İrşadus Sari (5/135)
[155] Leknevi Sibaha (s.38)

melekler rahmet ve sekinet ile kuşatırlar, Allah onları kendi katındakilerle anar."[156]

İbni Abbas r.a.'dan mevkuf olarak gelen rivayet ise şu şekildedir; Ona "En üstün amel hangisidir?" diye sorulunca dedi ki;

"Allah'ı zikretmek en büyüktür. Bir evde toplanıp Allah'ın kitabını okuyan ve aralarında ders yapan hiçbir topluluk yoktur ki, melekler onları kanatlarıyla gölgelemesin. Onlar bundan başka bir söze dalmadıkları sürece Allah'ın misafirleridir."[157]

Hakim, Muaviye'den şöyle dediğini tahric etti; Bir gün Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'le beraberdim, mescide girdi, mescidde oturan bir topluluk gördü, Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki: "Sizi oturtan nedir?" dediler ki:

"Farz namazı kıldık. Sonra oturduk Allah'ın Kitab'ı ve Peygamber'in sünnetini müzakere ediyoruz." Rasullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allah bir şeyi zikrederse onu zikri büyük olur."[158]

---

[156] Müslim (4/2074) Beyhaki Şuab (2/262)

[157] Sahihtir. Darimi (1/113) İbni Ebi Şeybe (6/156, 7/135) Beyhaki Şuab (1/448, 2/357) ed-Dubbî Kitabud Dua (s.279) Hatib Muvazzahu Evham (2/533-34) İbni Receb Cami (s.344)

[158] Sahihtir, Müslim (zikr 27) Ahmed, Tirmizi (3379) ve Nesai (adabul kudat 17) tahric etti.

Önemli Olayların Gerçekleştiği Fakat Hakkında Faziletini Yahut O Gün veya Gecede İbadet ve Merasim Yapmanın Meşru Olduğunu Gösteren Bir Delil Bulunmayan Günler ve Geceler:

Bu vakitlerden bazıları: Peygamberimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in İsra ve Miraca çıktığı söylenen gece. Bununla beraber bu gecenin belirlenmesi sabit olmamıştır.[159]

---

[159] İsra ve Mirac sabittir, lakin bunun gerçekleştiği geceyi belirleyen ne sahih ne de zayıf bir rivayet vardır. Bunun gerçekleştiği ay konusunda da belirsizlik vardır. Bu konuda ondan fazla görüş üzere ihtilaf edilmiştir. Nitekim Hafız İbn Hacer el-Askalani, cahillerin çoğunun isra ve miracın Receb ayının yirmi yedinci gecesi olduğuna inandıklarını ve bu gecede belirli dua ve belirli namaz tahsis etmek, o geceye mahsus isra ve mirac kıssasını okumak veya o günü tatil yapmak gibi sonradan çıkma işler yaptıklarını zikretmektedir. Bütün bunlar haram olan bidatlerdendir. Ebu Şame el-Makdisi el-Bais'te (s.71) şöyle demiştir: "Bazı kıssacılar İsra'nın Receb ayında gerçekleştiğini zikretmişlerdir. Münekkid alimlere göre bu yalanın ta kendisidir."
Şeyh Bekr Ebu Zeyd, Tashihu'd-Dua'da (s.111) şöyle der: "Şurası iyice bilinsin ki; isra ve mi'rac için bu tarihi belirlemek görüşlerin en zayıfıdır." Bkz.: Nevevi Şerhu Sahihi Muslim (2/209) İbn Hacer Tebyinu'l-Aceb Bima Verade Fi Şehri Receb ve muhakkiki Tarık ed-Dar'ami'nin mukaddimesi (s.9-23) Zadu'l-Mead (1/57-59) İbn Kesir Siyretu'n-Nebeviye (2/81) Fethu'l-Bari (7/203 no: 3887) Letaifu'l-Maarif (s.126) İbn Baz Fetava (1/188-190) İbn Useymin Fetava (1/130)

Yine Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğduğu gece de bu gecelerdendir. Bununla beraber doğum tarihinin ne ayı ne de günü hakkında mutemed bir şey sabit olmamıştır. Hatta bu, meşhur olana da aykırıdır.[160] Rafızilerden Ubeydîler (Memlukler) hicri 4. Asırda, tercih edilen görüş olmamasına rağmen, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Rebiulevvel ayında doğmuş olduğunu kararlaştırdılar.

Halbuki bu ay, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatıyla İslam ümmetinin en büyük bir musibete uğradığı aydır.[161] Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Rebiulevvel ayında vefat ettiği hususunda ihtilaf yoktur.

---

[160] Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Ramazan ayında, Receb ayında veya Rebiulevvel ayında doğduğu söylenmiştir. Rebiulevvel ayında doğduğunu söyleyenler de bu ayın hangi olduğu hususunda da ihtilaf etmişler, bazıları; 2. Günü, bazıları; 8. Günü, bazıları 10. Günü, bazıları 12. Günü, bazıları 17. Günü, bazıları 18. Günü ve bazıları da 20. Günü demişlerdir. Bu konuda bunlardan dayanılabilecek bir delil yoktur. Bkz.: Tabakatu'l-Kubra (1/100-101) Siyretu İbn Hişam (1/158), Tarihu'l-İslam (s.25-26) Letaifu'l-Maarif (s.95) el-Bidaye ve'n-Nihaye (3/373-380) Muhammed b. Useymin Fetava (2/298)

[161] Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu sabit olmuştur: "**Sizden biriniz bir musibete uğradığında benim vefatımla uğradığı musibeti düşünsün. Zira bu musibetlerin en büyüğüdür**." İbn Mace (1599) muttasıl olarak zayıf senedle rivayet etti. Darimi (85, 86) ve İbn Sad (2/75) sahih fakat mürsel olan iki tarikle rivayet ettiler. Rivayet yollarıyla hadis hsendir. Nitekim Şeyh Elbani es-Sahiha'da (1106) sahih demiştir.

Hatta Ubeydîler, Rebiulevvel ayının 12. Gününü seçmişler ve Mısıra hükmettikleri sırada Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumu ile ferahladıklarını iddia ederek kutlamalar ve törenler ortaya çıkarmışlardır. Halbuki ilim ehlinin geneline göre bu tarih, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in vefat tarihidir.[162]

Bu zındık Ubeydîlerin çoğu İslam'a ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kin güden kimselerdir. Hatta bazıları ilahlık iddia etmiştir. Bunların başında el-Hakim Biemrillah el-Ubeydî gelir ki, bugüne kadar Dürzîler onun ilahlığına inanmaktadırlar.[163] Arafat'ta ve şerefli Ka'be'nin yanında hacıları katleden, Kabe'nin bir kısmını yıkan, Haceru'l-Esved'i oradan alan ve ancak yıllar sonra iade eden Karamita fırkası da onların takipçilerindendir.[164]

---

[162] Bkz.: İbn Sad Tabakatu'l-Kubra (2/272-275) Zehebi Tarihu'l-İslam (s.568-571) İbn Hacer Fethu'l-Bari (8/129, 130) el-Bidaye ve'n-Nihaye (3/373-380) Hafız İbn Receb Letaifu'l-Mearif (s.97-113)

[163] İmam Zehebi Siyeru A'lami'n-Nubela'da (15/173) onun hal tercemedinde şöyle der: "Mısır sahibi, Hakim Biemrillah el-Ubeydi el-Mısrî er-Rafızi, hatta el-İsmailî. Zındıktır. Rablik iddiasında bulunmuştur." Bkz.: el-Bidaye ve'n-Nihaye (15/582-584)

[164] O zamanlar komutanları: Ebu Tahir el-Karmati idi. İnsanları Kabe'de katlederken şu şiiri söylemiştir:
Ben Allah ileyim, Allah da benimledir
O halkı yaratır ben de öldürürüm
Bkz.: İbnu'l-Esir el-Kamil fi't-Tarih (8/207, 208) el-Bidaye ve'n-Nihaye (15/37-41) Letaifu'l-Maarif (s.96, 97)

Ubeydîler hicri dördüncü asırda 363 senesinde, Mısıra hükmettikleri sırada ilk mevlid kutlamalarını başlatan kimselerdir.[165]

Bu dinden çıkmış Ubeydilerin Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e kinlerinden dolayı kasten vefat ettiği ayı bu tür kutlamalar için seçmeleri, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatıyla sevinç duymaları ve insanlara Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumuna seviniyormuş gibi davranmaları uzak bir ihtimal değildir.

Nitekim ilim ehli, başta Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı olmak üzere faziletli ilk üç asırdaki Salih seleften hiç kimsenin böyle kutlamalar yapmadığı hususunda ittifak etmişlerdir. Bu yüzden faziletli ilk üç asırdan hiç kimsenin, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e olan şiddetli sevgilerine ve hayra karşı hırslı olmalarına

---

[165] Bkz.: es-Sendubi Tarihu'l-İhtifal bi'l-Mevlid (s.62) es-Sendubi, bu günde mevlid kutlamalarını caiz gören sufilerdendir. Bununla beraber bu uygulamayı ilk başlatanların Ubeydîler olduğunu kabul etmektedir. Ali Mahfuz da el-İbtida Fi Madarri'l-İbtida kitabında (s.251) aynısını söylemiştir. Bkz.: Bekr Ebu Zeyd Iydu'l-Yubil (s.16) az sonra selefin böyle bir şey yapmadıkları konusunda ilim ehlinden bir cemaatten icma nakledilecektir.
Husnu'l-Maksad'da (s.189) Suyuti ve ona bu konuda tabi olan bazı muasırlar, bunu ilk yapanın Sultan Gökböri el-Eyyubi (v.630 hicri) olduğunu söyleyerek yanılmışlardır. Zira ondan daha önce ihdas edilmiştir. Hıfz eden, hıfzedemeyene karşı hüccettir. Lakin bu sultan da bu işe çok önem vermiş, o günde sufilerle birlikte bizzat kendisi sema ve raks etmiştir. bkz.: el-Bidaye ve'n-Nihaye (17/205, 206)

rağmen, ne böyle bir şey yaptıkları ve ne de meşru olduğunu söyledikleri nakledilmemiştir.[166]

[166] Bu kutlamaları haram gören ilim ehlinden bir topluluk bu icmayı nakletmişlerdir. Bu kutlamaları mubah görenler de Selefin mevlid kutlamaları yapmadığı şeklindeki icmayı nakletmelerine muvafakat etmişlerdir.
İmam el-Fakihani el-Maliki el-Mevrid Fi Ameli'l-Mevlid'de (s.8-10) şöyle demiştir: "Bu mevlidin ne kitapta ne de sünnette bilinen bir aslı yoktur. Ümmetin dinde önder olan, öncekilerin yoluna sımsıkı sarılan alimlerden hiçbiri de böyle bir şey yapmamıştır. Bilakis bu batıl ehlinin ve nefislerinin şehvetine uyan yiyicilerin çıkardığı bir bidattir. Şeriat buna izin vermez. Sahabe, tabiin ve bildiğimiz dindar alimler bunu yapmamışlardır. Eğer bu konuda sorulacak olursa, Allah Teala'nın huzurunda benim de cevabım budur."
İbnu'l-Hac el-Maliki (v. 738) insanların mevlid merasimlerinde yaptıkları çirkinlikleri zikrettikten sonra el-Medhal adlı eserinde (1/234, 235) şöyle der: "Bu çirkinlikler mevlid dinleme ameliyle bileşiktir. Eğer bu çirkin işler ve yemek yedirme işi olmasaydı ve mevlid niyetiyle kardeşler davet edilip daha önce bahsedilen kötülükler işlenmeseydi bile sadece bu niyet bidat olurdu. Zira bu, geçmiş selefin yapmadığı bir şeyle dinde ekleme yapmaktır. Selefe uymak daha uygundur. Hatta fazladan bir niyet eklemek, onların üzerinde bulunduğu şeye muhalif olmayı gerektirir. Zira onlar Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetine uymada ve sünnete saygıda insanların en şiddetlileri idiler. Onların bu konuda öncelikleri vardır. Onlardan birinin mevlide niyet ettiği nakledilmemiştir. Bizler de onlara tabi olanlarız ve onlara geniş geleni biz de geniş buluruz."
Şeyhulislam İbn Teymiye Mecmuu'l-Fetava'da (25/298) şöyle demiştir: "Rebiulevvel ayının "Mevlid gecesi" denilen gecesinde, Receb ayının bazı gecelerinde, Zilhicce'nin 18. Gecesinde, Receb ayının ilk Cuma gecesinde veya bazı cahillerin "Hayırlıların bayramı" dedikleri Şevval'in 8. gününde

Bu, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabının ve bu ümmetinin selefinin; bu kutlamaların ve bütün

---

şer'i olmayan merasimler edinmek selefin müstehap görmedikleri ve işlemedikleri bidatlerdendir."
Hafız İbn Hacer el-Heytemi el-Mısri mevlid amelini haram görmeyenlerdendir. (Suyuti'nin Husnu'l-Maksad adlı eserinden naklen 1/196) şöyle demiştir: "Mevlid amelinin aslı bidattir. İlk üç asırdaki Salih seleften nakledilmemiştir."
Şeyh Muhammed b. Abdisselam eş-Şukayri el-Mısri es-Sunen ve'l-Mubtediat'ta (s.139) şöyle der: "Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumunu kutlamak çirkin bir bidat ve sapıklıktır. Bunu şeriat de, akıl da uygun görmez. Şayet bunda bir hayır olsaydı, Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali ve diğer sahabeler radıyallahu anhum, tabiin, tebeu't-tabiin ve imamlar bundan nasıl gafil kalabilirdi? Şüphe yok ki bunu ancak bidat ashabı olan yiyici sufiler uydurmuş ve insanlardan bir kısmı bunlara tabi olmuştur. ancak Allah Teala'nın koruyup islamın hakikatini anlamaya muvaffak kıldıkları bunların dışında kalmıştır."
Mısır Allamesi Reşid Rıza Fetava'sında (4/1242, 1243) şöyle demiştir: "Bu mevlid merasimlerinin bidat olduğunda tartışma yoktur. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğum kıssasını okumak üzere toplanmayı ilk uyduran Mısırdaki Çerkez krallarından biridir."
Şeyh Muhammed b. Useymin el-Kavlu'l-Mufid'de (1/386, 387) şöyle demiştir: "Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumunu bilindiği şekliyle kutlamak açık bir bidattir. Zira Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabeler zamanında bu bilinmiyordu. Böyle bir şey yapmak gerekseydi onlara mani olan bir şey yoktu."
Yine sahabenin mevlid kutlaması yapmadıklarına dair icmalarının bunun haram bir bidat olduğuna delil olması hakkında bkz.: Abdulaziz b. Baz Cem'ul-İfta (1/185, 230) Şeyh Muhammed b. Useymin Fetava (1/127) Şeyh Hamud et-Tuveyciri er-Redd'ul-Kavi (1/70) İsmail el-Ensari el-İnsaf Fima Qile Fi'l-Mevlid mine'l-Guluv ve'l-İchaf (1/358-359) Ebu Bekir el-Cezairi el-Kavlu'l-Fusl Fi Hukmi'l-İhtifal Bimevlidi Hayri'r-Rusul (2/429) Bekr Ebu Zeyd Iydu'l-Yubil (s.16)

sonradan çıkan merasimlerin meşru olmadığına dair icmalarıdır.

Müslümanların çoğu bugünki kutlamalarda o Ubeydî Şiaları ve İsa aleyhisselam hakkında aşırılık yaparak ona ibadet eden ve doğumunu hatırlamak üzere kutlamalar yapan hristiyanları taklid ettiklerinden diğer bidatlere de düşmektedirler. Mesela bu merasimler esnasında bazı cahiller Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in bu merasimlerde hazır bulunduğunu zannederek ayağa kalkarlar. İşte bu, ilim iddiasında bulunup da bu merasimleri düzenleyen iftiracıların bir yalanıdır. Cahiller de bunu tasdik ederler.[167] Toplu halde zikretmek, davul çalmak gibi haramlar da bu bidate eklenmektedir.[168]

---

[167] Şeyh Abdulaziz b. Baz Mecmuu Fetava'da (1/186, 187) şöyle demiştir: Bazıları Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mevlid merasimlerinde hazır bulunduğunu zannederek saygı ve selamlama için ayağa kalkarlar. Bu en büyük batıllardan ve en çirkin cahilliklerdendir. Zira Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem kıyamet gününden önce kabrinden çıkmayacaktır. Bu husus Müslüman alimler arasında tartışmasız olarak icma edilen bir meseledir." Bkz.: a.g.e. (1/232, 233) İbn Hacer el-Mekki Fetava'l-Hadisiye (s.60)

[168] Bkz.: İbnu'l-Hac el-maliki el-Medhal (1/229-239) Resail Fi Hukmi'l-İhtifal Bil-Mevlidi'n-Nebevi, eş-Şukayri es-Sunen ve'l-Mubtediat (s.139) Şeyhulislam ibn Teymiye der ki: "Mevlid merasiminde toplanıp müzik, raks ve benzeri şeyleri ibadet edinmeye gelince, ilim ve iman ehlinden hiç kimse bunların yasaklanmış çirkinliklerden olduğunda şüphe etmez. Bunu ancak ya bir cahil ya da bir zındık mustehap görebilir." Bkz.: Hukmu'l-İhtifal bi'l-Mevlid (1/34)

Hatta bu uydurma merasimler pek çok kimseyi büyük şirke düşmeye götürmektedir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hakkında aşırılık, gayb ilmi, fayda ve zarar vermek gibi Allah Teala'ya mahsus bazı sıfatların ona verilmesi gibi hususlar bunlardandır. Onlardan çoğu bu merasimlerde Busayri'nin içinde açık şirk bulunan kasidesini okumaktadırlar.[169] Böylece bütün bidatleri işleyerek Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şu hadisini gerçekleştirmiş oluyorlar:

"**Her bidat sapıklıktır**" Bir sapıklık diğer sapıklıklara götürmektedir.

Müslümanın Allah Teala'yı ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i canından ve çocuğundan daha fazla sevmesi gerekir. Bunun için Muhammed b. Abdillah sallallahu aleyhi ve sellem'in – annem ve babam ona feda olsun – menhecinde yürümeli, ona indirilen kitabı

---

[169] Şeyh İbn Useymin Fetava'sında (1/127, 128) Busayri'nin Burde kasidesindeki bazı şirkleri zikretmiştir. Bunlardan biri de: "Dünya ve ahiret senin cömertliğindendir, levh ve kalem ilmi senin ilimlerindendir."
Sonra İbn Useymin şöyle der: "Ben bu sözleri konuşan kimseye hayret ediyorum. Eğer manasını akledebiliyorsa, bu sözleri Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e hitaben söylemeyi kendisine nasıl yakıştırabiliyor?: "Dünya ve ahiret senin cömertliğindendir…" Eğer dünya ve ahiret Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in cömertliğinden ise, geride başka cömertlik kalmıyor. Peki Allah Azze ve Celle'ye ne kalıyor?! Geride dünya ve ahretten bir şey kalmıyor! Yine "Levh ve kalem ilmi senin ilimlerindendir" diyor. Eğer burada Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'ê hitap ediyorsa, bilmiyorum ki Allah Azze ve Celle'ye ne kalıyor?!"

okumalı ve ezberlemeli, yılın hergün ve gecesinde Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetlerinin ve siyerinin dersini yapmalı, her zaman ona salat ve selam vermelidir.[170] Özellikle her hafta Cuma günü ve gecesinde buna devam etmelidir.[171]

Rafızi Ubeydî'lerin Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in doğum günü olarak kesinleştirdikleri vefat vaktinde[172] merasimler yapmamız, yılın herhangi bir gecesini tahsis ederek Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in

---

[170] Tevessül konusunda duanın kabul edilmesi ve günahların bağışlanması için salat ve selamı artırmak bahsine bakınız.

[171] Cuma günü salat ve selamı artırmanın faziletine dair bir çok hadisler gelmiştir. Bkz.: Sahihu İbn Hibban (3/190-193 no:910) Fadlu's-Salat Ale'n-Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (22) Cilau'l-Efham (s.32-38, 227)

[172] El-Fakihani el-Maliki el-Mevrid'de (s.14) şöyle der: "Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Rebiulevvel ayında doğmuş olmakla beraber, bu ay aynı zamanda vefat ettiği aydır. Bu ayda sevinmek, üzülmekten daha uygun değildir."
İbnu'l-Hac el-Maliki el-Medhal'de (1/238) şöyle der: "En hayret verici hususlardan biri de, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in doğumundan dolayı sevinme gayesiyle bu değerli ayda musikiyle mevlid okumaktır. Halbuki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bu ayda Rabbi Azze ve Celle'nin kerametine intikal etmiş ve ümmet musibete uğramıştır. Bundan daha büyük bir musibete bir daha uğrarlar mı? Bu musibetten dolayı bu ayda çokça üzülmek ve ağlamak gerekirdi. Bakınız bu kıymetli ayda nasıl da eğleniyor ve raks ediyorlar da hiç üzülüp ağlamıyorlar! Şayet üzülselerdi duruma daha uygun olurdu. Lakin bunu yapsalardı yine bu da bidat olurdu."
Muhammed b. Abdisselam eş-Şukayri el-Mısri es-Sünen ve'l-Mubtediat'ta (s.139) şöyle der: "Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bu ayda doğmuş ve yine bu ayda vefat etmiştir. o halde niçin doğumuna seviniyorlar fakat vefatına üzülmüyorlar?"

siyerini, şirk içeren veya içermeyen kasideler okumak ona muhabbetten değildir. zira bunlar onun sünnetine muhalefettir ve onun dinine haram olan bidatler eklemektir. Bu, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ve bütün ashabının yolunu bırakarak kafirlerin ve Rafızilerin yollarını taklid etmektir.[173] Artık Müslüman kendisi için bu iki yoldan dilediğini seçsin![174]

---

[173] Şeyhulislam el-İktiza'da (s.619) şöyle der: "Bu tip bir olay da bazı kimselerin, ya Hz. İsa'nın (salât ve selâm üzerine olsun) doğum gününü yıldönümü olarak kutlayan hristiyanlara özenerek veya Peygamberimize karşı duydukları sevgi ve saygıyı dile getirmek için O'nun doğum gününü anmalarıdır...Üstelik Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hangi gün doğduğu kesinlikle belli değil, müslümanlar arasında tartışmalı bir meseledir. İlk dönem müslümanları, (selef) geçerli sebebi var olduğu (Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in sevgisi) ve önleyici hiç bir engeli bulunmadığı halde bu günü ne anmışlar ve ne de kutlamışlardır. Eğer anma töreni sırf hayırdan ibaret olsaydı veya hayır tarafı zararından daha baskın olsaydı, ilk dönem müslümanlarının onu bize göre öncelikle ve haydi haydi kutlamaları gerekirdi. Çünkü onlar Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i bizden daha çok sevip sayan ve hayırlı işler yapmaya bizden daha istekli kimselerdi.

Oysa kâmil anlamda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i sevip saymak, O'na uymak, bağlı kalmak, emirlerini yerine getirmek, sünnetini her yönü ile yaşatmak, getirdiği ilkeleri yaymak ve bu konuda gerek kalble gerek elle ve gerekse dille mücadele vermek (cihad etmek)tir. Muhacir olsun, ensar olsun ilk önce müslüman nesil ile titizlikle onlara uyan sonraki müslümanlar bu yolu benimsemişlerdi."

Şeyh Abdulaziz b. Baz rahimehullah Fetava'sında (1/232-235) bu kutlamaların mubah olduğunu söyleyenlerle tartışmasında şöyle demiştir: "Bunu söyleyen şunları deriz: Eğer bu sünnete uygun olsayı ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e tabi olmaktan olsaydı, ashabı kiramdan ya da onlara en güzel

Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in Şeriatını Said Nursi Nesh Edebilir mi?

Fethullah Gülen'in, Ümit Burcu adlı eserinden (304-305) şu sözler naklediliyor: "Üç yerde yalanın tecviz edildiğine dair bir rivayet vardır. Fakat, hazreti üstad'ın çağın müftüsü olarak bu konuda verdiği fetvayı esas almak ve "Zaman yalanı nesh etmiştir" demek daha doğrudur. Üstad Hazretleri, "Maslahat daha yalan söylemeye illet olmaz. Çünkü, yalanın muayyen bir haddi yoktur; o, su-i istimale musait bir bataklıktır. Hükm-ü fetva ona bina edilmez" der.

şekilde tabi olanlardan biri olsun, bunu yapmaz mıydı? Yoksa bu Yahudi ve Hıristiyanlardan İslam düşmanlarının ve onlar gibi olanların körü körüne taklid edilmesi değil midir? Mevlidi için kutlama törenleri yapmak Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i sevmek değildir. bilakis onu sevmek, emrettiklerini yapmak, haber verdiği şeyleri tasdik etmek, yasakladıklarından uzak durmak ve meşru kıldıklarından başkasıyla Allah'a ibadet etmemekle olur. Yine o zikredildiği zaman ona salat edilir. Salavat her vakitte ve her munasebetle yapılabilir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mevlidini kutlamaya engel olmak bidat değildir. Bu merasimlerde aşırılık veya şirk gibi gayri İslami unsurlar veya Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ihanet vardır. Bu merasimlere engel olmak bilakis Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e itaat ve emrine uymaktır. Zira o; "**Sizleri dinde aşırılıktan sakındırırım**" ve "**Hristiyranların Meryemoğlunu aşırı yücelttikleri gibi beni yüceltmeyin. Ben sadece bir kulum. Allah'ın kulu ve rasulü deyin**" buyurmuştur.

[174] Hafız İbn HacerFethu'l-Bari'de (9/105) "**Sünnetimden yüzçeviren benden değildir**" hadisini açıklarken şöyle demiştir: "Kastedilen: "Yolumu bırakıp benden başkasının yolunu alan benden değildir" anlamıdır."

Evet, mü'minin her söylediği doğru olmalı, eğer sözü zarar getirecekse, sükut etmeli asla yalana girmemeli. İşin doğrusu budur.."

Bunları naklettikten sonra İbrahim Canan, hocasının bu ayak kaymasında onu ve ona tabi olanları iyice çukura yuvarlamak için şu açıklamaları yapmak zorunda hissediyor:

"Hocaefendi'nin ve Bediuzzaman'ın sıdk konusundaki hassasiyetlerinin haklılığını göstermek üzere Bediuzzaman Nezdinde Sıdk ve Doğruluk konulu ilmi bir tebliğimizdeki tesbitimizi kaydetmek isterim: "Üç yerde yalana cevaz"la ilgili rivayet Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sözü değildir. bu sadette aleyhissalatu vesselam'dan gelen sahih rivayette sadece: "İnsanlar arasında sulh sağlayan, hayır söyleyen ve hayır sözü götüren yalancı değildir" denmektedir. (Muslim Birr 101, Buhari Sulh 2) Müslim'de hadise ilave edilen ve Zühri'ye nisbet edilen şu dercin: "Ben halkın "yalan" dediği şeylerden sadece üçüne ruhsat verildiğini gördüm: Harp, insanların arasını düzeltme, erkeğin hanımına, hanımın erkeğine sarf edeceği söz." Aleyhissalatu vesselam'a nisbeti hususunda İslam üleması ihtilaf etmiştir; ve mesela Buhari şarihi İbn Hacer: "Vehm-i şedid (şiddetli, fahiş bir yanılma) olarak vasıflandırır (Fethu'l-Bari 6/228) Tahkikte ulaştığımız nihai sonuç şudur: "Görüldüğü üzere, üç meselede yalan söylemek, halk seviyesinde, mutlak dini bir cevaz, dahası Hz.Peygamber aleyhisselatu vesselam'dan gelen bir ruhsat bilindiği halde, tahkik edilince, alimlerden bazılarına dayanan

bir yorum olduğu anlaşılmaktadır…" (Fethullah Gülen'in Sünnet Anlayışı s.156-157)

Hadisin kritiğine geçmeden önce önemli bir ayrıntıya dikkat çekilmelidir: "Üç yerde yalanın tecviz edildiğine dair bir rivayet vardır. Fakat, hazreti üstad'ın çağın müftüsü olarak bu konuda verdiği fetvayı esas almak ve "Zaman yalanı nesh etmiştir" demek daha doğrudur." Bu ifadeyi kullanmakla Fethullah Gülen, çağın müftüsü dediği Said Nursi'ye Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiklerine aykırı bir husus getirme yetkisi verdiği gibi, onun getirdiklerinin de Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiklerinden daha uygun olduğunu ifade ediyor. Kimbilir belki de bunun arkasında; kendisinin bir sonraki çağın müftüsü olarak ortaya çıkaracağı şeylere, karşı çıkılıp tepki verilmemesi talebi var! Aklından geçen geçenleri kendisine bırakalım ve dilinden ve kaleminden zahir olan bu feci hatanın ne anlama geldiğini düşünelim:

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem heva ve hevesinden değil, ancak kendisine bildirilen bir vahiyle konuşmuştur. Allah'tan başka bir kimsenin hükmünün Allah'ın hükmünden daha üstün veya eşit olduğuna inanmak, dinden çıkaran büyük bir şirktir. Zira bu, Kuran'ı yalanlamaktır. Allah Teala şöyle buyurmuştur:

"**Onlar, yine de câhiliyye devrinin (o kokuşmuş) hükmünü mü arıyorlar? Oysa yakînen bilen insanlar için, Allah'tan daha güzel hüküm sahibi olan kim vardır?**" (Maide 50)

“**Allah, hükmedenlerin en iyi hükmedeni değil midir?**” (Tîn 8) Bu istifham (soru) takrirîdir. Yani Allah Teala hükmedenlerin en iyi hükmedenidir. Ondan başka kimsenin hükmü O’nun hükmünden daha güzel olamayacağı gibi, ona denk de olamaz.

Bir kimsenin Allah’ın indirdiği dışında bir hükmün caiz olduğuna inanması büyük şirktir. Zira bu, Kitap ve sünnetin kesin naslarının ve Müslümanların Allah’ın indirdiğinden başkasıyla hükmetmenin haram olduğuna dair kesin icmalarının zıddına inanmaktır.[175]

Allah’ın Kitabı ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetinde gelene muhalif şeriat veya kanun koyup[176], bu kanunla hükmetmenin caiz olduğuna inanarak veya bu kanunun Allah’ın hükmünden daha

---

175 Nisa 60-65. Ayetlerinin, Maide 44-50. Ayetlerinin, Tevbe 31 ve 37. Ayetlerinin tefsirlerine; İbn Cerir, Kurtubi, İbn Kesir, Şevkani, İbn Sa’di ve Şankiti’nin tefsirlerinden bakınız. Ayrıca bkz.: et-Temhid (4/226) Mecmuu’l-Fetava (1/97, 98, 3/267, 7/67-72, 35/373) Şerhu’t-Tahaviye (s.446) ed-Dinu’l-Halis (2/66, 67) Teysiru’l-Azizi’l-Hamid, Fethu’l-Mecid, el-Kavlu’l-Mufid, Şeyh Muhammed b. İbrahim Risaletu Tahkimi’l-Kavanin, Fetava kenarında (12/284-291) Elbani; Fitnetu’t-Tekfir, Tahziru Ehl-i’l-İman Ani’l-Hukmi Bigayri Ma Enzele’r-Rahman (1/136) Nevakıdu’l-Kavliyye ve’l-Ameliyye (s.312-343) Nevakidu’l-İtikadiyye (2/222-232) Dr. Abdurrahman el-Mahmud el-Hukmu Bigayri Ma Enzelellah ve el-Guluvv (s.289-300)

176 Ama şayet bir meselede şehvet, rüşvet ve benzeri sebeplerlerden dolayı şeriattan başkasıyla hükmederse bu küçük şirktir. Daha önceki kaynaklara bakınız.

hayırlı olduğuna veya eşit olduğuna inanarak onunla hükmetmek[177], dinden çıkaran bir şirktir.

[177] Bu, kanunlar koyup onlarla hükmedenlerin genelinde hakim olan durumdur. Kabilelerinin adetleriyle hükmedenler de böyledir. Bkz.: Şeyh İbn Useymin Fitnetu't-Tekfir ta'liki (s.35) fakat bu kanunlarla hükmetmenin haram olduğuna ve Allah'ın hükümlerinin daha üstün olduğuna inanmakla beraber, istemeyerek veya baskı altında bu kanunları koyanlar hakkında bazı alimler tekfir edilemeyeceği görüşündedirler. Şeyh İbn Useymin adı geçen yerde bu mesele hakkında şöyle der: "Onlar kendisine güç uygulamasa da, kendilerinden daha kuvvetli olan başka insanlardan korkarak ve onlara yağcılık yaparak kanun koyan ve onunla hükmeden kimse hakkında deriz ki: "Bu yağcı da diğer günahlarda olduğu gibi günahkardır." Bazı alimler bu meselede muhalefet etmişlerdir. Bazı ilim ehli mücerret olarak Allah'In şeriatına aykırı kanunlarla veya anayasalarla hükmetmenin, bu kanunların Allah'ın şeriatından daha üstün veya eşit olduğuna ya da caiz olduğuna inanmasa da, bunlarla hükmetmenin dinden çıkaran bir küfr olduğunu söylemişlerdir. Bu görüşün sahipleri Maide suresi 44. Ayetinin umumu ile delil getirmişlerdir. İlk görüşün sahiplerinin delilleri: İbn Cerir bu ayetin tefsirinde, Muhammed b. Nasr (571) ve İbn Batta'nın (1005) Sahihayn ricalinden oluşan sahih bir isnad ile; İbn Abbas radıyallahu anhuma'dan: "**Kim Allah'ın indirdikleri ile hükmemişse onlar kafirlerin ta kendileridir.**" Ayeti hakkında şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: "Bu bir küfürdür ama Allah'ı, meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkar etmek değildir."

Said b. Mansur Sünen'inde (749) İbn Cerir et-Taberi ve İbn Ebi Hatim, Maide 44. Ayet tefsirinde, Hakim (2/313) ve başkaları, İbn Abbas radıyallahu anhuma'dan Allah Azze ve Celle'nin: "**Kim Allah'ın indirdikleri ile hükmemişse onlar kafirlerin ta kendileridir.**" Ayeti hakkında şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: "İddia ettikleri küfür değildir. Bu, dinden çıkaran küfür değildir." İsnadı hasen olup, ravileri sahihayn ricalidir.

Babalarının, dedelerinin veya kabilesinin adetleriyle, bunların Allah'ın hükmüne muhalif olduğunu bildikleri halde, bunların Allah'ın hükmünden daha üstün veya ona eşit olduğuna veya onunla hükmetmenin caiz

---

Bu mufassal rivayeti, İbn Ebi Hatim'in (6426) rivayet ettiği üçüncü bir rivayet yolu desteklemektedir.
Abdurrazzak'ın Tefsirinde, İbn Tavus'tan, onun da babasından, onun da İbn Abbas radıyallahu anhuma'dan rivayetine göre: "O bir küfürdür" dedi. İbn Tavus dedi ki: "Bu, Allah'ı, meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkar küfrü gibi değildir." Şüphesiz bu, önceki rivayetleri destekler. Ravisi olan İbn Tavus'un anlayışı önceki rivayetlere delildir. Nitekim bunu İbn Cerir ve İbn Nasr (570) Abdurrazzak tarikiyle, "O bir küfürdür" lafzıyla rivayet ettiler. Bu, ilk rivayetin muhtasar şeklidir. Bunların birbirine zıt olduğu farzedilse bile, ilk rivayet isnad bakımından daha kuvvetlidir. Nitekim Kuran tercümanı olan ve arap dili imamlarından olan İbn Abbas radıyallahu anhuma ayette zikredilen küfr kelimesiyle küçük küfrün kastedildiğini belirtmiştir. Ayetteki "men" ve "ma" edatları umum sigasını ifade eder. "Men" şeriat dışında hükmeden her hakimi kapsar. "ma" edatı da hükmedilen her kanun ve yasayı kapsar. Nitekim Şeyh Abdulaziz b. Baz ve Şeyh İbn Useymin rahimehullah ilk görüşü tercih etmişlerdir. Bu da: "Allah'ın indirdikleri dışında hükmetmek, beraberinde bununla hükmetmenin caiz olduğuna itikad veya bunun Allah'ın hükmünden üstün olduğuna veya eşit olduğuna itikad bulunmazsa mutlak olarak dinden çıkaran bir küfür olmaz" görüşüdür. Hafız İbn Kayyım, Kitabu's-Salat'ta (s.55-59) bu konuyu uzunca ele almış ve itikad küfrü ile amel küfrünü birbirinden ayırmış, Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmetmenin amel küfrü olduğunu zikretmiş ve bu konuda seleften açık naslar nakletmiştir. Bu küfrün dinden çıkaran bir küfür olmadığını zikrederek sonra şöyle demiştir: "Bu tafsilat, Allah'ın Kitabını, İslam'ı, Küfrü ve levazımını, insanların en iyi bilenleri olan sahabelerin görüşüdür. Bu meseleler ancak onlardan alınır. Sonrakiler bunlarda kastedileni anlamamışlar ve iki fırkaya ayrılmışlardır..." Allah en iyi bilendir.

olduğuna inanarak hükmetmek, dinden çıkaran büyük bir şirktir.

Allah'ın şeriatından başkasıyla hükmeden kimseye razı olarak itaat etmek, onların sözünü Allah'ın hükmüne öfkelenerek veya başkasıyla hükmetmenin caiz olduğuna inanarak ya da bu hükmün Allah'ın hükmünden üstün yahut ona eşit olduğuna inanarak Allah'ın şeriatı önüne geçirmek.[178]

Onlar gibi Allah Teala'nın hükmüne muhalif kabile kanunlarına tabi olmak veya onlara muhakeme olmak, bunun şeriata aykırı olduğunu bilmelerine rağmen, onunla hükmetmenin caiz olduğuna inanmak veya onun

---

[178] Şeriat dışında hükmedene, Allah'ın hükmünden razı ve onun en üstün ve kulların salahı için en uygun olduğuna itikad etmekle beraber nefsinin hevasından dolayı o kimselere tabi olan, onlardan bir vazife isteyen ve benzerlerinin tekfir edilemeyeceğini bazı ilim ehli belirtmiştir. Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye Mecmuu'l-Fetava'da (7/70) bu meseleden bahsederken şöyle der: "İtikadları ve imanları helali haram kılmak, helali de haram kılmak şeklinde sabit olursa, onlara itaat eden Allah'a isyan etmektedir. Tıpkı bir müslümanın bir isyanı günah olarak inanmakla birlikte işlemesi gibi. Onlar da benzerleri olan günahkar kimselerin hükmündedir." Şeyh İbn Useymin el-Kavlu'l-Mufid'de (2/158) der ki: "Şayet bizler onların kafir olduklarını söylersek, Allaha isyan ettiğini ve Allah'ın hükmünü bilerek günah işleyen herkesi de tekfir etmemiz gerekir."

şeriattan üstün veya ona eşit olduğuna inanmak dinden çıkaran büyük şirktir.[179]

Bütün bunların şirk olduğunun delili, Allah Teala'nın şu kavlidir: "**Her kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse, işte asıl kâfir olanlar onlardır.**" (Maide 44)[180]

---

179 Bazı alimler, taklid edilen görüşün delillerini bırakarak taassupla alimleri ve fıkhi mezheplerin görüşlerini taklit edenleri de bu hükme katmıştır. Bkz.: Fethu'l-Mecid (Alimlere itaat babı) ed-Dinu'l-Halis (2/66) Şevkani'nin tefsirinde Tevbe 31. Ayeti tefsiri.

180 İmam Ahmed (18525) ve Müslim (1700) Bera b. Azib radıyallahu anh'den rivayet ediyor: "Bu ayet Yahudiler hakkında nazil olmuştur." Yine Bera radıyallahu anh bu ayeti ve sonraki ayetleri zikrettikren sonra rivayetin sonunda şöyle demiştir: "Bütün bunlar kafirler hakkındadır." Hafız İbn Cerir, bu ayette küfr kelimesi ile kastedilen şey hakkında beş görüş nakleder: 1- Bununla Yahudiler kastedilmektedir. 2- Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen Müslümanlar kastedilmektedir. 3- Bu küfrün altında bir küfürdür. 4- Ayet kitap ehli hakkında nazil olmuştur, kastedilen bütün insanlardır. 5- Şeriatı inkar ederek şeriatla hükmetmemek küfürdür. Zulüm ve fısk, şeriatı kabul ederek onunla hükmetmeyenin vasfıdır. Bu konuda bir çok eser rivayet etmiş ve Taberi sonunda birinci görüşü tercih etmiştir.

Kurtubi bu ayetin tefsirinde dedi ki: "İbn Mes'ud ve el-Hasen der ki: Bu âyet-i kerime ister müslüman, ister yahudi, ister kafir olsun Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyen herkes hakkında umumidir. Yani, bunun doğruluğuna inanarak ve bu şekilde aykırı hüküm vermenin helal olduğuna kanaat getirerek. Ancak, kendisinin haram işlediğine inanarak böyle bir iş yapan ise, müslümanların fasıkları arasında yer alır. İşi de Allaha kalmıştır. Allah dilerse onu azaplandırır, dilerse de ona

mağfiret eder. İbn Abbas da kendisinden nakledilen bir rivayete göre söyle demektedir: Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyecek olursa o, kâfirlerin işine benzeyen bir iş yapmıştır. Şöyle de denilmiştir: Yani, kim Allah'ın bütün indirdikleriyle hükmetmezse, o kimse kâfirdir Ancak, tevhid ile hükmetmekle birlikte, şerî bazı hükümler gereğince hükmetmeyen kimse, bu âyetin kapsamına girmez. Doğru olan birinci görüştür."

İbnu'l-Arabî bu ayetin tefsirinde ihtilafı şöylece zikretmiştir: "İhtilaf şöyledir: Kendi yanındakilerile hükmedip bunun Allah'ın katından olduğunu söylemek küfrü gerektiren bir tebdildir. Heva ve masiyet olarak onunla hükmederse, o kimse Ehli Sünnet'in günahkarların bağışlanması esasına göre bağışlanabilir bir günah işlemiştir." İbn Arabi'nin şeriatı değiştirmeye dair zikrettiği küfür hükmünde Ehli Sünnet icma etmiştir. nitekim Şeyhulislam İbn Teymiyye Mecmuu'l-Fetava'da (3/267) bunu zikretmiştir. İbn Kesir'in el-Bidaye ve'n-Nihaye'de (15/163) Cengiz Han'ın Yasık'ı hakkında konuşurken bahsettiği icma da buna hamledilir. Zira Hafız İbn Kesir rahimehullah bunu, çoğunluğu değiştirilen eski şeriatlarla hükmetmeye bağlamıştır. Bunu, Cengiz han ve oğlunun; Semanın rabbinin naibleri diye çağırılmaları da bunu destekler. Bkz.: el-Bidaye ve'n-Nihaye (1/162, 251) Onun sözlerinin "Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyen herkes mutlak olarak kafirdir" sözüne dair icma naklettiğine hamledilmesi doğru değildir! Muhakkak ki sahabeden ve onlardan sonrakilerden ilim ehlinin sözleri bu meselede ihtilaf olduğunu göstermektedir. Kurtubi, maide suresinin ayeti hakkındaki görüşlerden sadece birinci görüşe delalet edeni zikretmiştir. Şüphesiz ki bu mesele ihtilaflı bir meseledir. Bu yüzden asrımızda, Şeyhimiz Abdulaziz b. Baz ve Şeyhimiz Muhammed b. Useymin gibi alimler bu meselede diğer görüşü tercih etmişlerdir. Allah en iyi bilendir.

“**Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini ve Meryem'in oğlu Mesîh'i kendilerine Rab edinmişler. Halbuki onlar da tek bir ilâha ibadet etmekten başka bir şeyle emrolunmamışlardı. Zira O'ndan başka ilâh yoktur. O, onların şirk koştuklarından münezzehtir.**” (Tevbe 31) Adiy b. Hatim radıyallahu anh dedi ki:

“Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in: “**Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini ve Meryem'in oğlu Mesîh'i kendilerine Rab edinmişler.**” Ayetini okuduğunu duyunca:

“Biz onlara ibadet etmiyorduk!” dedim. Bunun üzerine Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

“**Allah’ın helal kıldıklarından onların haram kıldıklarını haram yapmıyormuydunuz, Allah’ın haram kıldıklarından onların helal kıldıklarını helal saymıyor muydunuz?**” buyurdu. Ben de:

“Evet” dedim. Sonra şöyle buyurdu:

“**İşte onların ibadeti budur**.”[181]

---

[181] Buhari Tarihu’l-Kebir (7/106) Tirmizi (3095) İbn Cerir Tefsiri (16631-16633) İbn Ebi Hatim Tefsiri (10057) Şeyhulislam Mecmuu’l-Fetava’da (3/67) ve Şeyh Muhammed Nasıruddin el-Elbani Sahihu’t-Tirmizi’de (2471) hadisin hasen olduğunu belirtmiştir. Huzeyfe radıyallahu anh’ın sözünden şahidi; İbn

Bu hadiste şeriata muhalif olarak onlara itaat etmenin, onlara ibadet olduğu zikredilmekte ve ayetin sonunda da Allah Teala, bunun bir şirk olduğunu zikretmektedir. Şüphesiz Allah'ın şeriatından hoşlanmamak küfürdür. Zira Allah Teala şöyle buyrumuştur:

"**Bu, onların, Allah'ın indirdiklerinden hoşlanmamaları sebebiyledir. Allah da onların amellerini iptal etmiştir.**" (Muhammed 9)

Hadisin sıhhatine gelince, İbrahim Canan şaz bir görüşü gündeme getirmiştir. Zira hadis merfu olarak, yani Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in sözü olarak sabit olmuştur. Zührî'den rivayet eden bütün raviler bunu Zühri'nin Humeyd b. Abdirrahman – annesi yoluyla merfu olarak rivayet etmişlerdir.[182] Zühri'den bunu kendi sözü olarak nakleden Yunus dahi bunu, Buhari'nin Edebu'l-Mufred'deki nakline göre merfu olarak rivayet etmiştir. nitekim Hatib el-Bağdadi el-Fas li'l-Vasli'l-Mudrec (s.264 vd.) adlı eserinde bu rivayetin tariklerini vermiş, Şeyh Elbani hadisin merfu olarak sahih olduğunu, İbn Hacer'in vehim iddiasının doğru olmadığını Silsiletu'l-Ahadisi's-Sahiha (no:545) adlı eserinde ispatlamıştır. Ayrıca bu rivayetin Esma bt.

Cerir (16634) İbn Ebi Hatim (10058) ravileri güvenilirdir. Lakin isnadında kopukluk vardır.

[182] Bkz.: Muslim (2605) Ebu Davud (4921) Nesai Sünenul'-Kubra (5/351) Ahmed (6/404) Taberani (25/78) Beyhaki (10/197) Kudai (2/210 no:1205) İbn Ebi Asım el-Ahad ve'l-Mesani (3175) Buhari Edebu'l-Mufred (385) Elbani Sahihu'l-Cami (7170) Elbani es-Sahiha (545)

Yezid radıyallahu anha'dan, Ebu Eyyub radıyallahu anh'den, Nevvas b. Sem'an radıyallahu anh'den[183] ve mürsel olarak Ata'dan[184] şahitleri de vardır.

Esma Bintu Yezid radıyallahu anha'dan gelen rivayet şu şekildedir; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem insanlara şöyle hitap buyurdu;

"Ey İnsanlar! Sineklerin ateşe üşüştüğü gibi neden sizler de yalan söylemeye üşüşüyorsunuz? Her yalan âdemoğlunun aleyhindedir. Ancak şu üç durum müstesnadır; kişinin hanımını razı etmek için söylediği, iki kişinin arasını düzeltmek için söylediği ve harpte hile için söylediği yalan."[185]

Ebu Eyyub radıyallahu anh'den gelen rivayetin metni de şu şekildedir: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yalan ancak üç yerde helal olur: Kişinin hanımını razı etmek için söylediği, iki kişi arasını düzeltmek için ve harp hiledir."[186]

---

[183] Ebu Ya'la, Busayri İthaf (3214)

[184] Humeydi Müsned (329)

[185] Ahmed (6/454, 459, 460) Tirmizi (1939) İshak b. Rahuye (5/171) Hatib el-Muttefak vel-Mufterak (3/84 no:1001) İbn Cerir Tehzibu'l-Asar (3/128) İbn Ebi'd-Dunya Kitabu's-Samt (501) İbni Ebid Dünya Kitabu'l-Iyal (575) Ebu Nuaym Hilye (9/22) İbn Hacer Metalibu'l-Aliye (2603) Busayri İthaf (3215) Ebu Bekr el-Kelabazi Meaniyu'l-Ahbar (s.339) isnadı hasendir. Elbani sahih demiştir.

[186] Ebu Avane Musned (4/212 no:6545)

Süvar Bin Abdullah'dan; Meymun Bin Mihran'ın yanında Şam'lı bir kurrâ varken dedi ki;

"Yalan, kimi yerde doğru söylemekten hayırlıdır." Şam'lı;

"Hayır, doğruluk her zaman hayırlıdır" dedi. Bunun üzerine İbni Mihran dedi ki;

"Elinde bir kılıç ile birisini öldürmek için takip eden ve bir eve girdiğinde seninle karşılaşıp; "falanı gördün mü?" dediğinde ne derdin?"

"Hayır" derim dedi. O da;

"İşte bunun gibi." Dedi.[187]

---

[187] İbn Ebi'd-Dunya Kitabu's-Samt (505) Mizzi Tehzibu'l-Kemal (3/1399) Gazali İhya (3/119) Zubeydi İthaf (7/522) Iraki Tahricu'l-İhya (3/120) Mecmau'z-Zevaid (8/81) isnadı sahihtir.

Uyanık İken Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i Görmek!

İbrahim Canan, Fethullah Gülen'in şu sözlerini naklediyor (s.159)

"Her ne kadar usul-ü hadiste yer verilmese de, bu rabbani insanlar arasında, zaman ve mekanı aşarak, doğrudan doğruya Fem-i Güher-i Nebevi'den hadis alanlar vardı. Mesela, Muhyiddin İbn Arabi hazretleri, sahih hadis kitaplarında rastlanılmayan ve kendisine sağlam hadis diyemeyeceğimiz: "Ben gizli bir hazine idim, bilinmek istedim, kainatı yarattım" sözünü: "Ben bizzat Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den aldım" demektedir. Bahsin devamında "Büyük imam Celaleddin Suyuti'nin defalarca Efendimizle hem de yakazada görüştüğü" hususunu kaydeder. Buhari'nin Sahih'ine alacağı hadisleri, - Hadis ilminin kaide ve ölçüleri çerçevesinde seçtikten sonra – bir de iki rekat namaz kılarak, "Ruh-u Seyyidi'l-Enam'a havale edip "Doğru mu ya rasulallah!" diye sorduğunu ve "kendince aldığı bir işarete göre de o hadisi kaydettiğini" hatırlatır. (Sonsuz Nur 3/81)

Yine başka bir yerde şöyle der: "İnsan, mahiyeti itibarıyla zaman üstü, mekan üstü olabilir, dünü yarınla beraber görebilir. Doğrudan doğruya huzur-u risaletpenahiye ulaşabilir ve Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'i dinleyebilir." (Sohbeti Canan s.21-22)

İmam Buhari hakkında söylenen bu sözlerin aslı yoktur. Fakat biz daha büyük bir iftiranın, Rasulullah

sallallahu aleyhi ve sellem'e atılan iftiranın üzerinde yoğunlaşmak istiyoruz:

Bazıları: "Allah'ın veli kulları uyanık iken ve uykularında Rasulullah sallallahu aleyhi ve selem ile görüşmektedirler. Dolayısıyla onların yaptıkları delilsiz fiiller bidat kapsamında değerlendirilemez. Çünkü Rasulullah sallallahu aleyhi ve selem; "Kim beni rüyasında görürse, gerçekten beni görmüştür. Şeytan benim suretime giremez." Buyurmuştur." Diyerek Salih kullara nisbet edilen bazı bidatların reddedilmemesi gerektiğini iddia ederler.

Bu iddia tıpkı Mutezilenin "Kur'an mahlûktur" diye patlattıkları fitne gibidir. Onlar bunu söylerken, "Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'e inen vahiy, onun yaşadığı dönem için geçerliydi, şimdi biz aklımızla hükmederiz" demek istiyorlardı. Sufiler de buna çok yakın olarak; "Biz de keşfimizle, rüyalarımızla hükmederiz" edasıyla "Kur'an mahlûktur" demiş gibi oluyorlar.

Hem sormak lazım; madem Allah bu dini tamamladığını belirtmiştir (Maide 3) ve yeni bir helal veya haram kılma sözkonusu olmadığına göre Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i uyanık iken gördüğünü iddia edenler Onun hayatı döneminde tebliğ ettiği dinden başkasını mı bildirdiğini söyleyecekler? Kim bunu söylerse o sözü alıp suratına çarparız! Zira Allah'ın koruyacağına bizzat kefil olduğu vahyi (Hicr 9), ümmetin sıhhatinde ittifak ettiği, pek çok sünneti ihtiva eden

Sahihi Buhari ve Sahihi Müslim gibi hadis külliyatını, kerameti yalnız kendinden menkul bir sözle yalanlamıştır. İşte bu, sünnet inkârının en rezil şeklidir!

Fethullah Gülen'in de dediği gibi: "Ama uyanıkken Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile görüşebilenler rivayet edilen hadislerin doğruluk derecesini öğrenebilirler" denilirse; derim ki; İbni Arabi, Bursevi, ed-Debbağ, Suyuti gibilerin bu metodla sahih olduğuna hükmettikleri hadisleri karşılaştırırsanız, birinin keşfen sahih dediğine diğerinin keşfen bâtıl dediğini görürsünüz. Hatta Bursevi, hiçbir yerde aslı bulunmayan birbirine zıt iki sözün ikisine de "keşfen hadistir" demektedir[188]. Bu iki hadis(!); "Allah buyurdu ki; Ey Muhammed! Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım" sözü ile "Allah şöyle buyurdu; Ben gizli bir hazineydim. Bilinmeyi istedim ve halkı yarattım" sözüdür.

Bu durumda Allah Azze ve Celle kâinatı bu ikisinden hangisi için yarattığı çelişki gibi oluyor. Allahı bundan tenzih ederiz. O buyuruyor ki; "**Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım**"(Zariyat 56) Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile uyanık iken görüştüğü söylenen imam Suyuti'nin, bu iki hadisin de uydurma olduğunu söylemesi ayrı bir dikkat çekici husustur. Yine Abdulaziz

---

188 Bursevi Ferahur-Ruh (1/16) Ruhul-Beyan (3/255, 5/439) Kitabun Netice (1/55) İbni Arabi Futuhat (2/322, 399)

ed-Debbağ "Gizli bir hazineydim" hadisinin keşfen batıl olduğunu söyler.[189]

Konevi ve Bursevi gibi sapık tasavvufçular eserlerinde "İşlerinizde bunaldığınız vakit kabir ehlinden yardım isteyin" şeklinde isnadı bulunmayan ve tevhide zıt olan bir sözü sahih diyerek nakletmektedirler. Hadis usulüne göre isnadsız bir söze sahih denilemeyeceği için bunun keşfen sahih olduğunu iddia etmiş oluyorlar! Hâlbuki bu başta Fatiha suresinin 5. Ayeti olan "**Ancak sana ibadet eder ve ancak senden yardım isteriz**" ayeti olmak üzere Kur'an'a ve sahih hadislere zıttır.

Bursevi; Gazali'nin İhya adlı eseri hakkında; "İhya'da itiraz edilecek asla bir harf bile yoktur"[190] der, zira ona göre; "Gazali İhyau Ulum adlı telif-i celili itmamdan sonra âlem-i manada Fahr-i Âlem sallallahu aleyhi ve sellem'e mülaki olup arz ve imza ettirmiştir."[191] Rasulullah s.a.v'e hadisleri sorduğunu söyleyen Suyuti ise, Mirkatu's-Suud adlı eserinde "İhya'da aslı olmayan hadislerin varlığı gayet açıktır." Demiştir.[192]

Bunun örnekleri çok olup hepsini burada sayamam. Bursevi ve İbni Arabi hadis ravilerinin yanılmaları olabileceğini bu yüzden rivayet yoluyla gelen hadislere güvenilemeyeceğini, keşifle tesbit edilen hadislere itibar edilmesi gerektiğini söyleyerek hadis inkarcılıklarını ve

---

189 El-İbriz (s.54-55)
190 Ferahu'r-Ruh (2/237)
191 Ferahu'r-Ruh (2/236)
192 Kasımi Kavaidu't-Tahdis (s.183)

uydurmacılıklarını ortaya koymuşlardır. Hadis inkârcılığının küfür olduğunun delillerini görmek isteyenler, sünnet müdafasına dair yazmış olduğum “Allah’tan Bir Nur ve Kitab-ı Mübin” adlı eserime bakabilirler.

Bunların bu bidatı alevlendirmelerinden önce tasavvufçuların “bu yoldaki öncülerinden” kabul ettikleri Ebu Süleyman ed-Darani (v.h.215) şöyle diyordu; “Gönlüme günlerce hakikat sırlarından bazı şeyler doğar, fakat iki adil şahit olan Kur’an ve Sünnet onu tasdik etmedikçe asla kabul etmem.”[193]

Uyanıkken Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i görmenin imkânı ve mahiyeti hakkında âlimlerin söylediklerine gelince, bu konuda eser yazan Suyutî’ye göre; böyle bir rü’yet, Rasulullah’ın zatını değil, misalini görmektir ve rüya mesabesindedir.

Bursevi’nin uykusu dışında insilah ve yakazada bir kimsenin Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i görmesiyle sahabi olacağını söylemesine karşı İbni Hacer el-Heytemi de, “Melekût âleminde Rasuli Ekrem’in görülmesiyle sahabeliğin gerçekleşmeyeceğini, sahabi olabilmek için onu mülk âleminde görmek gerektiğini aksi takdirde ruhlar âleminde Rasul’ün ümmetini, ümmetin de Rasul sallallahu aleyhi ve sellem’i görmüş olacağından bütün ümmetin sahabi olmasının söz konusu olduğunu,

[193] Hatib Tarih (10/248) Kuşeyri (s.25)

bunun da doğru olmadığını" söylemiştir.[194] İbni Hacer el-Askalani ve İmam Suyuti de bunu böyle izah etmişlerdir.[195] Hatta İbni Arabî bile, sırf böyle bir rüyet ile sahabi olunması anlayışına karşı çıkmış, lakin bazı şartlarda o da asr-ı saadetten sonra keşif ile sahabe olunabileceğini iddia etmiştir.[196]

Şüphesiz Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonra sahabeler arasında halifelik sebebiyle ihtilaflar çıkmıştır. Nasıl oldu da Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara görünerek çekişmeyi gidermedi?

Ebu Bekr radıyallahu anh ile Fatıma radıyallahu anha arasında Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in mirası ihtilaf sebebi olmuş, Fatıma radıyallahu anha;

"Onun ölümüyle mirası oğullarına kalmıştır, neden onları babalarının mirasından alıkoyuyorsun?" demiş, O da;

"Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem; "Biz peygamberler topluluğu miras bırakmayız, bizden kalan şey sadakadır" buyurdu" demiştir.[197]

---

194 Heytemi Fetava (s.300) Yusuf Bin Yakub Tenbihul Gabi Fi Rüyetin Nebi (s.16)

195 bkz.: Fethul Bari (12/385) Mubarekfuri Mukaddime (s.308) Suyuti Tenvirul Halek (El Havi içerisinde)

196 Futuhat (3/50)

197 Malik (s.993) Buhari (8/4, 5) Muslim (s.1379) Ebu Davud (2976) Nesai (7/137)

Talha, Zubeyr ve Aişe radıyallahu anhum tarafı ile Ali bin ebi Talib ve ashabı radıyallahu anhumun tarafı arasında sonu Cemel savaşının çıkıp sahabe ile tabiinden pek çoğunun ölümüne varan şiddetli bir ihtilaf olmuştur. Neden peygamber sallallahu aleyhi ve sellem onlara görünerek bu kadar kan dökülmesine mani olmadı?

Ali bin Ebi Talib radıyallahu anh ile hariciler arasında çıkan ihtilafta pek çok kan döküldü. Şayet peygamber sallallahu aleyhi ve sellem haricilerin reisine görünüp imamına itaat etmesini emretseydi bu kadar kan dökülür müydü?

Ali ile Muaviye radıyallahu anhuma arasında çıkan ihtilaf sebebiyle pek çok kan dökülmüş, aralarında Ammar bin Yasir radıyallahu anh'in de bulunduğu çok kimse ölmüştür. Neden peygamber sallallahu aleyhi ve sellem onlara görünerek Müslümanları tek kelimede toplamadı?

Ömer bin el-Hattab radıyallahu anh, kadrinin yüceliğine ve şanının büyüklüğüne rağmen, bazı fıkhî meseleleri bilmediğinden ötürü üzülerek şöyle demiştir; "Şu üç şeyi aramızdan ayrılmadan önce Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e arz edip, onun da bizden

ahid alarak sonuçlandırmasını ne kadar da isterdim; kelale, ceddin mirası ve faizin kısımları."[198]

Şayet peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ölümünden sonra bir kimseye görünseydi, mutlaka Ömer radıyallahu anh'e de görünür ve; "Üzülme! Şunun hükmü şöyle şöyledir.." derdi.

Bu Meselede Âlimlerin Görüşleri

1- Kadı Ebu Bekr İbnu'l-Arabî der ki; "Bazı Salihler, vefatından sonra peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i baş gözüyle hakikaten gördüklerini iddia ederek sapmışlardır."[199]

2- İmam Ebu'l-Abbas Ahmed bin Ömer el-Kurtubî, "el-Mufhim Li Şerhi Sahihi Muslim" adlı kitabında Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zatının hakikaten görülmesini şiddetle inkar etmiş ve demiştir ki;

"Bu görmenin hakikat olduğunu zanneden ve diline dolayanın aklı bozuktur. Eğer görüntü hakiki anlamda olsaydı, herkesin peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i başka bir surette değil, son nefesindeki suretinde görmesi lazım geldiği gibi, iki kimsenin aynı anda Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i görememeleri lazım gelirdi. Yine peygamber sallallahu aleyhi ve

[198] Buhari (5/2122) Muslim (4/2322) Ebu Avane (5/100) İbni Hibban (12/182) İbni Hazm Muhalla (9/282) Darekutni (4/252) Mervezi es-Sunne (s.58) Bezzar (1/281) Ebu Davud (3669) Beyhaki (6/245)
[199] İbni Hacer el Askalanî Fethul Bari (12/384)

sellem'in şu an hayatta olup kabrinden çıkması, çarşılarda dolaşması, insanlara hitap etmesi gerekirdi. Bundan dolayı kabrinin boş olması, cesedinin orada bulunmaması gerekirdi. Böylece onu kabri dışında gece gündüz hakikaten görmek mümkün olursa, kabrini ziyaret edip selam veren gaib olana selam vermiş olurdu. Bu ancak akıl sektesinin en düşük seviyesinde olanın iddiasıdır."[200]

3- Şeyhulislam İbni Teymiye "el-İbadatuş Şer'iyye vel-Farku Beyneha ve Beyne'l-Bid'iyye" adlı risalesinde der ki; "Onlardan Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in kabrinden çıkıp konuşacağını zannedenler, bunun keramet olarak sayanlar vardır. Yine onlardan peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in kabrine sorulup cevap alınabileceğine inananlar vardır. Bazıları şöyle anlattı;

"İbni Mende'ye bir hadis müşkil geldiği zaman Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in kabrine gider ve O'na sorar, cevap alırdı."[201] Zehebi dedi ki: "Bunun isnadı kopuktur. Sırf garip karşıladığım için naklettim." Magripli bir başkası için de bunun hâsıl olduğu söylenir ve onun kerameti olarak kabul edilir. İbni Abdilberr böyle zannedenlere der ki;

---

[200] Münavi Feyzul Kadir (6/129) Şeyh Alauddin Şerhu Fetavayı Nevevi (s.342) Kastalani Mevahibu Leduniye (1/734) bkz. Karafi Furuk (4/244) el-Aşkar Efalur-Rasul (2/144)
[201] Zehebi Siyeru A'lami'n-Nubela (17/37-38)

"Yazıklar olsun! Önceki Muhacirler ve Ensar'dan bunu daha mı üstün görüyorsun?! Onlardan biri Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonra O'na sorup cevap almışlar mıdır?! Sahabeler bazı meselelerde çekişecekleri yerde, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e sorup cevap alamazlar mıydı? İşte kızı Fatıma! Mirası hakkında O'na sorup cevap alamaz mıydı?"

Yine İbn Teymiye r.a. der ki; ""Bazı kimseler için bazen yakaza halinde de, uyuyan kimse için rüyada görülen şeylere benzer bir görme hali hâsıl olabilir. Bu kişi kalbi ile uyuyan kimsenin gördüğünün aynısını görür ve ona, kalbiyle müşahede ettiği bir takım hakikatler tecelli eder. Bütün bunlar da dünyada iken vuku bulur. Bazen kalbiyle müşahede ettiği şey, kişiye üstün gelir, onu tamamen sarar ve o şeyi bütün organları ile algılar; kişi de o şeyi bizzat gözleri ile gördüğünü zanneder. Bu hal uyanıncaya kadar devam eder; uyanınca bunun bir rüya olduğunu anlar. Ama bazen de kişi, uykuda gördüklerinin rüya olduğunu bilebilir. İşte böyle abidlerden kendisi için kalbi bir müşahede meydana gelmiş, bu müşahede kendisini tamamen kaplamış ve onun duygularıyla idrak etmesini ortadan kaldırmış kimseler vardır. Böyle bir durumda bu abid kalbi müşahedesini bizzat gözü ile görme işi zanneder, ama bu konuda yanılgı içindedir…"[202]

[202] Şeyhul İslam İbni Teymiye Mecmuul-Fetava (3/333)

4- Hafız Zehebî, Mizanul İtidal'de, er-Rabî bin Mahmud el-Mardînî'nin hal tercemesini verirken der ki; "Deccaldir, 599 yılında sahabelik iddia etmiştir." Zehebî şunu kastediyor; mezkûr şahsın Medine'de peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i uyanık iken gördüğünü iddia ederek; "Dünyam ve ahiretim kurtuldu" dediği işitilmiştir.[203]

5- Hafız İbni Kesir el-Bidaye'de[204] Ebul Feth Ahmed bin Muhammed et-Tusi el-Gazalî'nin hal tercemesini verirken der ki; "İbnul Cevzî ondan münker bazı sözler nakletti. Onlardan biri de şudur; "Ebul Feth Tusi'ye müşkil gelen bir mesele olduğunda Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i uyanık iken görerek ona sorardı. O da ona doğrusunu gösterirdi." İbni Kesir de, İbni Cevzî'nin buna münker demesine katılmıştır. İbni Cevzî bunu el-Kussas vel-Muzekkirin adlı kitabında belirtmiştir.[205]

6- Hafız İbni Hacer el-Askalanî Fethul Barî'de der ki[206]; "İbni Ebi Cemre tasavvufçu bir cemaatten, onların rüyada Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i gördüklerini, bundan sonra da uyanık iken görerek ondan korktukları bazı şeyler hakkında sorduklarını ve kurtuluş yolunu öğrendiklerini nakletti." Sonra İbni Hacer bu söze itiraz ederek şöyle der;

---

[203] bkz.; İbni Hacer el-İsabe (1/513)
[204] El-Bidaye ve'n-Nihaye (12/196)
[205] İbnul Cevzî el-Kussas vel-Muzekkirin (s.156)
[206] Fethul Bari (12/385)

“İşte bu gerçekten problemli bir meseledir. Şayet zahirine yorumlanacak olursa, bütün bunların sahabe olması gerekir! Bu durumda kıyamet gününe kadar sahabe olma imkânı devam edecek anlamına gelir ki bu çamur atmaktır. Rüyada onu gören herkes sonra onu uyanık iken gördüğünü söylememiştir. Sadık haber ise böyle çelişkili olmaz.”

7- Sehavî, vefatından sonra peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in uyanık iken görülmesi hakkında der ki; “Sahabelerden ve onlardan sonrakilerden bize böyle bir şey ulaşmamıştır. Nitekim Fatıma radıyallahu anha Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonraki altı boyunca çok üzülmüş, ondan böyle bir şey nakledilmemiştir. “[207]

8- Molla Aliyul Kârî, Cem'ul Vesail Şerhuş Şemail Lit-Tirmizî adlı eserinde der ki; “Tasavvufçuların iddia ettiği gibi Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i vefatından sonra uyanık iken görmek hakikat olsaydı, ondan işitilen emir veya yasakla amel etmek gerekirdi. Fakat malumdur ki bu icma ile caiz değildir. Bu tıpkı büyüklerden bir zat görse bile, hükmü rüyada görmenin hükmü gibidir. Nitekim bunu el-Mazerî ve başkaları; “Kim O'nun, katli haram olan birini öldürmesini emrettiğini görürse, bu görmek değil, hayaldir.”[208]

---

[207] Kastalani Mevahibu'l-Leduniye (1/733)
[208] Aliyul Kari Cem'ul Vesail (2/238)

İddia Sahiplerinin Öne Sürdükleri Hadis ve İsnadı Hakkında;

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonra uyanık iken görülebileceğini iddia edenlerin dayandığı tek delil;

"Kim beni rüyasında görürse uyanık iken de görecektir" hadisidir. Buhari altı yerde naklettiği hadisi bu lafızla sadece bir yerde rivayet etmiştir. Bunu Ebu Hureyre radıyallahu anh'den beş farklı tabiin rivayet ettiyse de, bu lafızla sadece Ebu Seleme rivayet etmiştir.

Ebu Hureyre radıyallahu anh'den bunu rivayet eden diğer dört tabiin; Muhammed bin Sirin, Ebu Salih Zekvan, Abdurrahman el-Cuheni ve Kuleyb;

"Kim beni rüyasında görürse gerçekten görmüştür. Zira şeytan benim şeklime giremez" lafzıyla rivayet ettiler.[209]

Ebu Seleme'den de iki ravi iki farklı lafızla rivayet etti. Muhammed bin Amr bin Alkame el-Leysî'nin Ebu Seleme'den, onun da Ebu Hureyre radıyallahu anh'den yaptığı rivayet, diğer dört tabiinin Ebu Hureyre'den rivayetinin lafzının aynısıdır. Fakat Ebu Seleme'den rivayet eden diğer ravi Zühri, bunu şek ile şu şekilde rivayet etti;

---

[209] Muslim (15/24) Buhari (6197) Ahmed (1/400, 2/232, 342, 411, 463, 472) İbni Mace (3901)

“Kim beni rüyasında görürse uyanık iken görecektir veya uyanık iken görmüş gibidir.” Görüldüğü gibi “Uyanık iken görecektir” lafzı şüphelidir.

Ayrıca bu rivayet, Enes, Cabir, İbni Abbas, İbni Mesud ve Ebu Cuhayfe radıyallahu anhum’den de rivayet edilmiş olup lafzı şöyledir;

“Kim rüyasında beni görürse gerçekten beni görmüştür” işte bu mahfuz olan lafzı olup, vefatından sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in uyanık olarak görülebileceğini iddia edenlerin tutundukları lafız şazdır.

Şunu da belirtelim ki; Sufilerin ileri gelenlerinden “İmam Rabbani” diye meşhur Ahmed Faruk Sirhindî, “Peygamberler dışındakilerin rüyalarına ve keşiflerine mutlaka şeytanın müdahalesi olduğunu” belirtmiştir. Bu doğru bir sözdür. Çünkü malum olduğu üzere Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’den başka kimsenin şeytanı teslim olmamış, buna rağmen şeytan – az ileride açıklanacağı üzere -Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’i namazda dahi rahatsız etmiştir.

Ehl-i Sünnet indinde Rüya, ilham ve keşifler delil değildir. Bu İmam Şatıbi gibi usul âlimleri tarafından belirtilmiştir.[210] Kitap ve Sünnet’e uygun olanları da ancak

---

[210] Şatıbi Muvafakat (2/267-70) Heytemi Fetava (s.322) Cürcani Tarifat (s.34) İbni Hacer Fethul Bari (12/338) Kesteli Haşiye (s.45,108) İbnül Esir Nihaye (4/282)

o rüyayı göreni bağlar. Abdulvehhab eş-Şa'ranî de Tenbihul Muğterrin'de böyle demiştir[211].

İbni Sirin radıyallahu anh'den sahih olarak rivayet edilmiştir ki, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'i görme rüyası, İbni Sirin'e anlatıldığı zaman, O;

"Rüyada gördüğün zatı bana anlat" derdi. Eğer rüya sahibi o zatı, İbni Sirin'in bilmediği ve Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in hilyesine muhalif görülen bir şekilde anlatırsa, İbni Sirin radıyallahu anh, rüya sahibine;

"Sen Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i görmemişsin" diye cevap verirdi.[212]

Aynı uygulamayı İbni Abbas radıyallahu anhuma, Ebut Tufeyl'in rüyasında Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i gördüğünü zannettiğini söylemesi üzerine yapmış, ondan gördüğünü tarif etmesini istemiştir.[213]

İbni Arabî ve diğer bazı ulema; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i bilinen sıfatları üzere görmek, bizzat Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i görmektir. Başka şekil üzere görmek ise, Rasulullah

---

[211] Tenbihul Muğterrin (s.25)

[212] Ayni Umdetul Kari (20/18) Nablusi Ta'tirul Enam (s.663) Bkz.: Buhari (6/2567)

[213] Müslim (hacc 239)

sallallahu aleyhi ve sellem'in misalini idrak etmektir." Dediler.[214]

Kadı Iyaz; "Bir kimse, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i hayatındaki suretinde görürse, rüyası doğrudur. Bilinen sıfatlarından başka şekilde görürse onun rüyası te'vile muhtacdır." Dedi.[215]

Ali Bin Ebi Talib Radıyallahu anh buyurur ki; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i rüyasında güzel surette görenin eğer layık olmayan surette görürse, o kimsenin fitneye duçar olacağına te'vil edilir."

İmam Bedrüddin el-Ayni de; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, rüyada bir kimseye bir emir verirse, o emir, hayatında bildirilmiş şeriata muvafıksa kabul edilir, değilse reddedilir."[216] Der.

Derler ki: Kişi, ölmüş olan salih birini severse, özellikle kabrini ziyaret ettiğinde ruhu ile ölen kişinin ruhu arasında bir ilişki meydana gelir. Onlara göre akl-ı faal'dan, ya da felekî nefsten ayrılan o ölmüş kimsenin ruhu, Allah'ın bilgisinin dışında - hatta ziyaretçi ruhun da farkına varmayacağı bir şekilde - şefaat dileyen ziyaretçinin ruhuna feyiz saçar. Buna örnek olarak da şunu söylerler: Güneşe karşı bir ayna tutulduğunda, ayna güneşin ışınlarını alır. Sonra o aynanın karşısına

---

[214] Nablusi Ta'tirul Enam (s.663)

[215] Nevevi el-Minhac Bi-Şerhi Sahihi Müslim (15/25) Suyuti Dibac (5/286) Nablusi Ta'tirul Enam (s.663) Feyzul Kadir (6/131)

[216] Ayni Umdetul Kari (1/295) Kastalani (10/133) Feyzül Kadir (6/121) Nakşul Füsus (s.122) İsmail Hakkı Çetin İnsan ve Vazifesi (s.46)

başka bir ayna tutulursa bu ikinci ayna, ışınlarını birincisinden alır. Bu aynanın karşısında da bir duvar ya da su bulunacak olsa, ışınları bunlara iletir. Onlara göre şefaat de işte böyledir. Ziyaretçi bu şekilde yararlanır. Bu söylenenler üzerinde düşünen herkes küfür türlerini açıkça görür.

İnsanın sapıtmasına sebep olarak putların yanında şeytanların bulunması, oraya gelenlere hitapları ve birtakım tasarruflarda bulunmaları şüphe götürmeyen bir vakıadır. Kabirlerin put edinilmeleri de, şirkin ilkidir. İşte bu sebepledir ki, bazı kimselere kabirlerin yanındayken sesler gelir; onlara birileri görünür ve birtakım garip tasarruflara tanık olurlar. Böylece bu şeyleri o ölünün yaptığını sanırlar. Oysa onları yapanlar cin ve şeytanlar olabilir. Meselâ, kabrin yarıldığını, içinden ölünün çıktığını, kendileriyle konuşup kucaklaştığını görürler. Bu, diğerlerinin kabirleri yanında olabileceği gibi peygamberlerin kabirleri yanında da olur. Oysa kabirden çıkan şeytandır. Şeytan, insanın suretine girerek, kendisinin peygamber ya da falan şeyh olduğunu söyler. Halbuki o, yalancıdır.

Bu konuda o kadar çok olay vardır ki, burada hepsini zikretmek mümkün değildir. Cahil kişi, kabirden çıkıp kendisiyle kucaklaşan ya da konuşanın, o kabirde yatan kişi ya da peygamber veya salih kişi olduğunu sanır. Ama (ilim sahibi) îmanı kuvvetli mü'min, onun şeytan olduğunu bilir. Bunun şeytan olduğu şu özelliklerle bilinir:

1 - Gören kişi samimiyetle ve doğru olarak Âyete'l-Kürsî'yi okumasıyla. Böylece görünen şahıs hemen yok olur. Veya yere gömülür. En azından görünmez olur. Eğer o kişi gerçekten salih biriyse, ya da bir melek ve

mü'min bir cin ise, Âyete'l-Kürsî ona zarar vermez. O, ancak şeytanlara zarar verir. Nitekim Buhari' nin Sahîh'inde anlatıldığı şekliyle cinlerden biri, Ebû Hüreyre'ye:

"Yatağına girdiğinde Âyete'l-Kürsî'yi oku. O zaman Allah'tan bir koruyucu seni korur; sabaha kadar hiçbir şeytan sana yaklaşamaz" demişti. Olayı duyan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Hüreyre'ye

"**O, bir yalancı olduğu halde sana doğruyu söylemiştir"** demiştir.[217]

2 - Şeytanlardan Allah'a sığınmasıyla.

3 - Bu konudaki diğer şer'î duaları okuyarak sığınmasıyla.

Şeytanlar, peygamberlerin hayatlarında karşılarına çıkar ve onlara eziyyet etmek, ibadetlerini bozmak isterlerdi. Nitekim bir defasında Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e cin gelmiş ve bir ateş aleviyle onu yakmak istemişti. Bunun üzerine Cebrail, Ebu't-Tayyah' tan rivayet edilen hadîsin ihtiva ettiği meşhur sığınma duasını getirdi. Ebu't-Tayyah diyor ki:

"Birisi, yaşlı ve Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemi görmüş olan Abdurrahman b. Hubeyş'e sordu;

"Şeytanlar Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem'e komplo hazırladığında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ne yaptı? Abdurrahman dedi ki:

---

[217] Tirmizî (Sevâbu'l-Kur'an 3) Ahmed (423)

“Şeytanlar, çukur ve vadilerden çıkıp Resûlüllah'a doğru akın etmeye başladılar. Resûlüllah korktu; ne yapacağını şaşırmıştı. Bunun üzerine Cebrail geldi ve ona:

“Ey Muhammed, söyle” dedi. Rasûlüllah: “Ne söyliyeyim?” diye sordu. Cebrail: Şöyle söyle, dedi:

“Allah'ın yaratıp çoğalttığı ve kendilerine bir düzen verdiği şeylerin şerrinden, gökten inenin ve ona tırmananın şerrinden, yerden çıkanın ve ona girenin şerrinden, gece ve gündüzün fitnelerinin şerrinden, iyilikle gelen hariç ansızın gece gelenin şerrinden, ne iyi ve ne de kötünün aşamadığı Allah'ın mükemmel kelimelerine (kanunlarına) sığınıyorum, Ya Rahman!”

Buhari ve Müslim'de Ebû Hüreyre'nin şöyle bir hadîsi mevcuttur: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular:

“Dün gece namazımı kesip bana kötülük etmek üzere cinden bir ifrit geldi. Fakat Cenâb-ı Hak ona karşı bana güç verdi de onu defettim. Sonra onu yakalayıp sabahleyin siz kalktığınızda bakasınız diye Mescid'in bir direğine bağlamak istedim. Ama Süleyman (a. s,)'ın:

“Rabbim beni yarlığa ve bana benden sonra hiç kimseye nasip olmayacak bir hükümranlık ver'(Sa'd 35)şeklindeki ilticasını hatırlayıp bundan vazgeçtim. Böylece Cenâb-ı Hak onu hakir ve kovulmuş bir şekilde defetti”[218]

[218] Buhârî (Salât 75) Müslim (Mesâcid 39)

Ebû Said el-Hudrî' den ise şunlar rivayet edilmiştir: “Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kılıyordu; Ebû Said de, hemen O'nun arkasındaydı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kıraati karıştırdı. Namazını tamamlayınca buyurdu ki:

“Benimle İblis'i bir görseydiniz! Elimi uzattım ve derhal boğazını sıktım. O kadar ki, salyasının serinliğini - baş ve işaret parmaklarını göstererek - şu iki parmağımda hissettim. Şayet kardeşim Süleyman'ın duası olmasaydı, inanın onu Mescid'in direklerinden birine bağlardım; Medine'nin çocukları da gelip onu oyuna alırlardı. Artık kim kendisi ile kıble arasına hiç kimsenin girmemesine güç yetirebilirse bunu sağlasın”[219]

Müslim'in Sahih'inde Ebü'd-Derdâ'nın şöyle dediği nakledilir: «Hz. Peygamber namaz kılmak üzere kalmıştı. O'nun şöyle dediğini işittik: 'Senden Allah'a sığınırım'. Sonra üç defa da: 'Allah'ın lânetiyle lanet sana!' dedi ve sanki bir şeyi tutarmış gibi elini uzattı. Namazını bitirince biz sorduk;

“Yâ Resûlâllah! Namazda bir şeyler söylediğini işittik; bunları daha önce senden hiç duymamıştık. Elini uzattığını da gördük? Buyurdular ki:

“Allah'ın düşmanı İblis, yüzüme çarpmak için bir ateş alevi getirdi. Ben hemen üç defa: 'Senden Allah'a sığınırım' dedim ve ekledim: 'Allah'ın tüm lânetiyle seni lanetlerim'. Bunun üzerine İblis geriledi. Sonra ben onu yakalamak istedim. Kardeşimiz Süleyman'ın ilticası olmasaydı şüphesiz

[219] Ahmed (3/82-83)

İblis, Medine çocuklarının oynayacağı şekilde bağlanmış olurdu"[220]

Bütün bu rivayetlerden anlaşıldığı üzere şeytanlar, eziyet vermek, ibâdetlerini ifsâd etmek için peygamberlere bile gelip musallat olduğuna ve Allah Azze ve Celle, peygamberleri te'yid ettiği dua, zikir, ibadet ve elle cihâd gibi şekillerle bu şeytanları defettiğine göre, peygamberlerden daha aşağı seviyede olan insanlar haydi haydi şeytanlarla mübtelâdır.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ins ve cin şeytanlarını, Cenâb-ı Hakk'ın kendisini onunla desteklediği çeşitli bilgiler ve en faziletlisi namaz ve cihâd olan amellerle zelîl kılıp reddetmiştir.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in hadîslerinin pek çoğu namaz ve cihâdla ilgilidir. Kim peygamberlerin yolundan giderse Allah ona, peygamberlere yardım ettiği şeyle yardım eder.

Kendileri için meşru kılınmamış bir din ihdası ile, emrolundukları ortağı bulunmayan tek Allah'a ibadeti ve ümmetine teşri buyurduğu hususlarda Resulüne uymayı bırakan, peygamberler ve sâlih kişiler hakkında aşırılık ve onlarla şirk koşma bid'atını uyduranlara gelince, işte bunları şeytanlar oyuna alır. Nitekim Cenâb-ı Hak buyurur:

"Gerçek şu ki Şeytan'ın inananlar ve yalnız Rablerine güvenenler üzerinde hiç bir nüfuzu yoktur. Onun nüfuzu sâdece, onu dost edinenler ve Allah'a ortak koşanlar üzerindedir" (Nahl 99-100) **.**

---

[220] Muslim (mesacid 40)

Yine Allah Teâlâ buyurmaktadır: **«Kullarım üzerinde senin (ey Şeytan) bir nüfuzun olamaz. Ancak sapıklardan sana uyanlar müstesna»** (Hicr 42) .

Musallat olanın şeytan olduğunu bilmenin yollarından birisi de, böyle bir şey gören kimsenin, durumu aydınlığa kavuşturması için Rabbine dua etmesidir.

Bir başka usûl, bu görünen şahsa: “Sen falancasın öyle mi?” diye sorup ona karşı büyük yeminler vermesi, Kur'ân'da mezkûr tehdit ihtiva eden âyetleri okuyup hatırlatması ve şeytanlara zarar veren buna benzer diğer yollara başvurmasıdır.

Yine bu türden olmak üzere birçok kişi Kabe'nin kendisini tavaf ettiğini görür; üzerinde muazzam bir şekil bulunan büyük bir arş görür, inip çıkan birtakım varlıklar müşahede eder ve bunları melekler, bu muazzam şekli de -hâşâ Cenâb-ı Hak zanneder; oysa bu Şeytan'dır. Birçok kişinin başından böyle olaylar geçmiştir. Bunlardan bir kısmını Allah Teâlâ korumuş, onlar da görünenin Şeytan olduğunu anlamışlardır.

Abdülkadir Geylânî'nin Şeytana Galebesi

Şeyh Abdülkadir Geylânî'nin başından geçen meşhur olayı buna örnek verebiliriz. O şöyle demektedir: «Bir keresinde ibâdet ediyordum. Üzerinde nur bulunan büyük bir arş gördüm. Bu nur bana seslendi:

“Ey Abdülkadir! Ben senin Rabbinim, başkalarına haram kıldıklarımı sana helâl ettim.” Cevap verdim:

“Sen, kendisinden başka ilâh olmayan Allah'sın öyle mi? Defol buradan ey Allah'ın düşmanı!” Bunun üzerine bu nur darmadağın oldu ve kopkoyu bir zulmete dönüştü. Arkasından da şöyle seslendi:

“Ey Abdülkadir, benden dinindeki fıkhın (kavrayışın), ilmin ve ulaştığın mertebeler sayesinde kurtuldun. İnan ki, ben aynı şeyle yetmiş kişiyi saptırdım.” Abdülkadir Geylânî'ye soruldu:

“Onun şeytan olduğunu nasıl bildin? Cevap verdi:

“Bana 'Başkalarına haram kıldığımı sana helâl ettim' demesinden... Çünkü biliyordum ki, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriatı nesholunmaz ve değişmez. Bir de onun “Ben senin Rabbinim” deyip de “Ben, zâtımdan başka ilâh olmayan Allah'ım” diyememesinden...”

Ama böyle bir olayla karşılaşanlardan bir kısmı, görünenin bizzat Allah olduğunu sanmışlar ve uyanıkken Allah'ı gördüklerine inanmışlardır. Onların dayanağı müşahede ettikleri şeylerdir. Aslında bu kimseler haber verdikleri hususlarda doğru söylemekte, fakat bunun şeytan olduğunu bilmemektedirler.

Bu durum birçok câhil âbidin başına gelmiştir. Bunlardan biri kalkıp dünyada gözü ile Allah'ı gördüğünü sanır ve bunu iddia eder. Çünkü onların birçoğu Allah sandıkları bir şey görmüştür, ama aslında o Şeytan'dır.

Birçoğu da bir peygamber, sâlih bir kul ve Hızır (a.s.) sandığı birisini görür ki, aslında bu da Şeytan'dır.

Sahih bir hadîste Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilir: **«Kim rüyada beni görürse, beni gerçekten görmüştür. Çünkü Şeytan benim suretime giremez»[221].**

Bu, uykuda iken rüya ile ilgili bir durumdur. Çünkü uykuda görülen rüya gerçek olabildiği gibi, Şeytan'dan da olabilir. Cenâb-ı Hak, rüyada Şeytan'ın Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in şekline girmesini engellemiştir. Uyanıklık durumuna gelince, dünya gözü ile artık O'nu kimse göremez.

Kim, görülen kişinin bizzat daha önce ölen bir kimse olduğunu sanır ve bunu iddia ederse, bunu cahilliğinden dolayı yapmaktadır. Bu sebeple de böylesi bir durum ne sahabeden, ne de güzelce onların yolunda giden tâbiûndan birisinin başına gelmemiştir.

İnsan Aynı Anda İki Ayrı Yerde Bulunmaz

Böyle bir şey gören - ya da gördüğünü söyleyenlere inanan bâzıları, bir kişinin aynı anda iki ayrı yerde olabileceğine inanmış, böylece de apaçık mâkul bir şeye aykırı davranmıştır.

[221] Buhârî (İlm 38, Edeb 109)

Bunlardan bir kısmı, görüntünün, görülen şeyin cism-i lâtifi olduğu veya rûhâniyeti, ya da tecessüm etmiş mânası olduğu yanılgısına kapılmakta, bunun o görülen şahsın kılığına girmiş bir cin olduğunu anlayamamaktadırlar.

Görünenin melek olduğunu sananlar da vardır. Oysa melek, bir çok bakımlardan cinden ayrılmaktadır. Bir kere cin taifesi arasında kâfir, fâsık ve câhil olanları bulunduğu gibi, mü'min olup Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in yolundan gidenleri de vardır. Bunların cin ve şeytanlar olduğunu bilmeyen bir çok kişi onlara melâike gözüyle bakmaktadır.

Yıldızlara ve bunlardan başka putlara yakaranların durumu da böyledir. Böylelerinden birisine bir ruh gelir, adam da: «İşte bu, yıldızların rûhâniyetidir» der; bir kısmı ise bunun meleklerden olduğunu sanır. Halbuki bu, müşrikleri saptıran şeytanlar ve cinlerdendir.

Şeytanlar, arzu ettikleri şirk, fısk ve isyanı irtikâb eden kimseye yardım ederler. Bâzan açığa vurması için ona gayba dâir bir takım şeyleri haber verirler. Bâzan öldürme, hastalık verme ve benzeri şekillerle onun eziyet etmek istediği kimselere eziyet ederler.

Bâzan insanları arzuladığı kimselere çekerler. Bir başka zaman insanlardan para, yiyecek, giyecek gibi şeyler çalarak onları bu kimseye gizlice getirip verirler; o adam da bunu, evliyanın kerametlerinden sanır. Halbuki getirilen mal, çalıntıdan başka bir şey değildir.

Bazen de onu havada taşıyıp uzak bir yere götürürler. Bu kabilden olmak üzere şeytanların, arefe akşamı Mekke'ye götürüp sonra geri getirdikleri kimseler vardır. Müslümanların ifâ ettiği gibi bir hac yapmayıp ihrama girmediği, telbiyede bulunmadığı, Kabe'yi tavaf etmediği, Safa ile Merve arasında sa'y yapmadığı halde, bu adam da böyle bir şeyin keramet olduğuna inanır.- Malûmdur ki bu, büyük bir sapıklıktır.

Böylelerinden, şer'î bir umre tarzında olmaksızın Kabe'yi tavaf için Mekke'ye gidenler vardır ve bunlar mîkât'a (Mekke'ye dışarıdan gelenlerin ihrama girmeleri gerekli yere) geldikleri zaman ihrama girmezler. Yine malûmdur ki, ibadet amacıyla Mekke'ye yönelen kimsenin mîkâtı ancak ihramlı olarak geçmesi mümkün ve gereklidir. Kişi Mekke'ye ticaret, bir yakınını ziyaret veya ilim tahsili için hareket etse bile aynı şekilde mîkât'ta ihrama girmek zorundadır.

Puta tapan müşriklerle hıristiyanlar veya bu ümmetin bid'at ehlinden olup bu müşriklerle benzerlik gösterenler nezdinde bu meselelere dâir uzun uzun anlatılabilecek hikâyeler vardır. Yalnız durum şu ki, peygamber olsun-olmasın bir ölüye yakaran ve ondan istiğase (medet dileme) yi âdet edinen her kişide mutlaka onun dalâlete düşmesine neden olacak böyle bir hal ortaya çıkmıştır. Meselâ yokluklarında bu sâlih kullara yalvarıp onlardan istiğasede bulunanlar, aynen onların suretinde olan ya da onların suretinde olduğunu sandıkları, “Ben falancayım” deyip kendileriyle konuşan, bâzı ihtiyaçlarını da karşılayan bizzat kendileriyle

konuşan ve isteklerini yerine getiren kişi olduğuna inanmışlardır. Halbuki bu ancak şeytan ve cinlerdendir.

Bâzısı, bunun bir melek olduğunu iddia eder. Ama melekler, müşriklere yardım etmez; dolayısiyle bunlar ancak onları Allah'ın yolundan saptıran şeytanlardır.

Şirk konusunda, işte bu noktada bulunanların ve başlarına benzer haller gelmiş olanların bildiği, anlatılması uzun sürecek bir çok hikâye ve olay vardır.

Cahil kimseler bu hususta iki gruba ayrılır: Bir grup böyle şeylerin tamamını inkâr eder. Diğer grup ise bunların Allah'ın veli kullarının kerametleri olduğuna inanır.

Birinci grup “Bu, hâriçte hakikati olmayan ve sadece onların nefislerinde cereyan eden bir hayalden ibarettir” demektedir. Onlar bu görüşlerini topluluktan topluluğa aktardıklarında böyle bir şeyi gören ve mevcut olarak bizzat müşahede eden veya hâriçte mevcut olarak gören kimselerin haberlerine dayalı olarak âdeta bu husus tevatür derecesine ulaşan ve durumun kendisine, doğruluğundan şüphe etmediği kimselerin haber verdiği kişilere bakacak olursak; birinci grubun bu tutumu, işte ölünün gelip konuştuğunu müşahede eden, güvenilir haberlerle bunu kabullenen bid'at ehli ve müşriklerin dâvalarında sebat ve inat etmelerinin en büyük sebeplerinden biridir.

Sonra böyle bir şeyi kabul etmeyip reddedenler, daha sonra benzer bir şeyi gözleriyle gördükleri zaman, bu durumun kendi başına geldiği kimseye itaat eder, ona boyun eğer ve onun Allah'ın velî kullarından olduğuna inanıverirler; halbuki onlar bir taraftan da bilmektedirler ki, bu kişi Allah'ın farizalarını, hattâ beş vakit namazını dahi eda etmemekte, ne Allah'ın haram kıldığı şeylerden, ne rezîletlerden, ne de zulümden sakınmamakta, aksine Cenâb-ı Hakkın:

"İyi bilin ki, Allah'ın dostlarına korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir de. Onlar iman edip takva üzere olanlardır" (Yûnus 62-63) âyetinde velî kullarını kendisiyle vasıflandırdığı, insanlar içinde îman ve takvadan en uzağı durumunu arzetmektedirler.

Böylece bunlar, îman ve takva bakımından insanların en aşağısında olan bu kişilerin, Allah'ın takva sahibi velî kullarına has kerametlerden olduğuna inandıkları keşifleri ve harikulade tasarrufları bulunduğunu sanırlar.

Bunlar arasında, İslâm'dan irtidât edip yüz-geri dönenler, namaz kılmayan, hattâ peygamberlere dogru-dürüst inanmayan, onlara hakaretler edip noksanlık nispet edenler için «Allah'ın müttekî velîlerinin en büyüklerinden» diye inanç besleyenler vardır.

Bunlardan bir kısmı da şaşkın, mütereddit, şüpheli, endişeli bir durumda kalmıştır; küfre doğru bir adım

ilerler, sonra diğer adımını İslâm'a doğru atar-, ama çoğu zaman küfre, îmandan daha yakın durumdadır.

Bunun sebebi, aslında onların velilik şartlarına hiç de uymayan şeyleri bu hususta delil kabul etmelerindendir. Oysa kâfirler, müşrikler, sihirbazlar ve kâhinlerin yanında onlara bunun kat kat fazlasını yapan şeytanlar vardır. Nitekim Cenâb-ı Hak buyurur:

"**Size haber vereyim mi, şeytanlar kimler üzerine inerler? Onlar her günahkâr yalancının üzerine inerler"** (Şuarâ 221-222)**.**

Cenâb-ı Hakk'ın Resulü yoluyla gönderdiği emir ve nehiylerden uzaklaştıkları için bunlarda mutlaka yalan, şeriata muhalefet, günâh ve bühtan bulunacaktır. Ve bu şeytanî haller, onların sapıklığının, şirkinin, bid'at ve cehaletlerinin, küfürlerinin bir sonucu olup, bu haller dahi bu hususun işaret ve belirtileridir.

Sapık ve cahil biriyse, bu hallerin, onların îmanlarının ve Allah'ın velî kulları oluşlarının bir sonucu olduğunu sanırlar. Bu zan, bu câhil kişinin Allah'ın velîleri ile Şeytan'ın dostlarını ayırdedecek sağlam bir kıstasa sahip olmayışından ve velilik konusunda delil kabul ettiği bu hallerin İslâm'a müntesip olanlardan daha ziyâde müşriklerden olsun, ehli kitaptan olsun kâfirler için geçerli olduğunu bilmemesinden kaynaklanmaktadır. Delil, medlulü (işaret ettiği şeyi) gerektirir ve ona mahsustur, medlulü olmaksızın delil bulunmaz; bu haller kâfirlerde, müşriklerde ve ehl-i kitap'ta da bulunduğuna ve değil velilik, imanı daha gerektirmeyip, buna mahsus olmadığına göre veliliğin delili olması mümkün değildir.

Taklid Hakkında:

Fethullah Gülen diyor ki: "İmam Rabbaniden bir misal: "Ben bazı hususlarda İmam Şafii'yi taklid ediyordum. Ancak bana İmam Ebu Hanife'nin peygamberlik mesleğini temsil ettiği ihsas edildi. Ben de Ebu Hanife'ye iktida ettim…" (Prizma 121)

Bu konuda rüyalar, keşifler delil getirilecek olsaydı, Ebu Hanife'nin aleyhinde görülmüş bir çok rüya rivayetleri de ümmetin bir başka ihtilaf sebebi olurdu. İmam Rabbani'ye taklid etmesinin ihsas edilmesi zaten başlı başına bunun şeytani bir ihsas olduğunu gösterir. Zira Allah Azze ve Celle ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem taklidi haram kılmışlardır.

İbrahim Canan (s.131), Fethullah Gülen'in taklitçiliğini dile getiren şu sözünü naklediyor: "Ya Rasulallah, abdest dualarının sana ait olup olmadığını bilmiyorum, ama madem İbn Humam onları sana isnad ediyor ve "Bunlar abdestte okunsun" diyor, bunları sen abdest alırken söylediğin için ben de söylüyorum…"(Ümit Burcu s.88)

Allah ve Rasulünün taklidi haram kıldıklarını söylemiştik. Şimdi bunun delillerini görelim:

Öncelikle, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisinden sonra ümmetinin sapıtmaması için iki emanet bıraktığını hatırlayalım:

Hatib el-Bağdadi, isnadıyla Ebu Said el-Hudrî radıyallahu anh'den rivayet ediyor:

“Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem, vefat ettiği hastalığında yanımıza çıkageldi. Biz sabah namazında idik ve Ebu Bekir radıyallahu anh geri çekilmek istedi. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem ona yerinde kalmasını işaret etti ve insanlarla beraber namazı kıldı. Namaz bitince hamd-u sena ederek şöyle buyurdu:

“**Ey insanlar! Size iki ağırlık bıraktım; Allah’ın kitabı ve sünnetim. Kur’anı sünnetimle konuşturunuz, bu hususta sapmayınız! Zira bu ikisine tutunduğunuz sürece gözleriniz kör olmaz, ayaklarını kaymaz ve elleriniz aciz kalmaz**.”[222]

Ebu Hureyre, Enes, Amr b. Avf el-Muzenî, Urve ve ayrıca İbni Abbas r.anhum'den gelen rivayetlerde Allah rasulü Sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur;

“**Ey insanlar! Size, onlara yapıştığınız takdirde asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum; Allah’ın Kitabı ve Sünnet’im. Bu ikisi (kıyamette) havza kadar ayrılmadan beraberce geleceklerdir**.”[223]

Muaz bin Cebel radıyallahu anh şöyle söylüyor: ‘’Zaman gelecek Kuran insanlara açılacak öyle ki onu kadın, çocuk, erkek herkes okuyacak. Derken adam

[222] Hatib el-Bağdadi; el-Fakih ve’l-Mutefekkih (1/306 no:272)

[223] Sahihtir. Darekutni (4/245) Lalekai İtikad (1/80) Hakim (1/93) İbni Hazm İhkam (6/809-810) Beyhaki (10/114) Beyhaki el-İtikad (206) Beyhaki Delail (6/54-56) Ebu Nuaym Ahbaru İsbehan (1/405 no: 311) Tarihu İsbehan (1/56) Şeceri Emali (1/126) Mervezi es-Sunne (54) Acurri eş-Şeria (1657) İbn Abdilberr Camiu Beyani’l-İlm (870) Ebu’ş-Şeyh Tabakat (4/187) Hatib el-Fakih (1/94) Camiüs Sagir (3282, 3923) mürsel olarak: Malik (1395)

diyecek ki Kuran'ı okudum ama bana uyan olmadı. Vallahi onu onların içinde uygulayacağım veya onlara okuyarak içlerinde namaz kılacağım belki bana uyan olur. Bunun üzerine onu onların içinde tatbik eder. Ama yinede kendisine uyan olmaz. O zaman der ki Kuran'ı okudum bana uyan olmadı. Onu içlerine uyguladım bana uyan olmadı. Vallahi evimde bir mescit yeri çevireceğim belki bana uyarlar. Bu sebeple evinde bir mescit yeri yapar. Ama yine kendisine uyulmaz. O zaman der ki Kuran'ı okudum bana uyan olmadı. Onu içlerine uyguladım bana uyan olmadı. Evimde bir mescit yeri çevirdim bana yine uyan olmadı. Vallahi onlara mutlaka ne Allah'ın kitabında bulamayacakları ne de rasulullah sallallahu aleyhi ve sellemden duymadıkları bir haber getireceğim. Belki bana uyulur. Muaz radıyallahu anh dedi ki, işte onun getirdiğinden sakının, çünkü onun getirdiği şey sapıklıktır"[224]

Allah azze ve celle şöyle buyurmuştur: **"İnsanlar arasında adaletle hükmet; hevana tabi olma; aksi halde Allah'ın yolundan seni saptırır. Allah'ın yolundan sapanlara ise, hesap gününü unutmaları sebebiyle şiddetli bir azâb vardır." (Sad 26)**

Allah azze ve celle insanlar arasında hükmetmeyi de iki kısma ayırıyor. Ya kitap ve sunnetin getirdiği hak ile hükmetmek ya da ikisine zıt düşen heva ile hükmetmek. "**(Ey Muhammed) Sonra sana dinden**

---

[224] İsnadı sahihtir. Ebu Davud (4611) Hakim (4/466) Beyhaki (10/210) Beyhaki Şuabul İman (6/484) Firyabi Sıfatul Munafık (s.58) Lalkai İtikad (1/88) Abdurrazzak (11/363) Darimi (199) Acurrî eş-Şerîa (s.45) İbn Asakir Tarihu Dımeşk (65/337) Ebu Nuaym Hilyetul Evliya (1/230) İbni Teymiye Fetava (5/89) İbni Kesir Camiül Mesanid (11/487)

yeni bir şeriat verdik. Ona uy. Bilmeyenlerin heveslerine uyma. Zira onlar, Allah'tan gelecek bir şeyi senden asla savamazlar. Zâlimler birbirlerinin dostudurlar; Allah ise, sakınanların dostudur." (Casiye 18, 19)

"**(Ey Müslümanlar!), Rabbınızdan size indirilene uyun; O'nun dışındakileri dostlar edinip de onlara uymayın. Zaten ne kadar da az öğüt alıyorsunuz."** (Araf 3)

Müslümanların önce gelenleri yani selefisalihin de, sonradan gelenleri bu selefe tabi olanları da Allah azze ve cellenin kitabına ve rasulunun sünnetine dönmenin bütün Müslümanlara vacip olduğunda icma etmişlerdir. Kim bu ikisinden başkasına muracaat ederse o Allah azze ve celle ve rasulu sallallahu aleyhi ve sellem'e âsî, aziz kitaba ve sunneti seniyeye muhalefet eden bir kimse olmuştur.

Bir meselede münakaşa olduğu takdirde Müslümana vacip olan şey, Allah azze ve cellenin onu Allah'a ve rasulune götürün emrine binaen bu iki kaynağa müracaat etmektir. Allah azze ve celle bu emrinin ardından şöyle buyuruyor:

"**Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygambere ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin. Eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz. Allah'a ve âhiret gününe inandığınız takdirde, onu,**

Allah'a ve Peygambere arzedin. Bu, netice itibariyle daha hayırlı ve daha güzeldir." (Nisa 59)

Münakaşanın küçük veya büyük olması arasında da bir fark yoktur. Zira ayette de geçtiği gibi ''bir şey hususunda münakaşa ederseniz'' şeklinde geliyor. Burada bu şartta ki ''şey'' kelimesi nekre olup, genel mana ifade etmektedir. Şer' i meselelerin hepsini içine alır. Böylece kitap ve sunnete müracaat etmek imanın şartlarından, etmemek ise imansızlık olarak kabul edilmiştir. Bu şekilde bir müracaat bulunmayınca iman da bulunmaz. Yine Allah azze ve celle şöyle buyurmuştur:

"Allah ve Rasülü birşeye hükmettikleri zaman, mü'min erkek ve mümin kadının, kendi işlerinde artık başka bir şeyi seçmeye hakları yoktur. Kim Allah'a ve Rasûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur." (Ahzab 36)

"**Ey îman edenler! Allah'ın ve Rasûlünün önüne geçmeyin. Allah'tan korkun."** (Hucurat 1) İbn Abbas radıyallahu anhuma bu ayet hakkında:

"Kitap ve sünnete aykırı konuşmayın" demiştir.[225]

---

[225] Tefsiru İbn Ebi Hatim (12/234) Taberi (22/272) Ebu Nuaym Ahbaru İsbehan (1991) Hilyetu'l-Evliya (10/398) Ebu'ş-Şeyh Tabakat (3/185) Herevi Zemmu'l-Kelam (274) Durru'l-Mensur (9/239)

İnsanlar haddizatında bilgisizdir, ilmin kaynağı ancak vahiyle bildirilenlerdir. Bu yüzden dinde ilimsiz konuşmak yasaklanmıştır:

“**Allah sizi analarınızın karınlarından çıkarmıştır. Hiçbir şey bilmiyordunuz.”** (Nahl 78)

“**Nitekim size, kendi içinizden, âyetlerimizi size okuyan, sizi arındıran, size kitap ve hikmeti belleten ve bilmediğiniz şeyleri öğreten Peygamber gönderdik.”** (Bakara 151)

Allah ve rasulünden gelenler karşısında, ister alim ister cahil olsunlar, atalar öne sürülerek karşı çıkılamaz:

“De ki: "Rabbım, ister açığı olsun, ister gizlisi olsun, ancak kötülükleri, günâhı, haksız yere başkaldırmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi Allah'a ortak kılmanızı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.” (A’raf 33)

“**Onlara, "Allah'ın indirdiklerine uyun" denildiği zaman, "hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeylere uyarız" demektedirler. Ya ataları hiçbir şeyi akıl edememiş ve doğru yolu da bulamamış idiyseler**?” (Bakara 170)

“Senden önce de, (ey Muhammed!) biz bir ülkeye herhangi bir uyarıcı gönderdiğimizde, oranın varlıklıları da, hemen "biz, atalarımızı bir dîn üzerinde

bulduk; şimdi biz de onların izine uyuyoruz" derlerdi. Uyarıcı da onlara: "Size, atalarınızı üzerinde bulduğunuz dînden daha doğrusunu getirmiş olsam da mı?" der, onlar da: "Biz, sizinle gönderilen dîni tanımıyoruz ki" derlerdi.” (Zuhruf 23-24)

“**Onlara, "Allah'ın indirdiğine uyun" denildiği zaman, "hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız" derler. Şeytan onları, alevli ateşin azabına çağırmış olsa da mı onlara uyacaklar?”** (Lokman 21)

“Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini ve Meryem'in oğlu Mesîh'i kendilerine Rab edinmişler. Halbuki onlar da tek bir ilâha ibadet etmekten başka bir şeyle emrolunmamışlardı. Zira O'ndan başka ilâh yoktur. O, onların şirk koştuklarından münezzehtir.” (Tevbe 31)

Kuranı kerimde bu manada birçok ayeti kerimeler vardır. Bu ayetler her ne kadar kafirler hakkında inmiş olsa da bunlarla Allah Tealanın indirdiğinden uzaklaşıp geçmişlerin sözlerini tercih eden kimseyi kınamak kastedilmiştir. Bazı kimseler bu tür ayetleri söylediğimiz zaman “Bu ayetler kâfirler hakkında inmiş ayetlerdir. Siz nasıl bunları Müslümanlara delil getirirsiniz” diyorlar. Biz de buna cevap olarak deriz ki, burada kınanan bir konu var. Yani daha önceki kavimler Allah’ın indirdiğinden başka bir şeye uyunca kötü oluyorlar da, bu ümmet Allah’ın indirdiğinden başka bir şeye uyunca hak mı oluyor? Kaldı ki Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem,

Tevbe suresi 31. Ayetini ashabından Adiy b. Hatim radıyallahu anh'e okuyarak sakındırmıştır:

Adiy bin Hatim radıyallahu anh Tevbe suresi 31. Ayeti hakkında Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e dedi ki: "Onlar alimlerine iabdet etmiyorlardı?" bunun üzerine Allah Rasulu sallallahu aleyhi ve sellem "**Onlar Allah'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram kıldıklarında onlara itaat etmiyor muydunuz? İşte bu onlara ibadet etmektir**" buyurmuştur.[226] Bu hadisi Ahmed bin Hanbel ve Tirmizi rivayet etmişlerdir.

Ayetin lafzı, nuzul sebebinden daha geniş kapsamlıdır. Ve usul ilmine göre ayetin nuzul sebebinin hususiliği değil, lafzın genel oluşu muteberdir. Kim Allah azze ve cellenin kendisine şeriat kıldığı şeyden uzaklaşır ve atalarının üzerinde bulunduğu şeyi bu şeriata tercih ederse bu ayetlerin genel manasının hükmü altına girer.

Taklidin kötülendiğine dair delillerden birisi de İsra suresinin 36. Ayetidir: **Bilmediğin şeyin ardına düşme; zira kulak, göz ve kalb, bunların hepsi de, ondan sorguya çekilecektir.**

Mukallit kimse ise bilmediği şeyin arkasına düşmüştür. Yine Araf suresi 3. Ayetinde: **(Ey**

---

[226] İbn Ebi Hatim Tefsir (7/232) Taberi (10/114) Buhari Tarih (7/106) Beyhaki (10/116) Tirmizi (3095) Taberani (17/92) Elbani Sahiha (3293)

Müslümanlar!), Rabbınızdan size indirilene uyun; O'nun dışındakileri dostlar edinip de onlara uymayın. Zaten ne kadar da az öğüt alıyorsunuz.

Mukallit Allah azze ve cellenin indirdiğini ona tabi olacak derecede bilmez. Bilakis o şahsi görüşe tabi olmuştur ve uyduğu şahsi görüşte Allah azze ve cellenin indirdiğinden başkadır. Zaten ümmet arasın da gerek itikadi gerekse fıkhi fırkalaşmalara baktığımız zaman hepsinin de kökeninde akıl vardır. Bir kısmı aklı din edinerek itikatta sapmalar göstermişken, bir kısmı da fıkhi konularda kıyası, şahsi görüşü din edinerek değişik yollara sapmışlardır.

Mukallit taklit ettiği kişinin şahsi görüşüne sarıldığı zaman bu hareket Allah azze ve cellenin hakkında söylemediği bir şeyi uydurmak ve Allah azze ve celleyle Rasulu sallallahu aleyhi ve sellemden başkasına müracaat etmek olacaktır. Bu hususta Allah azze ve celle Araf suresi 33. Ayetinde: "**Keza de ki: "Rabbım, ister açığı olsun, ister gizlisi olsun, ancak kötülükleri, günâhı, haksız yere başkaldırmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi Allah'a ortak kılmanızı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır."**

"**Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygambere ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin. Eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz. Allah'a ve âhiret gününe inandığınız takdirde, onu,**

Allah'a ve Peygambere arz edin. Bu, netice itibariyle daha hayırlı ve daha güzeldir." (Nisa 59)

"**Ve yine derler ki; "Rabbımız! Biz, kendi liderlerimize ve büyüklerimize itaat ettik; onlar da bizi doğru yoldan saptırdılar."** (Ahzab 67)

İbni Abdil Berr (r.a) şöyle diyor: Allah azze ve celle taklidi zemmederek bir ayeti kerimede şöyle buyurmuştur: **Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini ve Meryem'in oğlu Mesîh'i kendilerine Rab edinmişler. Halbuki onlar da tek bir ilâha ibadet etmekten başka bir şeyle emrolunmamışlardı. Zira O'ndan başka ilâh yoktur. O, onların şirk koştuklarından münezzehtir**." (Tevbe 31)

Bu ayetin tefsirinde Huzeyfe radıyallahu anh ve diğer bazı sahabelerden nakledilmiştir ki, onlar Allah azze ve celleyi bırakarak, papaz ve rahiplerine birtakım ibadetleri onlar için yapmak suretiyle ibadet etmemişlerdir. Fakat bu papaz ve rahipler kendilerine bazı şeyleri helal, bazı şeyleri de haram kıldıklarında onlara uymuşlar, tabi olmuşlardır.

İbni Abdil Berr bunları naklettikten sonra diyor ki: işte bunlar ve benzerler hakkında Allah azze ve celle şöyle buyurmuştur:

"**Öyle ki (o gün) kendilerine tâbi olunanlar, kendilerine tâbi olanlardan uzaklaşıp-kaçmışlardır. Artık onlar azabı görmüşlerdir ve aralarındaki bütün bağlar da parçalanıp-kopmuştur. O zaman, yönetilip**

uyanlar derler ki: "Eğer bize bir kere (daha dünyaya dönme) fırsatı verilseydi muhakkak şimdi onların bizden uzaklaştıkları gibi, biz de onlardan uzaklaşır (onları yüzüstü bırakır)dık." Böylece Allah, onlara bütün yaptıklarını onulmaz hasretlerle gösterecektir. Ve onlar ateşten çıkacak değildirler.” (Bakara 166-167)

“**İbrahim, babasına ve milletine: "Bu tapınıp durduğunuz heykeller nedir?" demişti. "Babalarımızı onlara tapar bulduk" demişlerdi**.” (Enbiya 52-53)

Kuranı Kerim de bunun gibi taklidi kötüleyen birçok ayeti kerime vardır. Alimler bu ayetleri taklidin batıl olduğunu ispatlamak maksadıyla delil göstermişler ve ayette geçen kimselerin kafir olmaları bu ayetleri delil göstermelerine mani olmamıştır. Çünkü uyarı onlardan birinin inkarı diğerinin imanı yönünden değildir. Burada ki uyarı ancak dinde mukallit için, hiçbir ruhsat olmadığı halde başkalarını taklit edenler içindir.

Zira mukallit bir kimseyi delilsiz taklit etse kafir olur, bir diğerini taklit etse günaha girer ve bir diğerini de taklit etse o yüzden hata eder. Bunlardan her biri delilsiz olarak taklit etmelerinden dolayı kınanmışlardır. Taklit sonucundaki günahlar farklı olsa da bu noktada hepsi birbirine benzemektedir ve hepsi kötülenmiştir. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

“**Allah'ın, sakınacakları şeyleri kendilerine açıklamadıkça, bir kavmi doğru yola ilettikten sonra**

sapıklığa düşürmesi olacak iş değildir. Allah, her şeyi hakkıyle bilendir." (Tevbe 115)

İbni Abdil Berr diyor ki: Taklit bütün bu zikrettiklerimizle batıl olduğuna göre kendisine teslim olmak gereken usule teslimiyet icap eder. Bu usul kitap sünnet ve her ikisine uygun manada olan icma delilidir.

Ali radıyallahu anh de şöyle demiştir: "Sizi bazı kimselerin yaptığını sünnet edinmekten sakındırırım. Çünkü bir kimse cennetliklerin amelini işler sonra Allah azze ve cellenin kendisi hakkın da ilmine döner de, bu sefer cehennemliklerin amellerini işler ve cehennemlik olarak ölür. Yine bir kimse cehennemliklerin amelini işler daha sonra Allah azze ve cellenin kendisi hakkında ilmine döner bu seferde cennetliklerin amelini işler ve cennetliklerden uzak olarak ölür." Bu da şahısların taklit edilmesini kınayan rivayetlerden birisidir.

İbni Mesud radıyallahu anh şöyle buyurmuştur: "Sizden biriniz bir kimseyi iman ederse iman edecek, inkar ederse inkar edecek, derecede taklit etmesin. Çünkü bir kimseyi şer de örnek edinmek yoktur. Bu rivayetin diğer bir tarikin de, sizden birisi hiç kimseyi taklit etmesin. Zira iman etmişse iman etmiş, küfretmişse küfretmiş olur. İlle de birini taklit edecekseniz ölmüş olan sahabeleri taklit edin" demiştir. Bütün bu anlattıklarımız manasını anlayan ve doğru yola hidayet edilen kimseler için, taklidin sakıncalarını ortaya koymaktadır.

İbni Abdilberr şöyle diyor. İlim ve görüş sahipleri dediler ki: İlmin hududu iyice açıklamak ve bilinen şeyleri olduğu gibi idrak etmektir. Kime bir şey iyice açıklanmışsa artık onu biliyor demektir. Onlar mukallidin ilmi olmadığında ittifak etmişlerdir. Taklit ile söz söyleyene:

"Niçin taklit ile söz söyledin ve bu hususta selefe muhalefet ettin? Halbuki onlar, geçmiş alimleri taklit etmemişlerdir." Denilir. Eğer

"Taklit ettim, çünkü ben Allah Azze ve Celle'nin kitabının manasını bilmiyorum, rasulunun sünnetini de tespit etmiş değilim, halbuki taklit ettiğim kimse bunu biliyor, böylece ben de benden daha alim bir kimseyi taklit etmiş oluyorum" derse ona denilir ki:

"Alimler kitabın manasından ve sünnetin anlatılmasından dolayı herhangi bir şeyde icma etmişlerse bu konuda şüphe yoktur. Fakat o alimler taklit ettiğin şeyde ihtilaf etmişlerse bir kısmını bırakarak diğerlerini taklit etmekte senin delilin nedir? Onların hepsi de alimdirler ve belki de sözünden uzaklaştığın kimse mezhebinde gittiğin kimseden daha alimdir." Şayet:

"Ben onun doğru olduğunu bildiğim için taklit ettim" derse denilir ki; bunu kitap, sünnet yahut icmadan bir delille mi anladın?" Şayet "evet" derse iddia ettiği delil sebebiyle taklit etmiş olur ve kendisinden delil istenir. Eğer

“Onu benden daha alim olduğu için taklit ettim” derse denilir ki;

“Senden daha alim olan herkesi taklit et. Çünkü elbette senden daha alim çok kimse bulacaksın. O halde taklit ettiğin kimseyi tahsis etme yani taklidi sadece buna has kılma.”

İbni AbdilBerr bundan sonra şöyle diyor: Peki hali böyle olan bir kimsenin Allah Azze ve Celle’nin dinindeki şer’i konularda sıhhatini bilmediği ve o hususta delil olmayacak bir söz ile fetva verip de insanları namusa tecavüzü mubah görülmesine, kanların dökülmesine, kölelerin ele geçirilmesine, malların sahiplerinden çıkıp başkalarına verilmesine sevk eden bir kimseyi taklit etmesi caiz olur mu?” Hem de fetvayı veren kişinin hem hata hem de isabet edeceğini bilip dururken!

Eğer fer’i meseleleri ezberlediğinden dolayı asıl ve manayı bilmediği halde fetva vermesini caiz görüyorsa onu genel olarak herkesin aciz görmesi gerekir ki bu da cehalet olarak, Kuran’ı Kerim’e karşı gelmek olarak kendisine yeter.

Allah azze ve celle şöyle buyuruyor: “**Bilmediğin şeyin ardına düşme; zira kulak, göz ve kalb, bunların hepsi de, ondan sorguya çekilecektir.” (İsra 36)**

“**Onlar bir kötülük yaptıkları zaman, "babalarımızı bunun üzerinde bulduk; Allah da bize bunu emretti demektedirler. (Ey Muhammed Onlara)**

de ki: "Allah kötülükleri asla emretmez; siz, Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?" (Araf 28)

Alimler iyice açıklanmadıkça ve yakinen bilinmedikçe elde edilen bir şeyin ilim olmadığında ittifak etmişlerdir. Aksine bu bir zandır ve insan için zan hakkın yerine geçmez. Taklidin zararı hakkın da çeşitli milletlerin alimlerinin arasında herhangi bir ihtilaf yoktur. Yine taklitçinin alimlerden olmadığı da ilim ehlinin ittifakıyla ortaya konulmuştur.

Muzeni muhtasar adlı eserinin başlarında diyor ki: "Bu kitabı Şafi'inin ilminden ve taklit hakkındaki sözünün manasından özetledim. Maksadım şafinin ilmini ve sözünün manasını bilmek isteyene bunu okumak ve şafinin kendisini ve başkasını taklit etmeyi yasakladığını ilan etmektir. Ta ki bu öğrenmeye istekli kimse artık bundan sonra dinine dikkat etsin ve kendisi için ihtiyatlı davransın."

İbni Kayyım da Ahmed bin Hanbelin şöyle dediğini naklediyor: ''Ne beni ne Malik'i ne Sevri'yi ne de Evzai'yi taklit etme. Fakat onların aldığı kaynaktan al.'' Yine Ahmed bin Hanbel şöyle demiştir:

"Bir adamın dininde insanları taklit etmesi anlayışının kıtlığındandır.''

Bişr bin Velid Ebu Hanife'nin meşhur talebesi Kadı Ebu Yusuf'tan Ebu Hanife'nin şöyle dediğini naklediyor:

“Hiç kimseye nereden, hangi kaynaktan alıp söylediğimizi bilmedikçe, bizim söylediğimizi söylemesi helal olmaz.” Aynı şekilde Şafi’den sahih olarak nakledin bir sözde Ebu Hanife şöyle demiştir:

“Bir kimse Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetinden birini öğrendikten sonra artık onun o sünneti hiç kimsenin sözüyle terk edemeyeceği hususunda alimler ittifak etmişlerdir.” Yine Ebu Hanife’den tevatüren nakledildiğine göre o şöyle demiştir.

“Bir mevzuda sahih bir hadis varsa onu alın ve benim sözümü duvara çarpın.”

Mukallidler arasında yaygın olan bir vehim daha var. Bu da onların, mezheplerinin muhalif olduğu sünnetlere tâbi olmalarına engel olmaktadır. Bu vehim; sünnete tâbi olmak, mezhep sahibinin hatalı olmasını gerektirir şeklindeki zanlarıdır. Hatalı olmak da -onlara göre- imamı tân (tenkid) etmek mânasına gelir. Eğer müslümanların bir ferdini tân etmek caiz değilse, onların imamları nasıl tân edilebilir?!

Cevabı şu: Bu düşünce bâtıldır. Sebebi de sünnet fıkhından uzak durmaktır. Yoksa akıllı bir müslüman nasıl böyle bir söz söyler? Kaldı ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor:

“Hakim hüküm verirken içtihad eder de isabet ederse, ona iki ecir vardır. Hüküm verirken içtihad eder

de hata ederse, ona bir ecir vardır."[227] Bu hadis, bu düşünceyi reddetmekte ve açık bir şekilde şunu ifade etmektedir: Birinin "filan kişi hata etti" sözünün şer'î mânası "bir sevap aldı" demektir. Kendisini hatalı gören kişiye göre, o ecir almış oluyorsa, onu hatalı görmekle ona tân ettiği nasıl vehmedilebilir? Şüphe yok ki bu vehim bâtıldır ve bu düşüncenin sahibi kişi, bunu hemen terketmelidir. Yoksa müslümanları tân eden o olur. Hem de herhangi bir ferdi değil, sahâbîleri, tabiîni ve ondan sonra gelen büyük imamları... Çünkü biz yakînen biliyoruz ki bu yüce zatlar, birbirlerini hatalı görüyor, birbirlerinin görüşlerini reddediyorlardı.[228] Şimdi aklı başında olan şunu söyleyebilir mi: Onlar birbirlerini tân ediyorlardı? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Bekir'in bir rüyaya yaptığı yorumda hatalı olduğunu söyleyip şöyle demiştir: "Bazı yorumlarında isabet ettin, bazılarında ise hata ettin."[229] Peki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu sözüyle Ebû Bekir'i tân etmiş mi oluyor?

Bunun kötü neticelerinden biri de, bu düşüncedeki insanları mezheplerine muhalif olan sünnetlere tâbi olmaktan alıkoymuş olmasıdır. Çünkü onlara göre sünnete tâbi olmak imamı tân etmek demektir. Halbuki sünnete muhalif de olsa ona tâbi olmak; ona saygı duymak ve ihtiram göstermek demektir. Bu yüzden bu vehmî tândan kaçınmak için imamlarını taklit etmekte ısrar ediyorlar.

---

227 Buhâri, (İ'tisâm 21) Müslim (1716) Ebu Dâvud (3574) Tirmizi (1326) Nesâi (8/224).

228 Biraz önce geçen Müzeni ve İbn Receb'in sözlerine bakın

229 Buharî (Ta'bir 11, 47) Müslim (2269) Tirmizî (2294) Ebu Dâvud (4632) İbnu Mâce (3918) bkz. el-Ahadis-Sahiha (121)

Bunlar bu vehim sebebiyle, kaçmış oldukları durumdan daha kötüsüne düştüklerini unutmuşlardır (unutmazlıktan geldiler demiyorum). Çünkü biri kalkıp, onlara şunu söylese: “Eğer birine tâbi olmak ona saygı göstermek, ona muhalefet etmek de tân etmek anlamına geliyorsa, Rasûlullah’a muhalefet etmeyi, sünnete muhalif konularda imama tâbi olmayı nasıl caiz görebilirsiniz?! Halbuki o (imam) masum olmadığı gibi, onu tân etmek küfür de değil. Eğer imama muhalefet, onun tân edildiğini ifade ediyorsa, Rasûlullah’a muhalefet onun tân edildiğini daha açık ifade etmektedir. Bilakis bu -Allah korusun- küfrün ta kendisidir.” Evet, biri bunu kalkıp söylese, verecek cevapları olmayacaktır. Verdikleri tek cevap -çoğu zamanda onlardan duyduğumuz- söyledikleri şu sözdür:

“Bizim sünneti bırakmamız, imama duyduğumuz güvene ve sünneti bizden daha iyi bildiği kanaatine dayanmaktadır.” Bu söze, çeşitli yönlerden cevap verecek olursak, sözü çok uzatırız. Bu yüzden bir yönüne cevap vermekle yetineceğiz. İnşaallah da yeterli cevap olacaktır. Şunu söylüyorum:

Sünneti sizden daha iyi bilen sadece sizin mezhep imamınız değil, ortada sünneti sizlerden daha iyi bilen onlarca hatta yüzlerce imam mevcuttur. Eğer sahih sünnet mezhebinize muhalif olarak gelir ve o imamlardan biri bu sünneti alırsa, böyle bir durumda o sünneti almak size göre vaciptir ve kat’i bir husustur. Çünkü biraz önce söylediğiniz söz burada geçerli değildir. Ayrıca size muhalif olan kimse itiraz ederek şöyle diyecektir: “Biz bu sünneti, bunu alan imama güvendiğimizden dolayı aldık.” Ona tâbi olmak, sünnete muhalif olan imama tâbi

olmaktan evladır. Bu da herkesin anlayacağı açık bir şeydir.

Allah rasulu sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Muhakkak ki Allah azze ve celle verdikten sonra ilmi sizden çekerek almaz. Fakat ilmi alimleri ilimleri ile birlikte vefat ettirmekle alır ve böylece cahil insanlardan fetva istenir, onlar da şahsi görüşleriyle fetva verirler ve hem kendileri sapar hem de insanları saptırırlar”[230]

Bu rivayetten anlaşıldığına göre; ilim yani Kuran ve onun beyanı olan sünnet bilgisi bulunmayan kimselerin şahsi görüşleriyle fetva vermeleri kınandığı gibi, onların Kitap ve sünnete dayanmayan sözlerini delil sormadan taklid edenler de kınanmış, sapıklıkla nitelenmişlerdir.

Ebu Hureyre radıyallahu anh şöyle demiştir: “Ahir zamanda insanlara görüşleri ile fetva vererek sapan ve saptıran cahil önderler olacaktır.”[231]

Ebu Hafs, bu ayet (Nahl 116) hakkında şöyle demiştir: “Bu ayet insanlara görüşleriyle fetva veren kötü alimler hakkında nazil olmuştur.”[232]

---

[230] Buhari (100) Müslim (2673)

[231] Hatib el-Fakih ve'l-Mutefekkih (1030) Herevi Zemmu'l-Kelam (563)

[232] Herevi Zemmu'l-Kelam (2/206)

Cevşen Meselesi:

Dua ve zikirlerle ilgili bidatler sözkonusu olunca cevşen meselesinden bahsetmeden geçmek uygun düşmez. Zira Said Nursi'nin Allah'a ortak koştuğu bu muska, Fethullah Gülen tarafından şiddetle savunulmaktadır.

Said Nursi, Sikke-i Tasdik eserinde cevşenin ruhaniyetinin(!) kendisini kurtardığını zikrederken, müridlerinden biri de şu olayı anlatıyor:

“Sık sık dağa, kıra gitmek onun vazgeçilmez âdetlerindendi. Hancı Mehmed isimli bir zat, her zaman kendisine bir at verirdi. Dağa atla gidip gelirdi. "Yine böyle bir gidişte, Mehmed Feyzi kardeşimize de haber gönderiyor, gelip bana yetişsin diye... Dağda birisi bir yiyecek vermiş. Onunla zehirlemişler, orada hastalanıp düşmüş. At oradan ayrılıp dönüp şehre gelmiş. Tam o sırada Mehmet Feyzi kardeşimizin kapısı vuruluyor. 'Efendi Hazretleri seni çağırıyor!' diye sesleniyorlar. Feyzi kardeşimiz kapıya bakınca, hiç kimseyi göremiyor. Bu hal tam üç defa devam ediyor. Üçünde de hiç kimseyi göremeyen Mehmed Feyzi Efendi, kalkıp atın kaldığı hana geliyor, bakıyor ki at içeride, fakat Üstad yok. "Mehmet Feyzi hemen dağa gidiyor. Üstad'ı yolda yarı baygın vaziyette buluyor. Bu arada Üstad biraz gözünü açıyor; ancak; 'Feyzi kardeşim beni zehirlediler. Biri tanıdığım adamdı, beni o zerhirledi' diyebiliyordu. "Mehmet Feyzi Üstad'ı alıp, tekrar atla eve getiriyor. Günlerce hasta yattı. 'cevşen'in tesiriyle,

Allah'a şükür, zehirleri tesir etmedi bana! Sadece kulağımda ağırlık yapıyor' diyordu."[233]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Hayber'de zehirlenmiş, vefat edeceği sıralarda dahi bunun acısını çektiğini belirtmişti. Fakat ne hikmetse Said Nursi etkilenmiyor(!) acaba dağlara, tenha yerlere buluşmak için gittiği bu görünmez adamlar (!) zehirlenmeden önce "Sakın onu yeme!" diye neden uyarmadılar? Sebebi basit, belki de bu şeytanlar, cevşen gibi ve daha bir çok şirkin Said Nursi'yi kullanarak yayılmasını istiyorlardı. Evet, bunu öyle istiyorlardı ki, Said Nursi virdini okuyamadığında onun yerine okuyorlardı. Yine çaycı Emin Bey anlatıyor:

"Üstad, zaman zaman çok şiddetli hastalıklar geçiriyordu. Benimle Mehmed Feyzi yanında kalmıştık. Ateşler içinde yanıyordu. Sonra biraz yatağa uzandı. Bayılmış kalmıştı. Biz de biraz yattık. Sonra uyandığımda bir dua, bir münacat ve niyaz sesleri geliyordu. Hazin bir seda odayı kaplamıştı. Ben, Allah Allah dedim. Üstad çok şiddetli hastaydı, bu okuyan kim acaba? Feyzi kardeşime seslendim:

"Acaba bu okuyan kimdir?" diye. Feyzi Efendi,

"Sus, katiyyen sesini çıkarma" dedi. Ben kalkarak Üstad'ın yanına vardım. Aynen yattığı gibi baygın vaziyette uyuyordu. Sonra o ses kesildi. Sabaha bir saat kala yine herzamanki gibi kalktı, giyindi, abdest aldı Seccadenin başına

---

[233] Said Nursi hakkında bu ve ardından nakledeceğim birkaç kıssa Son Şahitler Kitabında (1/114 vd.) Emin Çayırlı (Çaycı Emin Bey)'den nakledilen kıssalardır.

geçti... Dua, ibadet... Cevşen... Kur'an'la başbaşa.. Sonra bize dedi:

"Ben Cenab-ı Hakka şükrediyorum. Ben evradımı, vird ve dualarımı tamamlayamamıştım. Birisi benim evradımı tamamladı."

Bu şeytanlar Said Nursi'ye kendisini Kutbu azam olarak tanıtıp geliyor, ona risaleleri yazdırıyorlardı. Said Nursi "Bana yazdırılıyor" derken buna işaret etse gerek. İblisin askerlerinden bir cin ile konuşmasına şahit olan çaycı emin şöyle anlatıyor:

"Bir gün beraber ikindi namazını kıldık. Namazdan sonra tesbihatta iken: Kambur, ben mi haklıyım, yoksa sen mi haklısın?' diye birisine hitap ediyordu. Ben yine bir çok zamanlar olduğu gibi, hayretler içindeydim. Odasında benimle kendisinden başka kimse yoktu. Benim merakımı görünce, meseleyi şu şekilde izah etti:

"Onuncu Söz, haşir ve âhiret hakkındadır. Ben o eseri bir vakitler Barla'da yazıyordum (1926 senesi). Baktım o günlerde bir İslâm düşmanı, ıslahı gayr-i-kabil... Arefeye bir kaç gün vardı. Ben beddua ettim. Benim bedduama karşılık bütün Hicaz velileri ve Hicaz'daki Kutb-u A'zam ise, onun ıslahı için dua ediyorlardı. Benim bedduam ferdî kaldığı için iade edildi. Aradan uzun seneler geçti. Baktım, bu sene (1938-1939 senesi) bana nihayet hak verdiler. Ben halbuki bunun ıslahının gayr-i kabil olduğunu biliyordum. Onlar nihayet bu sene başladılar beddua etmeye. Benim konuştuğum Kutb-u A'zam'dır; Mekke-i Mükerreme'dedir. Bütün Hicaz'la birlikte

beddua etmeye başladı. Bana hak verdi. Ben de ona hitap ettim."

"Ben halbuki bunun ıslahının gayr-i kabil olduğunu biliyordum" diyerek gayb iddiasında bulunmaktadır. Tıpkı şakirdi Fethullah Gülen'in Kuran Perspektifinde Kader adlı kitabında: "Seyyid Kutub, Mevdudi, Hasen el-Benna annelerinin karınlardında iken cennetlik oldukları belliydi.." demesi gibi. Said Nursi belli ki cinleriyle buluşması anına kimsenin şahit olmasını istemiyordu. Fakat çaycı Emin bir başka hatırasını şöyle anlatıyor:

"Üstad, çıkıp dağa giderken hemen peşine polis ve bekçiler düşerdi, dağda ne yapacak diye... Dağda oturur, ibadet eder, eserlerini yazar, tashih eder ve dönerdi. Sabahlarıerkenden evine gidip sobasını yakardım. Yine böyle bir gün gitmiştim. Çok soğuk bir gündü, farkına varmadan sabah ezanından iki saat önce gitmiştim. Seccadenin üzerinde ibadet ediyordu. Mum ışığında, seherin soğuğunda, hazin bir sesle dua ediyor, için için yalvarıyordu. Ben heyecan içerisinde tam bir buçuk saat ayakta bekledim. Bu ulvî hali titreyerek, ürpererek seyrettim. Nihayet ezan sesleri uzaklardan gelmeye başladı. Ama o zamanki malûm Türkçe ezan sesleri... Dönüp bana dedi:

"Emin, sen çok büyük bir hata ettin! Kasem ederim, yemin ederim ki, benim bir vaktim vardır, o vakitte melâike de gelse, kati bir surette kabul etmem. Sen çok yanlış ettin. Bir daha böyle hareket etme, bu kadar erken gelme, ezan okunmayınca gelme!' dedi.

“Efendim affet, kusura bakma! Ay ışığı dolayısiyle vakti bilemedim. Erken gelmişim. Bir daha ezandan önce gelmem” dedim.”

Meleklerin dahi gelmesinden rahatsız olacağı bu buluşma acaba kiminle idi? Melek görünce kaçmasından korktuğu şeytan taifesi olmasın?

Şimdi gelelim cevşene;

"Diyanet Ansiklopedisinin Cevşen maddesinde özetle diyor ki: Farsça asıllı olduğu kabul edilen cevşen kelimesi sözlükte, "zırh, savaş elbisesi" anlamına gelmektedir. Terim olarak Şii kaynaklarında Ehl-i beyt tarikiyle Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e isnat edilip, Cevşen-i Kebir ve Cevşen-i Sagir denilen iki duanın ortak adıdır.

Cevşen-i Kebir: Anlatıldığına göre Uhud’da muharebenin kızıştığı ve üzerindeki zırhın kendisini fazlasıyla sıktığı bir sırada, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ellerini açarak Allah’a dua etmiş, bunun üzerine gök kapıları açılarak Cebrail gelmiş ve; "Ya Resulullah, Rabbin sana selam ediyor ve üzerindeki zırhı çıkarıp bu duayı okumanı istiyor. Bu dua hem sana hem de ümmetine zırhtan daha sağlam bir emniyet sağlayacaktır" demiştir.

Olayla ilgili Şii kaynaklarına göre "Allah Cevşen-i Kebiri dünyayı yaratmadan 50 bin yıl önce arşa yazmıştır. Bu duayı okuyan veya yazılı olarak üzerinde

bulunduran kimse, dünyada her türlü beladan, afet, hastalık, yangın ve soygundan korunduğu gibi Allah ile kendisi arasında perde kalmaz ve bütün istekleri yerine getirilir. Cevşen-i Kebir ile Allah'a münacatta bulunan kimseye, Bedir şehidleri derecesinde 900 bin şehid sevabı verilir. Bu duayı kefeninin üzerine yazan mümin ise azap görmez. Onu okuyan kimse, dört semavi kitabı okumuş gibi olur, her harfi için kendine Cennette iki ev ile iki zevce verilir, ayrıca insan ve cinlerden olan bütün müminlerinki kadar sevap kazanır, asla Cehenneme girmez."(!) Cebrail, Hz.Peygamberden duayı kâfirlere öğretmemesini, sadece mümin ve takva sahibi kişilere tâlim etmesini istemiş. Kefenlere de yazılmış, Cevşen-i Kebir özellikle Şii dünyasında oldukça rağbet görmüş, gerek müstakil olarak gerekse çeşitli dua mecmuaları içinde birçok defa basılmıştır.

Cevşenin Şii dünyasında bu derece rağbet görmesinde, Ehl-i beyt tarikiyle rivayet edilmiş olmasının yanında, faziletleriyle ilgili haberlerin de büyük etkisi olmuştur. Dua, Şia bölgelerinde özel matbaalarca kefen üzerine yazılmakta ve cenazenin kefenlenmesinde kullanılmaktadır.

Cevşen-i Kebir Türkiye'deki bazı Sünni müslümanlar arasında da ilgiyle karşılanmıştır. Duayı, A. Z. Gümüşhanevi, tarikatla ilgili Mecmuatu'l-Ahzab adlı eserinde nakletmiş, daha sonra özellikle Risale-i Nur cemaati tarafından müstakil olarak birçok defa basılmış ve Türkçe'ye de tercümeleri yapılmıştır. Ayrıca Şii kaynaklarında zikredilen metinle bu eserlerdeki metin

arasında bazı eksiklik veya fazlalıklar göze çarpmaktadır. Cevşen-i Kebir diye bilinen ve Musa el-Kazımdan itibaren imamlar yoluyla Hz. Peygambere nispet edilmiş bir hadis olarak rivayet edilen, yaklaşık 15 sayfalık metnin sahih olması mümkün görünmemektedir.

Duanın Sünni hadis mecmualarında yer almaması, ayrıca Şii hadis külliyatının ana kaynağı durumundaki Kütüb-i erbeada da bulunmaması, sadece dua mecmuaları gibi ikinci derecede kitaplarda mevcut olması da bu görüşü desteklemektedir.

Cevşen sahih değildir

Cevşenin faziletleriyle ilgili olarak nakledilenlere gelince, Allah'ın insana verdiği imkan ve yetenekler, ona tanıdığı haklar ve yüklediği görevler karşısında kişinin bir duayı okumakla dünya ve ahiretin bütün kötülüklerinden korunup mutluluğa erişmesi, İslamiyet açısından, hatta bütün semavi dinler bakımından mümkün değildir. Ayrıca her bölümünde tevhidi vurgulayan ve yoğun kudsi duygularla örülmüş bulunan bir duanın iman etmeyenler tarafından okunmasının ne anlamı var ki, Cebrail bu konuda Hz. Peygamberi uyarmış olsun. Kaldı ki bu dua, herkesin vakıf olabileceği bir açıklıkla literatüre geçtiğine göre, gizli tutulması da fiilen imkânsızdır. (**Cevşen maddesi** s.462-464)

Diyanet Ansiklopedisi'ndeki bu bilgiye göre, Cevşen duasının Ehl-i sünnet kaynaklarında

bulunmaması ve fazileti ile ilgili rivayetlerin İslamiyet inançlarına aykırı bulunması, Şiilerce muteber kabul edilen Kütüb-i erbeada bulunmaması da, bunun sahih olmadığını göstermektedir.

Bu duayı üstünde taşıyanın asla Cehenneme girmemesi de, ilim ile bağdaşmayan bir ifadedir. Çünkü hepsinden kıymetli olan Mushaf'ı [Kur'an-ı kerimi] bile üstünde taşıyan kâfir, Cehennemden kurtulamaz.

Şiiler, Cevşeni savaşlarda kullanmışlarsa da, bir faydasını görmemişlerdir. Mesela Irak-İran harbinde ölen Iraklı Şii askerlerle, İranlı Şii askerlerin üstlerinde cevşen duası bulunmuştur. Ayrıca üzerinde cevşen olduğu halde kaza geçiren çok kimse görülmüştür.

Güya Cevşenü'l-Kebir ismindeki dua Peygamber Efendimize, Uhud Harbi esnasında Cebrail (a.s) tarafından getirilmiştir. Cebrail, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e: "Üzerindeki zırhı çıkar ve bu duayı oku. Bu duayı üzerinde taşır ve okursan zırhtan daha büyük tesiri vardır." Demiş(!). Peygamber Efendimiz duanın tesirinin sadece kendine mi mahsus, yoksa ümmete de şamil mi olduğunu sorunca, Cebrail (a.s.) şöyle buyurmuştur: "Ya Resulullah, bu duâ Cenab-ı Allah'ın sana ve ümmetine bir hediyesidir. Bunun sevabını Allah'tan başka kimse takdir edemez." (Ahmed Ziyaeddin Efendi, Mecmuatü'l Ahzab, İstanbul 1298 R, s. 231-261.)

Davut Aydüz der ki; "Şiî kaynaklarına dayalı olarak rivâyet edilen Cevşen'in faziletine dair hadis, ehl-i sünnet'in prensipleri doğrultusunda kabule şâyan değildir. Meselâ, "Cevşen'i okuyan dört semavî kitabı okumuş gibi olur, Bunu okuyan asla Cehennem'e girmez, Üzerinde Cevşen yazılı kefenle gömülen kişi kabir azabı görmez"... Gibi. İhtimal bunları bu duâya kudsiyet kazandırma düşüncesiyle -ehl-i beyt imamları kanalıyla geldiği için- bazı ifratkâr kişiler uydurmuş olabilir..."

Cevşen vesilesiyle düşülen bir şirk şöyle anlatılıyor; "*Cevşen, sürekli okunduğunda, okuyana birtakım maddî-manevî faydaları vardır ki, birçok ehl-i keşif ve islâm âlimi buna işaret etmişlerdir. Bunlardan birisi olarak Bediüzzaman da, el-Cevşenü'l-Kebîr'i okuma neticesinde gördüğü faydalardan şöyle bahseder: "Münâfık düşmanlarımın maddî ve manevî zehirlerine karşı gerçi Cevşen ve Evrâd-ı Kudsiye-i Şâh-ı Nakşibend beni ölüm tehlikesinden, belki yirmi defa kudsiyetleriyle kurtardılar..."*[234]

Ben de şunu sormak isterim; Şia ve nurcular, cevşen duasının ehlibeyt imamları vasıtasıyla geldiğini iddia ederek garabete düşmüşlerdir. Zira zehirlendiği anlatılan Hasan r.a. ve diğer ehlibeyt imamları, Kerbela şehidi Hüseyin r.a. ve etrafındakiler neden cevşenin bu faziletinden istifade etmediler acaba?

[234] Risale-i Nur Külliyatı (2/1738 Emirdağ Lâhikası 1)

Cevşen hakkında Fikret Şanlı'nın yazısı da şu şekilde; "Cevşeni Kebir ve Cevşeni Sagir olmak üzere iki dua vardır. Uhud harbi esnasında Efendimizi öldürme teşebbüsleri çoğalıp havanın da sıcak olması hasebiyle zırhında yük yaptığı bir ortamda Cebrail Aleyhisselam gelir ve "Ey Muhammed! Rabbin sana selam ediyor ve üzerindeki zırhı çıkarıp bu duayı okumanı istiyor. Bu dua hem sana hem de ümmetine zırhtan daha sağlam bir emniyet sağlayacaktır."[235] (Bu veya buna benzer metinler cevşen satılırken ufak bir kâğıtla beraber verilir.) İşte yaklaşık 15 sayfa olan bu dua bize böyle gönderilmiştir. O günden bu güne kim onu üzerinde taşırsa başına musibet gelmez. Evinde olursa evi yanmaz. Çocuğunda olursa başına bir şey gelmez. Gel vatandaş... Sadece bir milyonlarla artık pazara bile ulaştı. Bu konu hakkındaki ilmi mütalaalardan şu sonuçlar çıkmıştır:

1- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Uhud'da zırhını çıkarmamıştır. Hatta üzerinde iki zırh birden vardı. [236]

2- Madem bu dua Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'i koruyacaktı da, Uhud harbinde niye yaralandı? "Ebu Said el Hudri der ki: Rasulullah'ın yüzüne baktım. Her iki şakağında gümüş para yerini andırır iz, alnında saçının dibinde de bir yara vardı. Alt dudağı yarılmış, sağ yanındaki rebaiye dişinden birisi de kırılmıştı... Yardım

---

[235] İslam Ansiklopedisi Cevşen bölümünde güzel mülahazalar vardır. Konuyu daha derin araştırmak isteyenlere tavsiye olunur. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, (7/462-4)

[236] İslam Tarihi Mustafa Asım Köksal, (3/172)

edilmedikçe attan inemedi... Her iki Sad'a (Sa'd b. Ubade ile Sa'd b Muaz'a) dayanarak evine girdi."[237]

Hani bu dua zırhtan daha iyiydi. Bu savaştan sonraki savaşlarda niye yaralanmalar oldu? Efendimiz mübarek dişini niye yitirdi?

3- Demek ki bu İslam'ın tevekkül mantığına ters. O halde bu hadis nerede geçiyor diye araştırdığımızda şu sonuca varırız ki, bu olay ehlisünnetin ne birinci derece hadis kitaplarında, ne de ikinci derece hadis kitaplarında. Peki, bu uydurma şey bize nasıl ulaştı diye bakarsak şu sonuca varırız. Bu duanın aslı cevşen kelimesinde saklı. Cevşen farsça bir kelimedir. Zırh demektir. İran kaynaklarına göre Cevşeni Kebir ile Allah'a münacaatta bulunan kimseye Bedir Şehitleri derecesinde 900.000 şehit sevabı verilir. Bu duayı kefenin üzerine yazan mü'min azap görmez onu okuyan kimse dört semavi kitabı okumuş gibi olur... ve saire, ve saire...

Bazen kendi kendime şöyle derim: Beş milyona normal patıska alacağına altı milyona cevşen baskılısını al hiç olmazsa azaptan kurtul. Hakikaten buna inanılır mı derdim ama inanılıyor. İran'da binlerce cevşenli kefen var bizde de binlerce insan.

Her dönemde dinini bilmeyen insanları istismar etmek için birileri çıkıp din adına bir şeyler uydurup

---

[237] İslam Tarihi Mustafa Asım Köksal (3/233)

onunla menfaat sağlamak isteyen insanlar çıkmıştır. Hristiyanlar da cennetten arsa satmadılar mı?

Bundan birkaç yıl önce Fethullah Gülenin Zaman gazetesinin ikinci sayfasında cevşen adı altında üç gün boyunca tam sayfa yazısı çıkmıştı. Sonuç olarak şu kanıya ulaşılıyordu:

"Evet! Bu olay ehlisünnetin hadis kitaplarında yok. Evet! Bu olayın silsilesi şia silsilesi. Evet! Bu olayın aslı olmayabilir. Ama bu duayı üstadın okuması bizim için yeterlidir." Evet hocaefendinin dediklerine aynen katılıyorum ve iki meselenin izah edilmesi gerektiği kanısındayım.

1- Mesele: Madem bu olayın aslı yok "zira din isnattır." Buyuruluyor, peki niye halen cevşen satılırken bu kayıtlar veriliyor. Bu tip insanlara ancak şu ayet mealini söyleyebiliriz: "Allah'ın ayetlerini az bir paraya satmayın."

Az bir paraya satmayın, yani dini istismar edip dinin sırtından zengin olmaya kalkarsanız ne kazanırsanız kazanın o az bir para olacaktır, haberiniz olsun.

Nur Cemaatinin ayrılmasının sebeplerinden ve Risalelerdeki ebcet hesabı hatalarından bahseden bir kitapta[238] bu sebeplerin başında Risalelerin kârının kimde kalacağında anlaşılamamasıdır der... Ama ben bütün hüsnü zannımla böyle bir şeye inanmamakla

[238] İşaratı Gaybiye ve Ayniye, Yazan M. Ali Nebioğlu, 1964, Ankara

beraber madem bu cevşen olayının aslı olmadığı bilindiği halde niye bu hikâyelerin anlatıldığı hep kafamı karıştırmıştır. Niye?

2. Mesele: Zira bu asıl meseledir. İnsanların cevşeni takarken bu inançta olmalarıdır. Kendilerini bu kâğıdın koruyacağını zannederler ve kağıdı asarak yardım beklerler ki bu insanları cahiliyeti puta tapmaya alıştırma gibidir. Oysa Allah istemedikçe dünya ve içindekiler ne isterse istesinler onlara bir şey olmaz. Kuvvet ve kudret sahibi olan Allah'tır ki insanlara bunun ilahi bir yönünün olmadığı söylense ve sadece bunda Allah'ın güzel isimleri, dualar, Bedir ashabının ismi var denseydi cevşen bu kadar yayılır mıydı?"[239]

Gelelim neticeye; İsnad olarak sabit olmayan Cevşen duasının –savunanların da kabullendiği gibi - şia uydurması olduğu sabittir.[240] Nurcular; "Şiilerin rivayetlerinde de sahih şeyler bulunabilir, Ehli Sünnet âlimleri şiadan hadis almaktan çekindikleri için pek çok doğru şeyden mahrum kalabiliriz" bahanesiyle cevşen'e meşruiyet atfetmeye çalışıyorlar. Bu sözleri cidden cahilcedir. Zira Allah Teala itikadı sahih olsa bile fasık (günahkâr) birinin getirdiği habere itibar edilmemesi beyan ederken, yalan söylemeyi dinen vacip olarak gören Şiilerin anlattıklarına nasıl itibar ederiz?

---

[239] İlkadım dergisi'nin internet sitesinden.

[240] Şia'nın dua kitaplarından el Kummî'nin Mefatihul Cinan adlı eserinde, el Kef'ami'nin Beledul Emin adlı eserinden naklen kopuk bir isnad ile zikredilmiştir.

Ehl-i sünnet âlimlerinin şia'dan hiçbir rivayette bulunmadıkları yolundaki iddia da çok su götürür. Ehli Sünnet muhaddisleri bidat fırkalarından rivayet hususunda hassas kriterler koymuşlardır. Bunlardan bazıları; rivayette bulunan kişinin kendi fırkasının davetçilerinden olmaması, yalanı caiz gören fırkalardan birine mensup olmaması gibi hususlardır. Bu ve benzeri şartların haricinde kalanların rivayetleri Ehli Sünnet kaynaklarda mevcuttur. Dolayısıyla Rafızîlikte aşırı olmayan Ali bin Zeyd bin Cüdan, Cerir Bin Abdilhamid, Atiyyetul Avfi gibi pek çok şii raviler kütübü sitte ricali arasında yer bulmuştur. Şii ravilerin rivayet ettiği hadislerden sahihi, zayıfı ve uydurma olanları Ehli Sünnet kaynaklarda mevcut olup, cevşen ile ilgili rivayete asla itibar edilmemiştir. A.Z. Gümüşhanevi'nin nakletmesine gelince, bilindiği gibi o, sufidir. Sufiyye ise özellikle son dönem sufileri, Ehli Sünnete pek çok hususta muhalefet ederek Batınilik ve Şia'ya meyillidirler. İsmail Hakkı Bursevi gibi pek çok sufi, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e isnad edilen rivayetin sahih yada uydurma olmasına aldırmadan amel etme gereğine inanmışlardır. Halbuki Allah Azze ve Celle dünyevî hususlarda bile zanna tabi olmayı yasaklamıştır. Kaldı ki dini hususta zan bile ifade etmeyen, uydurma oluşu alenen ortada olan bir hikâye ile nasıl amel edilebilir?

Cevşenin isnadının sağlamlığından dem vuranlar, rivayetin isnadını Musa Kazım r.a. ile başlayarak zikrederler ve sahihmiş gibi bir görüntü vermeye çalışırlar. Fakat Musa el Kazım'dan bunu rivayet ettiği söylenen şii ravilerden bahsedilmez! At gözlüğü

takanların sağlam isnad demesi hatta daha ileri giderek "mütevatir" demeleri, ancak Allah korkusundan uzak bir kalbin sahibinden sadır olacak niteliktedir. Ümid ederiz ki, bunu söyleyen cahildir de Allah katında mazur olur. Aksi halde bu kadar insanı dini bir hususta kandırmak büyük bir vebaldir.

Muhtevası hakkında ise; "Bu duanın içeriğinde sakıncalı bir husus yok, esmaül Hüsna ve ayetler içeriyor" denilerek aklen güzel görülerek savunulmaktadır. Bir amelin makbul olabilmesi için iki şartın birlikte olması zorunludur; ihlas ve sünnete uygunluk. Fudayl Bin Iyad r.a. der ki; "Bir amel Allah için halis olup da, doğru olmazsa kabul edilmez. Yine bir amel doğru olup da Allah'a has kılınmazsa yine kabul edilmez. Amelin halis olması; yalnız Allah rızası gözetilerek yapılmasıdır. Doğru olması ise; sünnete uygun olmasıdır."[241]

Ebu Zer radıyallahu anh'ın rivayet ettiği sahih hadiste Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem; "Sizi cennete yaklaştıracak olan ve cehennemden uzaklaştıracak olan her şeyi açıkladım"[242] buyurmuştur. O halde neden ayetlerle ve sahih hadislerle sabit olan dualar bırakılıp tavsiye edilmeyen bir dua metni ile saatlerce meşgul olunur?

---

[241] Ebu Nuaym Hilye (8/95)
[242] Taberani Mucemul Kebir (1647)

İmam Malik de şöyle der; "Kim güzel bularak bidat çıkarırsa, Muhammed s.a.v'in risalet görevine ihanet ettiğini iddia etmiş olur. Zira Allah Teala; "Bu gün dininizi kemale erdirdim"(Maide 3) buyurmuştur. O gün dinde olmayan bir şey bu gün de dinden olamaz."[243]

Bu konuda nakledeceğim şu hadisleri de iyi düşünürseniz cevap kendiliğinden ortaya çıkacaktır;

Nafi r.a. anlatıyor; İbni Ömer r.a'nın yanında birisi aksırdı ve “elhamdü lillah vesselamü ala Rasulillah” = Allah’a hamd Rasûlüne selam olsun dedi. Bunun üzerine İbn Ömer şöyle dedi: Ben elhamdülillah vesselamü ala Rasülillah mı diyorum Rasûlullah (s.a.v.) bize böyle öğretmedi. Bize “elhamdülillahi ala külli hal” = Her zamanda ve her zeminde Allah’a hamdolsun dememizi öğretti.”[244]

Görüldüğü gibi bahsedilen şahıs aslında görünüşte kötü bir şey söylememiştir. Fakat sünnette öğretilen dua yerine kendi uygun bulduğu şekilde dua ettiği için, İbni Ömer r.a. tarafından tepkiyle karşılanmıştır.

[243] Şatıbi el-İtisam (1/64)
[244] Tirmizi (2738) Hakim (4/265) isnadı hasendir.

Gaybden Haber Verenleri Yalanlamamak mı Gerekir?

İbrahim Canan s.163-164 şöyle diyor: "Ancak diğer taraftan ilim, takva, tefekkür, İslam'a sadakat, velayet gibi yine vicdanlara güven veren yönleri olan büyüklerin de – yukarıda da görüldüğü gibi – bir kısım beyanları var. Bunları da yalancılıkla ithama kimsenin hakkı olmamalıdır. Rasul-i Ekrem bile aynen Kuran-ı Kerim gibi "La ya'lemu'l-gaybe illallah"(Neml 65, En'am 9, 50) dediği halde nice gayble ilgili beyanlarda bulunmuştur. Meselemizin özü şudur: evet gaybı bilmek Allah'a mahsus bir keyfiyettir. Ancak yine Kuranın beyanıyla, Allah dilediğine gaybın kapısını aralamaktadır. Ayette de görüldüğü üzere kendisine gaybın kapısı aralanacak kimseler sadece peygamberler değildir. Allahın dileyeceği, razı olacağı kimselerdir. "O bütün gaybı bilir, fakat gaybına kimseyi apaçık vakıf kılmaz. Ancak razı olduğu elçiye gösterir. Çünkü o, elçisinin önüne ve arkasına gözetleyiciler koyar." (Cin 26-27) Bu Kuranî beyan karşısında hiçbir müminin "Peygamber bile gaybı bilmez" gibi delilsiz bir iddiada bulunmaması gerekir, şayet ölçüsü, Kuran ve milyonlar ehli ilim müminlerin gittiği yol ise."

Bu cümleleriyle İbrahim Canan, kelimenin tam anlamıyla çuvallamış, neyi ispatlamak istediğini unutmuş, sonra getirdiği delille ispat ettiği sözleri yıkmıştır. Delil olarak öne sürmeye çalıştığı ayet Canan'ın iddiasını yıkmaktadır. Allah Azze ve Celle bu ayette sadece seçtiği rasule gaybı bildireceğini haber vermiştir. Rasullerin dışındakiler buna nasıl dahil edilebilir?

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem mutlak gayb bilgisine sahip değildir, ancak kendisine bildirilen vahiyle konuşmuştur:

“**De ki: "Ben peygamberlerin ilki değilim; benim ve sizin başınıza gelecekleri bilmem; ben ancak bana vahyolunana uymaktayım; ben sadece apaçık bir uyarıcıyım.**" (Ahkaf 9)

Müslim Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in eşlerinin bazılarından Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in şöyle dediğni rivayet etmiştir:

“Kim ki bir müneccime gider de (ondan kayıp ve gelecek ile ilgili) bir şey sorarsa o kişinin kırk gün kıldığı namaz kabul edilmez.”[245]

Ebu Hureyre Peygamberimizin şöyle dediğini rivayet eder:

“Kim ki bir kâhine giderek onun söylediklerine inanırsa, Muhammed’e indirileni inkâr etmiştir.” [246]

Hakim'in rivayeti ile gelen hadiste şöyle buyurulur:

“Kim ki bir kâhin (falcı) veya müneccime giderek onun söylediklerine inanırsa, Muhammed’e indirileni inkâr etmiştir.” [247]

[245]Müslim (2230)
[246]Ebu Davud (3904)

Kâhine gidenin namazının kırk gün kabul edilmememesi sadece kâhine gidip onun sözlerini tasdik etmeyen kişi içindir. Zira bazı sahih rivayetlerde "şayet onu tasdik ederse" lafzı geçmemektedir. Böyle yapan bir kişinin küfre gireceğini ifade eden rivayet ise kâhine gidip onun sözlerini tasdik eden kişi için geçerlidir.

Hadisten istifade edilecek hükümler:

1- Kâhin ve müneccimler kâfirdirler. Zira onlar sadece Allah'ın bilebileceği gaybî ilimleri bildiklerini iddia etmektedirler.

2- Kâhin ve müneccimlere gidip onların sözlerin tasdik etmek haramdır. Bu kişiler çok büyük bir ceza ile cezalanacaklardır.

3- Onlara gidip onların sözlerini tasdik eden kâfir olur.

4- Kâhini tasdik etmek ile Kur'an'a iman etmek bir arada bulunmaz.

Gaybî ilimleri bildiklerini iddia eden herkez bu isimlerle isimlendirilir fakat onların yolları farklı farklıdır.

Arraf: Vahyi çalan (cinden) çaldığı bu bilgileri alıp kayıptan ve gelecekten haber veren kişidir.

Arrafın insanın içinden geçenleri bildiğini iddia eden kişi olduğunu söyleyenler de olmuştur. Diğer bazıları da arrafın bir olaya ait ip uçları ile o olayın sonucunun şöyle veya böyle olacağını iddia eden,

---

[247]Hakim (1/8) Beyhakî (8/135) Teysiru'l-Azizil Hamid (s.8)

çalınan veya kaybolan bir şeyin nerede olduğunu bilebileceğini iddia eden kişi olduğunu şöylemişlerdir.

Rimmal: Küçük taşçıkları yere atarak veya kum üzerinde çizgiler çizerek kayıptan haber verdiğini iddia eden kişidir.

Kahin: Gaybî ilimleri bildiğini iddia eden kişiye denir. Tâğûtlar arasında sayılır. Bunlar yüce Allah'ın şu buyruğunda olduğu gibi şeytanların kendilerine telkinde bulunduğu birtakım dostlarıdır:

"Gerçekten şeytanlar sizinle mücadele etmeleri için kendi dostlarına telkinde bulunurlar." (el-En'âm, 121)

Müneccim: Gökyüzüne ve gökyüzünde meydana gelen olaylara bakarak yeryüzünde meydana gelecek olayları bikdiğini iddia eden kişidir.

Müneccimlik üç kısma ayrılır:

Birincisi: Yıldızların kendi hür iradeleri ile etki edecek güçte olduklarına, meydana gelen olayların onların etkisiyle meydana geldiğine inamaktır. Bu da küfürdür.

İkincisi: Yıldızların kendi yörüngelerinde haraket etmelerinden birbirleri aynı hizaya gelmeleri veya birbirlerinden uzaklaşmalarından yola çıkarak çeşitli olayların meydana gelebileceğini ileri sürmektir. Bu haram ve şirk çeşitlerindendir. Bazı gazetelerin "Bu

Günkü Falınız" ve "Bu Haftaki Burcunuz" ünvanlarıyla uydurdukları yalanlar bua örnek olarak verilebilir.

Üçüncüsü: Kıbleyi veya vakitleri tayin etmede kullanılan tesyîr ilmi ki bu ilim ülemalarım çoğunluğu tarafından caiz görülmüştür. Bunun delili ise şu âyettir:

"**Daha nice alâmetler (yarattı).Onlar yıldızlarla yollarını doğrulturlar.**" (Nahl:16)

Bu Kuran ve sünnet nasları dışında gaybden haber veren herkesin kahin ismi altına girdiğine ve halk nezdinde ilim, takva, zühd ehli olarak bilinse dahi gaybden haber veren o kimsenin ancak bir yalancı olduğuna delalet eder. Evet itikadımızda gaybe iman vardır, lakin her gaybe değil, ancak Allah ve rasulünün bildirdiği gaybe iman eder, bunun dışındakileri reddederiz. Zira gaybı Allah'ın bildiğine inanmak; iman, gaybı yalnız Allah'ın bildiğine, başkasının bilmediğine inanmak da; tevhiddir. Allah sadece imandan değil, kullarını bu tevhidden de mes'ul tutmuştur. Allah'a ait bu gibi sıfatlardan birini mahlukundan birine de tahsis etmek şirktir. Şirke düşmek için Allah'ın bütün sıfatlarına ortak koşmak şart değil, sadece bir sıfatında dahi ortak koşmak yeterlidir.

"**Oysa delil olarak indirdiği bir şey yokken, siz Allah'a ortak koşmuş olmaktan korkmuyorsunuz.**" (En'am 79)

"Onlara, "Allah ne indirmişse ona ve o Elçi'ye gelin." denince şöyle derler: "Atalarımızda ne bulmuşsak o bize yeter". Ya ataları bir şey bilmez,

doğru yolu da tutmaz kimseler idiyse ne olacak? (Maide 104)

"Allah, aklını kullanamayanları pislik altında bırakır." (Yunus 100)

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Şunu bilin ki, göklerde kim var, yerde kim varsa hepsi Allah'ındır. Allah'ın dûnundan ortaklar çağıranlar aslında hiçbir şeye uymaz, sadece kendi kuruntularına uyarlar. Onlar sadece işlerine geleni söylerler" (Yunus 66)

Cenneti İstemememek

İbrahim Canan (s.246) Fethullah Gülen'in şu sözlerini naklediyor: "...Zira onların yolunda öyleleri zuhur edecekti ki,

"Cennet cennet dedikleri
Üç-beş köşkle birkaç huri
İsteyene ver onları
Bana Seni gerek Seni"

Diyecek ve bütün ömürlerini ukba tekevvünlü, kurbet buudlu yaşayacaklardı..." (Sonsuz Nur s.33)

Bu hatalı şiir Yunus Emre'ye atfedilir. Zamanın Şeyhulislamı Ebu's-Suud bu sözün küfür olduğuna fetva vermiş, fakat Fethullah Gülen de içeriğini kabullenerek naklediyor. Allah Azze ve Celle kullarını cennete teşvik, iman eden ve salih ameller işleyenlere onu vaad etmiştir. Allah Azze ve Celle buna "İşte büyük lutuf budur" nitelemesi yapmışken, cenneti küçümsemek, onu istememek Allah'a karşı büyüklenmektir.

"**İman edip salih ameller işleyenler cennet bahçelerindedirler. Rablerinin katında, onlara diledikleri verilir. İşte büyük lütuf budur**" (Şura 22)

İstidrad:

Yahudiler ve Hristiyanların İmanı

Fetullah Gülen şöyle söylüyor: "Herkes kelime-i tevhidi esas alarak çevresine bakışını yeniden gözden geçirmeli ve ıslâh etmelidir. Hatta kelime-i tevhidin ikinci bölümünü yani Muhammed Allah'ın resulüdür kısmını söylemeksizin sadece ilk kısmını ikrar eden kimselere rahmet ve merhamet bakışıyla bakmalıdır." (Küresel Barışa Doğru: s.131)

Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e İmanın Farz Olduğunu İfade Eden Ayetler;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ آمِنُواْ بِاللّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِيَ أَنزَلَ مِن قَبْلُ وَمَن يَكْفُرْ بِاللّهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلاَلاً بَعِيدًا

"**Ey İman edenler! Allah'a, Rasulüne ve peygamberine indirdiği Kitab'a ve daha önce indirdiği kitap(lar)a iman(da sebat) edin! Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, o takdirde doğrusu (haktan) uzak bir dalalet ile sapmış olur**."(Nisa 136)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ آمَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ ازْدَادُواْ كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلاَ لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلاً

“**Şüphesiz ki iman edip sonra inkâr edenler, sonra inanıp, tekrar inkâr eden, sonra da inkarında aşırı gidenler yok mu, (bu inkarlarında devam ettikleri müddetçe) Allah onları ne bağışlayacak, ne de doğru yola iletecektir**.”(Nisa 137)

Katade radıyallahu anh der ki; “Bu ayet Yahudiler hakkındadır. Onlar Hz. Musa’ya iman ettiler, sonra buzağıya tapmak suretiyle kâfir oldular. Sonra Musa aleyhisselam dönünce tekrar iman ettiler, daha sonra İsa aleyhisselam’ı inkâr ettiler, sonra da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’i inkarları sebebiyle küfürleri arttı.” Taberi de bu şekilde tefsir etmiştir.

İbni Abbas radıyallahu anhuma; münafıklar da bu ayetin hükmüne dâhildir demiştir.[248]

لَّيْسَ عَلَى الضُّعَفَاء وَلاَ عَلَى الْمَرْضَى وَلاَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يَجِدُونَ مَا يُنفِقُونَ
حَرَجٌ إِذَا نَصَحُواْ لِلّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِن سَبِيلٍ وَاللّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

“**Allah’a ve Rasulüne sadık kaldıkları takdirde, zayıflara da, hastalara da sarf edecek bir şey bulamayanlara da (cihattan geri kalmalarından dolayı) bir günah yoktur**.”(Tevbe 91)

Bu ayette Allah Azze ve Celle, mazeret sahiplerinin mazeretini, ancak kendisine ve Rasulüne bağlı kalmaları şartıyla kabul edeceğini beyan etmektedir.

---

[248] Muhtasarı İbni Kesir(1/448)

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوهُ

"Mü'minler ancak o kimselerdir ki; Allah'a ve Rasulüne iman etmişlerdir, ictimai bir iş için Onunla beraber bulundukları zaman ondan izin almadan gitmezler..."(Nur 62)

Allah Azze ve Celle, rasulüne iman etmeyi ve rasulünden izin alınarak hareket edilmesini imanın özelliklerinden saymışken, O'na iman etmeyenlerin mümin olması düşünülebilir mi?

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُواْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"(Ey Habibim!) De ki; "Ey insanlar! Muhakkak ki ben, sizin hepinize göklerin ve yerin mülkü kendisinin olan Allah'ın peygamberiyim. O'ndan başka ilah yoktur. O hayat verir ve O öldürür. Öyleyse Allah'a ve O'nun ümmi peygamber olan rasulüne iman edin; O ki, Allah'a ve O'nun kelimelerine (kitaplarına) iman eder, Ona tabi olun ki, hidayete eresiniz."(A'raf 158)

Bu ayet, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in peygamberliğinin bütün halk için umumi oluşunu açıklar.

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ

"**Şüphesiz ki Biz seni, bir şahid, bir müjdeleyici ve bir korkutucu olarak gönderdik. Ta ki Allah'a ve Rasulüne iman edesiniz, Ona (dinine ve peygamberine) yardım edesiniz**, **O'na saygı gösteresiniz…**"(Fetih 8-9)

وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوْتُواْ الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَّا تَبِعُواْ قِبْلَتَكَ وَمَا أَنتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُم بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءهُم مِّن بَعْدِ مَا جَاءكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَاً لَّمِنَ الظَّالِمِينَ

"**Celâlim için, sen o kitap verilmiş olanlara, bütün delilleri de getirsen, yine de senin kıblene tabi olmazlar, sen de onların kıblesine tabi olmazsın. Zaten onlar da birbirlerinin kıblesine tabi değiller. Celâlim hakkı için, sana gelen bunca ilmin arkasından sen tutar da onların arzu ve heveslerine uyacak olursan, o zaman hiç şüphesiz, sen de zalimlerden olursun**."(Bakara 145)

Bu ayet, Ehli Kitabın boş ümitlerini kesmek için indirilmiştir. Çünkü Yahudiler Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i aldatmak için; "eğer (Kudüs'e yönelerek) bizim kıblemize devam etseydin, senin beklemekte olduğumuz peygamber olacağını ümit ederdik" dediler. Yahudiler ve Hıristiyanlar birbirlerinin kıblesine dönmezler. Zira her iki grup da İsrail oğullarından olmalarına rağmen, aralarında şiddetli ihtilaf ve düşmanlık vardır.

وَمَن لَّمْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا

"**Hâlbuki kim Allah'a ve Rasulüne iman etmezse, hiç şüphesiz ki Biz, o kâfirler için alevli bir ateş hazırlamışızdır**."(Fetih 13)

Bu ayet, Allah'a iman etse bile, rasulüne iman etmedikçe kişinin kâfir olduğunu belirtir.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا

"**Mü'minler ancak o kimselerdir ki, Allah'a ve Rasulüne iman ederler, sonra şüpheye düşmezler**…"(Hucurat 15)

فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنزَلْنَا

"**O halde Allah'a , Rasulü'ne ve indirdiğimiz o nur'a iman edin!..**"(Tegabun 8)

Allah Azze ve Celle, kendisine, Rasulü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e ve Kuran-ı Kerim'e iman edilmesini şart koşmakta, bunlara imanı, kendisine iman ile bir tutmaktadır.

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لاَ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِن تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَن يَغْفِرَ اللّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُواْ بِاللّهِ وَرَسُولِهِ وَاللّهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

“**Onlar için ister mağfiret dile, ister mağfiret dileme (fark etmez). Eğer onlar için yetmiş defa da istiğfar etsen, Allah onları asla bağışlamayacaktır. Bu şüphesiz ki onların, Allah'ı ve Rasulünü inkâr etmeleri sebebiyledir**…”(Tevbe 80)

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e iman; O'nun sadece bir peygamber olduğuna inanmanın ötesinde bir anlam ifade eder. Bu da; Onun Allah'tan alıp bize bildirdiklerinin bütününü, Onun her bakımdan örnek alınmasını ve Ona itaati de gerektirir.

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e imanın farz olduğunu ifade eden hadis-i şeriflere gelince, bunlardan birkaçı şöyledir;

Ebu Hüreyre radıyallahu anh, merfuan rivayet ediyor; “İnsanlarla Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet edinceye, Bana ve getirdiğim hükümlere iman edinceye kadar savaşmakla emrolundum…”[249]

“Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) nefsi elinde olan Allah'a yemin olsun ki, şu Yahudi ve Hıristiyanlardan, beni işitip de haberdar olan, sonra beraber

[249] Buhari (24, 1321, 2748) Müslim (22) Begavi Şerhus-Sünne (1/67) Beyhaki (2/3, 3/92, 4/104) İbni Mace (3927) Ebu Davud (2623) Tirmizi (2606) Ahmed (2/314, 345, 377, 384, 4/8) Nesai (5/14) Darimi (siyer,10) Şafii Müsned (s.14) Mişkat (12) Hadis manen mütevatirdir.

gönderilmiş olduğum hükümlere inanmadığı halde ölen bir kimse yoktur ki ateş ehlinden olmasın!”[250]

“Kul kabire konulup yakınları kabrin başından ayrıldıklarında ayaklarının sesini işitir. Ona iki melek gelir ve konuşturur; “Muhammed hakkında ne diyorsun?” derler... Sonra kâfir ve münafığa gelirler... Kâfir der ki; “Bilmiyorum, halkın söylediğini söylüyordum.” Sonra demir balyozlarla ensesine vurulur. Bir çığlık atar ki onu insan ve cinlerden başka her şey işitir.”[251]

“İslam beş (temel) üzerine bina edilmiştir; Allah’tan başka ma’bud olmadığına ve Muhammed’in O’nun kulu ve Rasulü olduğuna şehadet, namazı dosdoğru kılmak, hak sahiplerine zekâtı vermek, Beyt’i haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”[252]

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e imanı emreden birçok ayet varken, bunun aksini iddia edenler Bakara suresindeki şu ayeti delil gösteriyorlar;

---

[250] Müslim (153, 240) Ahmed (2/350) Şerhus Sünne (1/104) İbni Mende İman (88) İbni Mende Tevhid (s194) Elbani Sahiha (157) Tayalisi (43) Taberi (2/235) Suyuti el-Havi (2/145) Ebu Nuaym Hilye (4/308) Ebu Avane (1/104) İbni Teymiye Fetava (4/188) Nesai Süneni Kübra (1/241) Tarhut Tesrib (7/159) Busayri İthaf (94)

[251] Buhari (cenaiz 87) Ebu Davud (sünnet, 34) Ahmed (4/296) Tirmizi (kıyamet 36) İbni Teymiye Fetava (4/253)

[252] Buhari (7) Müslim (21) Tirmizi (2609) Ahmed (2/26, 92, 120, 143) Nesai (8/107) Şerhus Sünne (1/17) Mişkat (4)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُواْ وَالَّذِينَ هَادُواْ وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحاً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ

“**Şüphesiz ki, (zahiren) iman edenler, Yahudi olanlar, Hıristiyanlar ve sabiilerden, kim Allah’a ve ahiret gününe iman edip Salih bir amel işleyenlerin Rableri katında mükâfatları vardır. Onlara korku yoktur ve mahzun da olmazlar**.”(Bakara 62)

Hâlbuki ayetin nüzul sebebi şöyledir; “Selman radıyallahu anh, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gelince, kendi halkının ibadetlerinden ve dini yorumlarından haber vermeye başladı. Dedi ki;

“Ey Allah’ın Rasulü! Onlar namaz kılıyor, oruç tutuyor, sana iman ediyor ve senin peygamber olarak gönderileceğine iman ediyorlardı.” Selman radıyallahu anh, onları övmeyi bitirince Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem,

“Ey Selman! Onlar cehennem ehlidirler.” Buyurdu. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu.[253]

---

[253] Hakim (3/600) Vahidi Esbab-ı Nüzul (s.28-29) Taberi (1/229) Suyuti Dürrül Mensur (1/72) Lübabun Nukul (1/13) Abdulfettah el-Kadi Esbabun Nüzul (s.13) Tefsiru İbni Ebi Hatim (1/198)

İbni Abbas radıyallahu anhuma'nın tefsiri; "Bundan murad, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem gönderilmezden evvel, Yahudilik ve Hıristiyanlığın batıl itikatlarından uzak olarak İsa aleyhisselam'a inanmış olan kimselerdir. Mesela; Kuss Bin Saide, Rahib Bahira, Habibun Neccar, Zeyd Bin Amr Bin Nüfeyl, Varaka Bin Nevfel, Selman-ı Farisi, Ebu Zerr el-Gıfari ve Necaşi'nin heyetindeki kimseler gibi... Buna göre sanki Hak Teala şöyle demektedir;

"Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) gönderilmezden önce Yahudilerin batıl dini üzere ve Hıristiyanların batıl dini üzere olanlardan, Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem peygamber olarak gönderildikten sonra Allah'a, ahiret gününe ve Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e iman eden herkes için Rableri katında mükâfat vardır."[254]

Bu ayetin nüzulünden sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki; "Kim beni duymadan İsa'nın dini üzere, İslam üzere ölürse o, hayır üzeredir. Ama her kim bugün beni duyduğu halde bana iman etmezse şüphesiz ki o helak olmuştur."[255]

Kuran, Kitap ehli olanlardan Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları elçiye tabi olanları över, onlar için ve bütün

[254] Fahreddin Razi Tefsirul Kebir (3/54) Bkz.; İbni Kesir (1/48-49) Celaleyn (s.12) Nisaburi Vedehul Burhan (1/136) Vahidi Esbabun Nüzul (s.23)
[255] Taberi (1/256) İbni Teymiye Mecmuul Fetava (7/430) İbni Hişam (1/214-220)

insanlar için kurtuluş yolunun ancak Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e iman ve ittiba etmek olduğunu belirtir;

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِندَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ
وَالإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ
عَلَيْهِمُ الْخَبَآئِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالأَغْلاَلَ الَّ تِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ
آمَنُواْ بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُواْ النُّورَ الَّذِيَ أُنزِلَ مَعَهُ أُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالأَرْضِ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُواْ بِاللّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ الَّذِي
يُؤْمِنُ بِاللّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o elçiye, o ümmî Peygamber'e uyanlar (var ya), işte o Peygamber onlara iyiliği emreder, onları kötülükten meneder, onlara temiz şeyleri helâl, pis şeyleri haram kılar. Ağırlıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O Peygamber'e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nur'a (Kuran'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır.

(Ey Habibim!) De ki; "Ey insanlar! Muhakkak ki ben, sizin hepinize göklerin ve yerin mülkü kendisinin olan Allah'ın peygamberiyim. O'ndan başka ilah yoktur. O hayat verir ve O öldürür. Öyleyse Allah'a ve O'nun ümmi peygamber olan rasulüne iman edin; O ki, Allah'a

ve O'nun kelimelerine (kitaplarına) iman eder, Ona tabi olun ki, hidayete eresiniz."(A'raf 157-158)

Ayrıca Ehl-i Kitap olanların Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e iman ettikleri takdirde rahmetten iki kat nasip alacakları belirtilir;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِن رَّحْمَتِهِ وَيَجْعَل لَّكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"(**Ey geçmiş peygamberlere) iman edenler! Allah'tan korkun ve Rasulüne iman edin ki, size rahmetinden iki kat nasip versin ve sizin için bir nur kılsın ki onunla (doğru yolu bulup) yürürsünüz. Günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah, Gafurdur, Rahimdir**."(Hadid 28)

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e uymayanlar sadece heveslerine uymuş olurlar ki, onlar şu tehdide muhataptırlar;

فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

"**Eğer sana cevap veremezlerse, bil ki onlar, sırf heveslerine uymaktadırlar. Allah'tan bir yol gösterici olmaksızın kendi hevesine uyandan daha sapık kim olabilir**."(Kasas 50)

Ehli Kitab'ın Peygamber Efendimize iman etmedikleri takdirde akıbeti cehennemde sonsuza kadar kalmaktır;

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ
رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ إِلَّا مِن بَعْدِ مَا جَاءتْهُمُ الْبَيِّنَةُ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُوْلَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ

"Kitab ehlinden ve müşriklerden kâfir olanlar, kendilerine apaçık bir hüccet gelinceye kadar (bulundukları dinden) ayrılacak değillerdi.

(istedikleri bu delil) Allah tarafından gönderilmiş bir peygamberdir ki (onlara) temiz kılınmış sahifeleri (Kuran'ı) okur.

Onda dosdoğru yazılar (hükümler) vardır.

Böyleyken o kitap verilenler, ancak kendilerine o apaçık delil geldikten sonra ayrılığa düştü.

Hâlbuki ancak dinde ihlâslı olmaları, hakka yönelmişler olarak O'nun (rızası) için yalnız Allah'a kulluk etmeleri, namazı hakkıyla eda etmeleri ve zekât vermeleri emrolunmuştu.

İşte bu ise doğru dindir. Şüphesiz ki, kitap ehlinden ve müşriklerden inkâr edenler cehennem ateşindedirler.

Orada ebedi kalacaklardır. İşte mahlukatın en şerlileri onlardır."(Beyyine 1-6)

Kıyamete Kadar Muhammed (S.a.v.)'e İman Etmek Şarttır

Yine aynı eserinde şöyle der: "Yahudi ve hıristiyanları kınayan ve azarlayan âyetler ya Muhammed aleyhisselam döneminde yaşayan ya da kendi peygamberleri döneminde yaşayan bazı yahudi ve hıristiyanlar hakkındadır." (Küresel Barışa Doğru: s.45)

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

لَقَدْ مَنَّ اللّهُ عَلَى الْمُؤمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولاً مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُواْ مِن قَبْلُ لَفِي ضَلالٍ مُّبِينٍ

"**And olsun ki, Allah mü'minlere büyük bir lütufta bulundu; zira daha önce açık bir sapıklık içinde bulunuyorlarken onlara , kendi içlerinden, kendilerine Kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderdi**."(Al-i İmran 164 bkz.: Cum'a 2)

Bu peygamber, kendi cinslerinden, durumunu bildikleri, hallerinden haberdar oldukları, Arap toplumuna mensup bir peygamberdi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve

sellem, alemlere rahmet olduğu halde, Allah Azze ve Celle, burada özel olarak mü'minlere lütufta bulunduğunu belirtiyor. Zira peygamberden faydalananlar sadece müminlerdir. Kitap; Kur'an-ı Kerim, hikmet ise; onun tefsiri olan Sünneti Nebevidir.

لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُلْ حَسْبِيَ اللّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

“**And olsun, içinizden size öyle bir peygamber geldi ki, sıkıntıya uğramanız Ona ağır gelir, size düşkün, mü'minlere şefkatlidir, merhametlidir. Eğer yüz çevirirlerse de ki; “Allah bana yeter, O'ndan başka ilah yoktur. O'na dayandım, O, büyük arş'ın sahibidir**.”(Tevbe 128-129)

İbni Abbas Radıyallahu anhuma der ki; “Allah bu ayette rasulünü kendi sıfatlarından olan; Rauf (şefkatli) ve Rahim (merhametli) sıfatlarıyla nitelemiştir.”[256]

وَمِنْهُمُ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيِقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنُ خَيْرٍ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ آمَنُواْ مِنكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

“**O münafıklardan öyleleri de vardır ki, Peygamber'i incitirler ve; “O (her söylediğimizi**

[256] İbnül Cevzi Zadul Mesir (3/521)

dinleyen) bir kulaktır." Derler. De ki; "(O) sizin için bir hayır kulağıdır. Allah'a iman eder, mü'minlere güvenir, sizden iman edenler için ise bir rahmettir." Allah'ın Rasulünü incitenler yok mu, onlar için pek elemli bir azab vardır."(Tevbe 61)

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

"(Ey Rasulüm!) Biz seni ancak alemlere bir rahmet olarak gönderdik."(Enbiya 107)

Allah Azze ve Celle, "müminler için bir rahmet" demedi, "alemler için bir rahmet" dedi. Zira O, peygamberlerin efendisini göndermek suretiyle mahlukata merhamet etti. O peygamber, onlara büyük mutluluğu ve bedbahtlıktan kurtuluş çarelerini getirdi. O'nun vasıtasıyla insanlar dünya ve ahiret güzelliklerine ulaştılar. Onlar cahil iken onlara ilim öğretti, daha önce sapmışlarken, onlara doğru yolu gösterdi. Böylece alemlere rahmet oldu. Allah, O'na iman edenlerin cezalarını erteledi, hayvana çevirme, yere batırma ve boğma gibi cezalarla köklerini kazımadı.

وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

"**Hem (o peygamber) onlardan (Araplardan) başkalarına (da bütün cin ve insanlara peygamber olarak gönderilmiştir) ki, (onlar) henüz kendilerine kavuşmamışlardır. O Azizdir, Hakimdir. Bu**

(peygamberlik) Allah'ın ihsanıdır. Onu dilediğine verir. Çünkü Allah pek büyük bir lütuf sahibidir."(Cum'a 3-4)

es-Sâvî der ki: "Yani o, zamanında var olan insanlara peygamber olarak gönderildiği gibi, zamanında bulunmayıp da, daha sonra gelecek olanlara da gönderilmiştir. Onun peygamberliği, sadece kendi zamanında var olanlar için değil, aksine hem onları, hem de onların dışında kıyamete kadar gelecek olanları da kapsar."[257]

Tabiin Müfessirlerinden Mücahid rahimehullah der ki; "Ayette geçen "**onlardan başkaları**"; Araplar dışında peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e iman eden herkestir."[258]

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyuruyor ki;

"**Bana beş şey verildi ki, benden önce onlar hiçbir kimseye verilmemiştir. Bütün peygamberler sadece ve yalnız kendi kavimlerine gönderildi. Ben ise kırmızı , siyah her türlü ırk ve millete gönderildim. Benden önce ganimetler kimseye helal olmadı, bana ise helal kılındı. Yeryüzü tertemiz ve mescid kılındı. Namaz vakti nerede gelirse, kişi namazını orada kılar. Bir aylık mesafedeki düşmanın kalbine korku konmak suretiyle (Allah**

[257] Savi Haşiyesi (4/204)
[258] İbni Kesir Tefsiri Muhtasarı (3/498)

tarafından) yardım edilmiştir. Bana şefaat etme salahiyeti verilmiştir."[259]

Kafirlere Hoşgörü

Fetullah Gülen de Papa'ya gönderdiği mektubunda şöyle söylüyor: *"Amacımız bu üç büyük dinin inananları arasında hoşgörü ve anlayış yoluyla bir kardeşlik tesis etmektir."* (9 Şubat 1998, Aksiyon, 167. sayı)

Allah Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde şöyle buyuruyor:

"Sizin dostunuz ancak Allah'tır, O'nun Peygamber'idir. Bir de, Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazlarını kılan, zekâtlarını veren müminlerdir." (Mâide 55)

"Eğer tövbe ederler, namazı kılarlar, zekat verirlerse artık onlar dinde sizin kardeşlerinizdir." (Tevbe 11) Buyuruyor.

"**Kendilerine kitap verilenlerden, Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve Resûlü'nün haram kıldığını haram tanımayan ve hak dini (İslam'ı) din edinmeyenlerle, küçük düşürülüp cizyeyi kendi elleriyle verinceye kadar savaşın**." (Tevbe 29)

"Sizden kim onları dost edinirse, işte onlar zâlimlerdir." (Tevbe: 23)

---

[259] Ahmed (3/304) Darimi (1/322) Buhari (1/86, 1/113, 4/80) Müslim (mesacid, 2-3) Nesai (1/209-210) Cem'ül Fevaid (8356)

Misyonerlik Faaliyetlerine Önayak Olması:

Fethullah Gülen, Vatikan'a Papa'yı ziyaret etmek için gittiğinde kafirler karşısında ezilip büzülerek şöyle söylüyor: *"Papa 6. Paul cenapları tarafından başlatılan ve devam etmekte olan Dinlerarası Diyalog İçin Papalık Konseyi (PCID) misyonunun bir parçası olmak üzere burada bulunuyoruz. Bu misyonun tahakkuk edişini görmeyi arzu ediyoruz. En aciz bir şekilde hatta biraz cüretle, bu pek kıymetli hizmetinizi icra etme yolunda en mütevazı yardımlarımızı sunmak için size geldik."* (9 Şubat 1998, bkz. Aksiyon, 167. sayı)

Papa ise şöyle diyor: *"Dinlerarası diyalog, Kilise'nin bütün insanları Kilise'ye döndürme amaçlı misyonunun bir parçasıdır."* (Jean Paul II. Redemptoris Missio Roma: 1991)

"Onlardan bir çoğunu, kâfirleri dost edindiklerini görürsün. Nefislerinin kendileri için öne sürdüğü şey ne kötüdür! Allah onlara gazap etmiştir ve onlar azap içinde ebedî kalacaklardır." (Mâide 80)

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirinin dostudurlar. Sizden kim onları dost edinirse o onlardandır." (Mâide 51)

Küfre ve İsyana Hoşgörü Yanlışı

Fethullah Gülen şöyle diyor: "Gerekirse bu mevzuda her köşe başında bir hoşgörü vakfı kurulmalı, herkes hoşgörü soluklamalı." (30 Eylül 1996 Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın 'Mutlu Yarınlar İçin Elele' programında yaptığı konuşma)

“Allah’a ve ahiret gününe inanan bir milletin; babaları, oğulları, kardeşleri veya akrabaları da olsa, Allah’a ve Peygamber’ine muhalefet eden kimselere sevgi beslediklerini göremezsin.” (Mücâdele 22)

Tesettür İmandan, Açılıp Saçılmak İse Küfürdendir:

Fethullah Gülen diyor ki: “Kadınların başlarını örtmesi iman meselesi ölçüsünde önem arzetmez. Allah’a karşı kulluk, umumi manada kulluk ölçüsünde önem arzetmez bunlar. Teferruata ait meseledir. ... Temel meseleler varken, teferruatla (furuatla) uğraşılmamalı.” (Bkz. Hürriyet, 23-28 Ocak 1995; Sabah, 23-30 Ocak 1995 tarihli röportajlar)

“Bu hükümler Allah’ın hudutlarıdır. Kim Allah’ın hudutlarını aşarsa kendisine yazık etmiş olur.” (Talâk 1)

Tesettürün imandan oluşu:

“Resul’üm! Mümin kadınlara da söyle. Gözlerini harama bakmaktan sakınsınlar, ızlarını namuslarını korusunlar. Ziynet yerlerini açıp göstermesinler. Ancak bunlardan görünmesi zaruri olan (yüz ve eller) müstesnâdır. Başörtülerini (göğüs ve boyunları görünmeyecek şekilde) yakalarının üstüne koyup örtsünler.” (Nûr 31)

“**Ey Peygamber! Hanımlarına, kızlarına ve müminlerin kadınlarına (bir ihtiyaç için dışarı çıktıkları zaman başlarını ve yüzlerini kapatacak şekilde) dış örtülerinden (çarşaflarından bir kısmıyla) üzerlerine örtmelerini söyle. Onların tanınıp ta**

incitilmemesi için en elverişli olan budur. Allah bağışlayandır, esirgeyendir." (Ahzab 59)

Açılıp Saçılmanın Nifak ve Cahiliye Adeti Oluşu:

"**Vakarınızla evlerinizde oturun. Önceki Cahiliye açılıp saçılması gibi açılmayın**." (Ahzab 33)

Ebu Uzeynetus Sadefi ve Süleyman b. Yesar'dan; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

"**Kadınların şerlisi kendini beğenip kibirlenen ve (açılıp saçılarak) teberrüc yapanlardır. Onlar münafıktırlar. Bu yüzden kadınlardan cennete girecek olanlar ayağı sekili karga gibi azdır.**"[260]

İbni Abbas radıyallahu anhuma'dan; Rasulullah sallallahu aleyhi ve selem teberrüc yapan (açılıp saçılan) kadınlara lanet etti.[261]

İki sınıf insan vardır ki, onlar cehennem ehlidirler; Bunlardan biri ellerinde sığır kuyruğu gibi

---

[260] sahihtir; Beyhaki (7/82) İbni Hacer el-İsabe (7/9) Camiüs Sağir (4092, 9180) Elbani Sahihul Cami (3330) Feyzul Kadir (3/493) Muhlis El-Aşir (214/2) Dürrü Mensur (8/156) İbnu Katan Kitabun Nazar (s.177) Ebu Ubeyd Garibu'l-Hadis (3/101) Elbani Sahiha (1849)
ibni Mes'ud radıyallahu anh'den zayıf isnad ile benzeri: Ebu Nuaym (8/376) Hatib Tarih (3/358) Tuhfetul Ahvezi (4/307) Mirkatu'l-Mefatih (10/234) Sahiha (2/131, no 632) Daifu'l-Cami (5917) Enes radıyallahu anh'den Zehiratu'l-Huffaz (5682) Elbani Adabu'z-Zifaf (s.16, 19)

[261] Nesai Sünenül Kübra (5/396) İbni Adiy el-Kamil (2/408) isnadı hasendir.

kamçılar olup insanları dövecekler. Diğeri; vücutlarını belli edecek elbise giyen, bu elbiselerle erkekleri meylettirmek için kırıtarak yürüyen, saçlarını deve hörgücü gibi başlarında toplayan kadınlardır ki; bunlar cennete giremeyecek ve çok uzak mesafelerden bile hissedilen cennetin kokusunu dahi duyamayacaklardır."[262]

Cihad ve Sertlik

Fethullah Gülen şöyle diyor: "Kimse kimseye inancından dolayı ithamda bulunmayacak, yine kimse kimseye dininden ya da dinsizliğinden dolayı taanda bulunmayacak. ... Vahşi insanlar (bağışlayın bu tabirimden dolayı) vuruşa vuruşa, dövüşe dövüşe bir şey gerçekleştirirler. Medeni ve aydın ruhlar düşüne düşüne, konuşa konuşa bu hedefi gerçekleştireceklerine inanırlar. Vahşet dönemini çok gerilerde bıraktığımız kanaatini taşıyorum." (Bkz. http://tr.fgulen.com)

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **"Ey Peygamber! Kâfirlerle ve münafıklarla cihad et, onlara karşı sert davran. Onların varacağı yer cehennemdir. O gidilecek yer ne kötüdür."** (Tevbe 73)

"Oysa onlar Rabb'iniz olan Allah'a inandığınızdan dolayı Peygamber'i ve sizi

---

[262] Malik (Libas,7) Müslim (3/1680) Buhari (fiten,6) Tirmizi (2149) Ahmed (2/355) Deylemi (3783) Beyhaki (2/234) Şuabul İman (7801) İbni Hibban (16/500) Suyuti Tenvirul Havalik Şerhu Muvattai Malik (3/103) Kayravani Muhtasarı Müdevvene (s.210) Taberani Evsat (2/224) Darimi (isti'zan,15) İbni Teymiye Mecmu (4/402) İbnu Katan Kitabun Nazar (s177) İbni Habib El-Gaye ven-Nihaye (s.213)

yurdunuzdan çıkarıyorlar. Eğer sizler benim yolumda savaşmak ve hoşnutluğumu kazanmak için çıkmışsanız, onlara nasıl sevgi gösterirsiniz? Ben sizin gizlediğinizi de açığa vurduğunuzu da bilirim. İçinizden kim bunu yaparsa doğru yoldan sapmış olur." (Mümtehine 1)

Meleklere İmandaki Problem:

Fethullah Gülen Cebrail aleyhisselam hakkında şöyle diyor: "Farz-ı muhal, o *bile gelse Türkiye'de bir parti kursa, onun partisini bile desteklemem..."* (23.11.1995, Savaş Ay ile Röportaj)

Fethullah Gülen böyle diyor, lakin şeytani partileri desteklediği de bir vakıadır. Onun bu sözü melekler hakkında batıl bir akideye sahip olduğunu göstermektedir:

"(Cebrail dedi ki): "Biz ancak Rabb'inin emri ile ineriz. Önümüzde, arkamızda ve bunların arasında bulunan her şey O'nundur." (Meryem 64)

"Kim Cebrâil'e düşman olursa, iyi bilsin ki bu Kur'an'ı Allah'ın izniyle senin kalbine o indirmiştir." (Bakara 97)

Fethullah Gülen'in Açık Bir Şirki

Zaman gazetesi, 29 Kasım 1996 Perşembe [Birden "ya Hamza!" dedim...] Küçük Dünyam -2- Röportaj: L. ErdoğanYayına hazırlayan: A. Aymaz, A. Kurucan

“Son Avcılar kampında Bedir ashabıyla alakalı bir hadise olmuş. Bedir Ashabıyla alakalı başka hadiseler de varsa anlatır mısınız?”

“Hz. Hamza ile alakalı müşahedelerime gelince bunların hepsini hatırlamam imkansız. Hatırlayabildiklerimden bir ikisini kısaca arz edeyim: İhtilalden sonraydı. Salih Bey, Cevdet ve ben, üçümüz Ankara'dan İstanbul'a geliyoruz...

Kartal civarına kadar geldik. Hava hafif hafif yağıyordu. Oralarda çukurca bir yer varmış; tam biz oraya yaklaşmıştık ki, yağmur olanca hızıyla şiddetlendi ve rampanın dibine indiğimizde de bujiler su aldı ve araba stop etti. Bir iki dakika içinde su kabardı ve bizim arabayı yüzdürmeye başladı.

Her geçen dakika su daha da kabarıyor ve bir afet halini alıyordu. Öyle ki kısa bir müddet sonra kalas yüklü kamyonları bile kaldırıp sağa sola sürüklemeye başladı. Camı biraz açayım dedim. İçeriye dolan su üçümüzü de sırılsıklam ıslattı. Hemen camı kapattım. Elimden hiçbir şey gelmiyordu. Koca koca otobüs ve kamyonlar dahi suyun yüzünde adeta saman çöpüne dönmüşlerdi. Hatta onlardan bir kaçı sağımızdan, solumuzdan geçerken, “geçen sene burada bir sürü taksi sürüklendi gitti”, diyerek moralimizi de bozdular... Cevdet soğukkanlı ve gülüyor. Salih Bey ise benim adıma endişeli. Arkadaşlara, “dua edin”, dedim. Her ikisi de,

“Sizi kalas yüklü bir kamyona bindirelim, biz arkadan geliriz” diyorlardı. Tabii ki kabul etmedim. Ben araba için endişeleniyordum; zira o araba bizde emanet olarak bulunuyor, ya giderde şu kıyıdaki bariyerlere çarparsa diye ödüm kopuyordu. Zaten böyle olmaması için de herhangi bir sebep yok. Selin ortasında ordan oraya sürüklenip duruyoruz.

Yer yer diğer arabalar bizim üzerimize, biz de onların üzerine gidiyoruz. Direksiyon hakimiyeti diye bir şey yok ve tabi yapacak da.

Adam üzerimize gelmeyin diye bağırıyor. Nasıl gitmeyeceksin, sel tutmuş, seni oraya sürüklüyor...

Sonra bakıyorsun, aynı adam senin üzerine geliyor. Bütün bunlar olurken benim “fikri sabitim”dir. Kibir o değişmiyor. Ya araba kıyıdaki bariyerlere vurur da parçalanırsa; halbuki emanet, durmadan bunları düşünüyorum.

“Bir ara baktım ki, büyük bir kalas bize doğru geliyor. Aklımdan, şu kalas bizim ile sütre arasında dursa hiç olmazsa araba kıyıdaki sütrelere çarpmaz diye düşündüm ve tam o esnada arkadaşlara “dua edin” dedim, kendim de

"Ya Seyyidena Hz. Hamza! Ya Seyyidena Hz. Hamza!", diyerek o yüce ruhu imdadımıza göndersin diye Cenab-ı Hakk'a dua ettim. Üzerimize doğru gelmekte olan kalas yanımızdan geçerek gözden kayboldu. Ve hayrettir, selin mecrası birden değişti, hızı da azaldı. Olayın şahitleri var. Bu değişikliği ve birden selin hızının azalmazı fiziki kanunlarla imkansız ki, Cenab-ı Hak, o mukaddes ve yüce ruhu istihdam buyurdu ve yardımımıza gönderdi.

Hz. Hamza (r.a.) ile alakalı bir başka müşahedem de şudur: Kaldığım yerin salonunda arkadaşlarla öğle namazını kıldık. Ben son sünneti kılmak için odama döndüm. Bir tuhaf ruh haletinde bir garip müşahede; baktım cin diyebileceğim bir yaratık. Biraz da Tatarlara benziyordu. Beni elimden tuttu

ve götürmeye çalıştı. Teferruatını unutmuşum. Ancak çok bunaldığımı hatırlıyorum. Birden istimdat ile

"Ya Hz. Hamza!" dedim. O şanlı sahabi benim gibi aciz bir insanın davetine icabet etti ve adeta odanın içinde belirdi... Cin onu görünce korkudan geri geri gitti ve duvardan süzülerek gözden kayboldu".

Fethullah Hoca, Hitab Çiçekleri kitabında da böyle bir tehlike anında "Ya Hz. Hamza!", diye çağırdığında Hz. Hamza'nın ruhunun orada hazır olacağını söylüyor. Fethullah Hoca'yı bu itikata sürükleyen Üstadı Said Nursi, Hz. Hamza hakkında bakın ne söylüyor:

Mektubat altıncı baskı 1991 İstanbul. Birinci mektup. Dördüncü Tabaka-i Hayat. S. 6. "hatta seyyid-üş-şuheda olan Hz Hamza (r.a.) mükerrer vakıatla kendine iltica eden adamları muhafaza etmesi ve dünyevi işlerini görmesi ve gördürmesi gibi çok vakıatla, bu tabaka-i hayat tenvir ve ispat edilmiş."

Ölülerin, ne zaman tekrar dirileceklerinin bilincinden de mahrum olduğunu belirten Nahl suresinin 20-22. âyetleri, aynı zamanda onların da yardıma ihtiyacı olduğunu; kimseye yardıma kudretleri bulunmadığını da belirtmektedir:

"**Allah'tan başka yakardıkları hiç bir şeyi yaratamazlar, üstelik onlar yaratılıp durmaktadırlar. Ölüdürler, diri değildirler; ne zaman dirileceklerinin şuuruna varamazlar. Sizin ilahınız tek bir ilahtır. Ahirete inanmayanların kalpleri ise inkarcıdır ve onlar müstekbir (büyüklenmekte) olanlardır**." (Nahl 20-22)

Bu âyetlerin nüzulunda müşriklerin diktikleri putlardan, isimleri ve anılarına yaptıkları putları vesile kılarak kendilerinden (adına putlar diktikleri ölülerinden) yardım talep ettiklerine değinilmekte ve hele ölülerden yardım talep etmenin, ölülerin de yardım edebilmesinin mümkün olmadığı vurgulanmaktadır. Ayette ölüler için

"**Ne zaman dirileceklerine dair şuurları da yoktur**" buyurularak ölülerin tekrar dirilecekleri vakte kadar bilinçten (şuurdan) da yoksun oldukları belirtilmektedir.

Kabirdeki ölüler bir şey de hissetmez. Ta ki Allah, onları yeniden diriltene kadar. Nitekim ne zaman dirileceklerine dair bilgileri de yoktur ölülerin. Artık bir daha dünyaya gelici de değildirler. Dirildikten sonra hayat orada devam edecektir. Hesap görüldükten sonra ya cehennem ya da cennette.

"**O'nu bırakıp taptıklarınız, bir çekirdek kabuğuna bile sahip değillerdir. Onları çağırırsanız, çağrınızı işitmezler; işitmiş olsalar bile size cevap veremezler; ama kıyamet günü sizin ortak koşmanızı inkar ederler. Herşeyden haberdar olan Allah gibi, sana kimse haber vermez.**" (Fatır 13-14)

"**Sen, kabirlerde olanlara işittiremezsin**." (Fatır 22)

Resulullah da yaşadığı zamanda bir takım müşküllerle karşılaşmıştır. Ümmetin maişetinden tutunuz, onlara yapılan zulme, düşmanlarını savmaya kadar karşılaştığı müşküllerin çözümünde Allah'ın Resulü nasıl davranmış, kimden istimdat etmiştir ki, ümmetine de onu tezkiye etsin, aynı yolu salık versin.

Nitekim Uhud Harbi ile ilgili olarak, düşmanın şehirde ya da şehrin dışında ovada karşılanması konusunda farklı fikirlerin oluşması ve bir müşkülün ortaya çıkması, bu müşkülün halli ile ilgili ayete bakıldığında çözüm usulünün de beraberinde bulunduğu görülür. Allah "**Bir kere de azmettin mi, artık Allah'a güven, O'na tevekkül et**" buyurmaktadır. Yani düşünülüp, taşınılıp, istişare edilip uygun görülen bir karar verilecektir ve Allah'a tevekkül edilecektir. Müşküller dünyada böyle çözülecektir. Müşküllerin çözümünde Allah'tan gayrisinin yardıma gücü de yoktur, yardım edebilmesi mümkün de değildir. Hele ölülerin bu yardıma hiç imkanları yoktur. Zira ölüler yeniden dirilecekleri vakte kadar hiçbir şeyden haberdar da değillerdir.

İçindekiler